

AHP
97930/1

ون
كتاب الزكوة

LIBRARY OF CONGRESS
6
JUL 9 - 1980
COPY
ORDER DIVISION

15524/271/00

Ketabton.com

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
د مركزى كمېټې د سياسي بيورو غړى او د
افغانستان د دموكراتيك جمهوريت د انقلابي
شورا مرستيال او د صدراعظم مرستيال
اسدالله سرورى د سرطمان په دوهمه نېټه
د تلاج له پاره شوروى اتحاد ته لاړ .

***

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
مركزى كمېټې د سياسي بيورو غړى د افغانستان
د دموكراتيك جمهوريت د انقلابي شورا
مرستيال، صدراعظم مرستيال او د پلان وزير
سلطان على كشمند په پراگ كې د اقتصادي
متقابلو مرستو د شورا د خپلور د يرشمو غونډو
په جريان كې د برخه والو هيوادو هياتونو له
رئيسانو سره د ناستو كتنه وكړه او د تلاجي
وې موضوع گانو په باب ورسره غږيدلسي
كې .

***

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
مركزى كمېټې د سياسي بيورو غړى او د
انقلابي شورا غړى دستگير پنجشېر
د اندراب، خوست و فرنگ نولسوال او د خزانو
او تاله برك د تلاق داريو د چارو له كندز
وروسته د سرطمان په څلورمه نېټه كندز ته
ورسيږي .

***

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
مركزى كمېټې د سياسي بيورو غړى د انقلابي
شورا غړى، صدراعظم مرستيال او د پلان
وزير سلطان على كشمند د سرطمان په لومړي
نېټه د چكوسلواكيا د كهنوست گوند درليمه
هيأت له غړي او صدراعظم لويديز شتر وگال
سره وكتل او خبرې يې ورسره وكړې .

***

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
مركزى كمېټې د سياسي بيورو غړى او د
فوايد عامي وزير انجنير نظرمحمد د سرطمان
په لومړي نېټه د هرات په ښار كې د سلطان
او گوهر شان لومړني ښوونځي وكتل او د دغو
ښوونځيو له ښوونكو او زده كوونكو سره يې
د انقلابي دولت د زده كړې د پروگرامونو په
باب خبرې وكړې .

***

د افغانستان له انقلاب سره د دين المللي
پيوستون له امله سره غونډه د سرطمان
د خپلورمې نېټې په مازديگر د افغانستان د خلك
دموكراتيك گوند د مركزى كمېټې د سياسي
بيورو غړى د انقلابي شورا د مرستيال، صدراعظم
مرستيال او د پلان وزير سلطان على كشمند
په وينا سره د انټر كاتيننټل د هوتل په بالروم
كې په رسمي توگه پرانستل شوه .

بيرك كارمل دملگرو ملتو دپراختيا يسي پروگرام آمرديژندگلوې كتنې له پاره غلمې دى .

اقتصاد و قايه همه

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
مركزى كمېټې د سياسي بيورو غړى، د افغانستان
دموكراتيك جمهوريت د انقلابي شورا رئيس
او صدراعظم بيرك كارمل د سرطمان په لومړي
نېټه له غرمې مخكې په افغانستان كې د ملگرو
ملتو د انكشافى پروگرام د ادارې آمر يو نيف
ديژند گلوې كتنې له پاره د انقلابي شورا په
مقر كې ومانه .

***

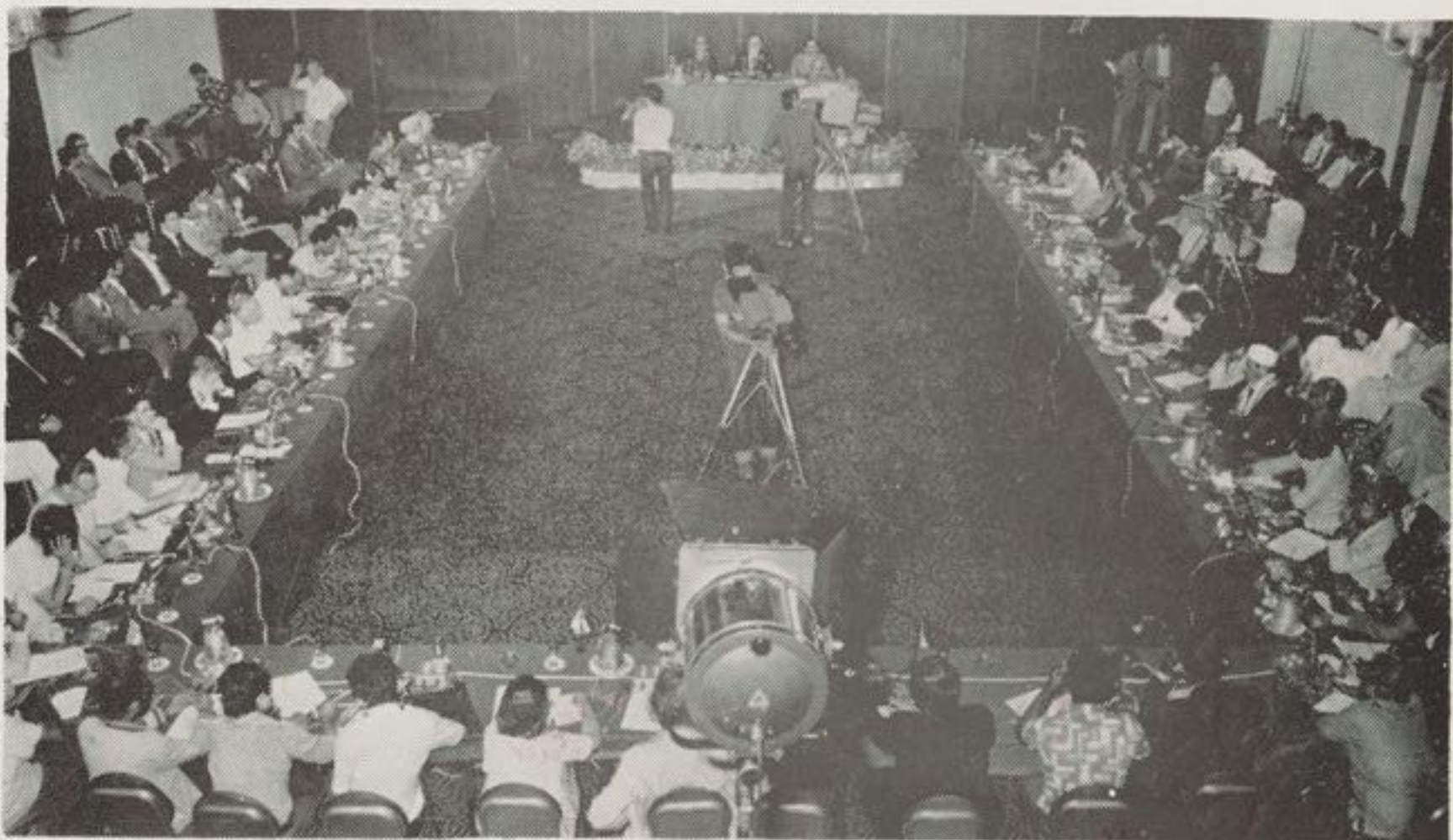
د افغانستان د خلك د دموكراتيك
گوند د مركزى كمېټې د سياسي
منشي د افغانستان د دموكراتيك جمهوريت

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
مركزى كمېټې د سياسي بيورو غړى، د افغانستان
دموكراتيك جمهوريت د انقلابي شورا رئيس
او صدراعظم بيرك كارمل له خوا د هغه
دغړي او د هغه هيواد د ملي كنگري د غړي
منشي او د هغه صدراعظمي چالنامې ميرمن
اندرگاندې د زوى سنجې گاندې د انتخابي
مړينې له امله د اندرگاندې په نامه
د چاپگيرنې پيغام نړوى ټولې ته مخابره
شويدي .

پدې پيغام كې بيرك كارمل د خپل خزان
او د افغانستان د دموكراتيك جمهوريت د انقلابي
شورا له خوا په خپله ميرمن اندرگاندې او
دهغوى كورنۍ ته د زده له كورمې خواخوږي
خرگنده كړيده .

د انقلابي شورا د رئيس او صدراعظم بيرك
كارمل له خوا د مدعا سكر د دموكراتيك
جمهوريت د خپلواكي دورخې له امله د هغه
هيواد د جمهوريت رئيس ، د پدې پيغام راكا په
نامه د تانانارويو ته د مباركې پيغام مخا سره
شويدي .

دغه راز د افغانستان د خلك د دموكراتيك
گوند د مركزى كمېټې د سياسي بيورو غړى
د افغانستان د دموكراتيك جمهوريت د انقلابي
شورا رئيس او صدراعظم بيرك كارمل له خوا
د هوزمبيق د خلكو د جمهوريت د خپلواكي
دورخې له امله د هغه هيواد د جمهوريت رئيس
سامورا ماشل په نامه په پوټو نه د مباركې
تيلگرام مخابره شوي دي .

د افغانستان له انقلاب سره د پيوستون د هغې غونډې يوه څنډه چې د انټر كاتيننټل د هوتل كې جوړه شوي وه .

درین شماره

واقعیت اینست که امپریالیست‌های امریکایی با ارتجاع داخلی منطقه و رهبران چین سخت در زدوبند اند تا در راه انقلاب ملی و دموکراتیک ضد امپریالیستی خلق افغانستان سنگ اندازی کنند. شهرها، دهات، مکاتب و مساجد را به آتش بکشند زنان، اطفال و پیر مردان مان را وحشیانه به قتل برسانند و دست‌آورد های انقلاب نور را از میان بردارند. بپرک کارمل

۷ سرطان ۱۳۵۹ - ۲۸ جون ۱۹۸۰

بشریت مترقی در سنگو دفاع از انقلاب افغانستان

نیازی به اثبات ندارد که افغانستان در بر تو انقلاب شکوهمند تور و بخصوص مرحله نوین تکاملی آن وارد عرصه جدید زندگانی سیاسی و اجتماعی خویش گردیده برای اولین بار در تاریخ منطقه بازم افغانستان انقلابی پیشگام گردیده و یکبار دیگر پشاهانگی خود را در نهفت و انقلاب ثبت نمود.

از آنجاییکه رویداد انقلابی افغانستان بخصوص مرحله نوین تکامل انقلاب نور برای همیشه امیدها و آرزوهای خصمانه امپریالیزم و استعمار را به خاک سیاه نشاند و راه مردم ستمدیده این سرزمین و بوم روشن گردید ارتجاع و امپریالیزم در يك صف نامقدس با هم یکجا شدند و علیه انقلاب و مردم افغانستان به فعالیت های تحریک آمیزی دست زدند که تاکنون جز سیاه رویی و سرافکنندگی نتیجه ای برای شان یاریا آورده است.

آنچه درین میان روشن و غیر قابل تردید است و برای انقلابیون افغانستان جلوه طبیعی دارد همین خصم و دشمنی ارتجاع و امپریالیزم به سرمداری امپریالیزم امریکا و یابوری و همکاری شونیست های چین و دیگر چاکران ارتجاع سیاه علیه آزادی، ترقی و استقلال افغانستان می باشد و این هم يك امر طبیعی است چه ارتجاع سیاه و نیروهای استعماری و امپریالیستی سالها در تلاش بوده اند که

افغانستان را مانند همه کشورهای عقب نگه داشته شده، عقب مانده نگه دارند، از نیرو آنها درین طریق تا بتوانند سنگ اندازی می کنند، چنانچه بعد از انقلاب نور تاکنون به اشکال مختلف خصومت ورزیده و هرگز آنرا پنهان نتوانسته اند.

در مقابل نیروهای اهریمنی امپریالیستی که لجاجت اینجا و آنجا هیاهو را برپا نموده و دروغ های شاخداری را علیه انقلاب و مردم افغانستان می سازند، نیروی عظیم بشریت مترقی که عملاً دوستی شانرا با مردم ستمدیده جهان و منجمله افغانستان به اثبات رسانده اند متحداً در سنگر انقلاب افغانستان ایستاده و در سراسر جهان از انقلاب و مردم افغانستان دفاع به عمل می آورند و این قدرت روزنوروز برتوان تر در دفاع از انقلاب افغانستان می ایستند.

تدویر کنفرانس همبستگی سازمان صلح و همبستگی خلقهای آسیا و افریقا در کابل نشانه بارز و غیر قابل تردید این مدعاست که تمام بشریت مترقی از آرمان های مردم و انقلاب افغانستان دفاع می نمایند.

گردهمایی هیات های سازمان صلح و همبستگی خلقهای آسیا و افریقا در کابل از آنجا عملاً بسیار با اهمیت در رویدادهای عصر کنونی به ارتباط یکبار مردم افغانستان علیه امپریالیزم و استعمار بحساب می آید که

نمایندگان سازمان های متذکره به اعتماد و باور ملیون ها انسان آرزومند، صلح دوست جهان از تمام قاره ها با هم دست وحدت و همبستگی داده اند و در یک زنجیر اصول و انقلاب حلقهات شکست ناپذیری را می سازند.

برای مردم افغانستان افتخاری بالاتر ازین نیست که بشریت مترقی، پیام آوران صلح و آزادی، انصافیت و سعادت مردم، آنهايي که از اعتبار عظیم بین المللی برخوردار اند، امروز نه تنها بشکل کنفرانس ها بلکه به اشکال و شیوه های گوناگون از انقلاب نور و آرمان های تر قیخواهانه مردم افغانستان پشتیبانی می نمایند و در سنگر آرمان های والای انسانی، رسالت تاریخی شانرا ایفاء می کنند.

بگذار سنگر نیرومند دفاع از انقلاب افغانستان بیشتر ازین استحکام یابد و خلق افغانستان درین روز های آینده ساز و تاریخ ساز کشور خویش دوستان و دشمنان خود را هرچه بیشتر بشناسند.

چنانچه امروز صف دوستان و دشمنان مردم افغانستان در سراسر جهان بعد از انقلاب نور اصولاً مرز بندی گردیده و دوستان افغانستان آزاد و انقلابی مصمم اند تا پای جان در سنگر انقلاب افغانستان پایداری نمایند.

برافراشته باندرفتن همبستگی خلقهای جهان مستحکم يك همبستگی و برادری انقلابی!

پیروز باد انقلاب نور افغانستان!

••• و رباب در کشور ما برپدرشد.
میز مردم ژوندون پیرامون کمبود منازل
رهائشی.

•••
در محکمه فامیلی چه خیر است؟
•••
هنر و مردم.

•••
بی همه چیز (يك داستان کوتاه).
•••
پوستر رسانه تصویری با سرعت انتقال
ماشینی.

•••
فقط چند روزی به بازی های المپیک جهانی
باقی مانده است.
•••
سورگل.

•••
بخشی پیرامون روان شناسی.
•••
روی جلد: چند عکس از هنرمند محبوب
رباب نواز چیره دست کشور استاد محمد عمر

•••
تابلوی متن: مردسقا.
•••
پشتی چارم: يك منظره زیبای از طبیعت

آنگلوس

امپریالیزم و نوکران رنگارنگ آن حق ندارد سر نوشت کشور ما را

تعیین کنند

بایاران هم کیش خود هرگز نخواهند توانست برخلاف ارا ده ی مردم افغانستان بدون شرکت دولت مردمی افغانستان راجع به افغانستان تصمیم بگیرند . این موضوع در بیانی علمی و انقلابی بیک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دمو کراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان خطاب به اولین کنگره سراسری معلمان جمهوری دمو کراتیک افغانستان چنین ارزیابی شده است :

«نگذار بار دیگر اعلام بدارم که هیچ قدرتی جهانی اعم از امپریالیزم جهانخواار امریکا ، شورویزم توسعه طلب چین سوسیالیزم اسرائیل و کشورهای مرتجع پونصدالروا نتواند جانشین ما را در امر استقلال داخلی هرگز و هرگز نخواهند توانست که قیام خود را بر سر مردم افغانستان آزاد و مستقل تحمیل کنند و هرگز بصورت قاطع قادر نخواهند شد که بدون اراده آهتین و شکست نا پذیر دولت انقلابی کتونی جمهوری دمو کراتیک افغانستان و مردم مسلحشور و غیور افغانستان در باره ی سر نوشت افغانستان بر شرمانه تصمیم بگیرند ...»

اگر تاریخ پر افتخار کشور مرد خیز خود را ورق بزنیم موارد زیادی را میابیم که در آن يك مشت مرتجع و متکی به استعمار و امپریالیزم خود را نمایندگی مردم جازده و زود بند هایی را با استعمار براه انداخته اند که بد بختی های زیادی را بر مردم تحمیل کرده اندولی باید دانست که مردم غیور و مسلحشور افغانستان حتی سالها پیش هنگامیکه استعمار انگلیس را با سر به های خورد کننده از کشور خویش راندند در مذاکرات و معا هدا ت البته آن معا هدا تیکه نمایندگان واقعی مردم اشتراک داشتند از خود شعور سیاسی بی نظیر نشان داده اند و هوشیارانه از منافع مردم و وطن

افغانستان بالنده و مستقل ، انقلابی و پیشرو به شهادت تاریخ در بد ترین شرایط و در تحت سلطه ی مرتجع ترین شاهان و امرا و در تحت استیلائی کینه توزانه ولی موقتی استعمار و متجاوزین زمان ، همیشه با غرور و سر بلندی از حق خود ارادیت و استقلال خویش دفاع کرده و آقا بقیعت خون های گرم خویش حراست نموده است و هیچ زمانی هیچ نیروئی ولو بسیار قوی را اجازه نداده است تا راجع به سر نوشت شان تصمیم بگیرد . اگر تاریخ دو صد سال اخیر کشور خود نظر اندازی کنیم بخوبی در میابیم که استعمار بخصوص استعمار انگلیس در لباس شاه شجاع ها ، امیر یعقوب ها و عبدالرحمن ها بشکل بسیار نا جوانمردانه و محیله کوشیده است تا معاملاتی را که صد در صد بضرر افغانستان و به نفع استعمار بوده انجام دهند که هرگز در آن معاملات ننگین ، مردم افغانستان و نمایندگان واقعی شان سهم و شرکت نداشتند اینک درین عصر یعنی عصر بیداری توده ها

عصر دردم شکستن زنجیر استعمار ، عصر استیلائی بشر بر ماورای جو ، باز هم استعمار و امپریالیزم در کمین است تا با نیرو های همدیاف همان عناصریکه بر خلاف اراده ی افغانستان معا هدا ت ننگین گندمک و دیورند را امضاء کردند ، راجع به سر نوشت افغانستان قهرمان امروزی تصمیماتی بگیرند ولی امپریالیزم اهریمنی فراموش کرده است که دیگر نمی تواند خود سرانه راجع به تعیین سر نوشت ممالک حکم صادر نمایند آنها در مورد سر نوشت کشوریکه به اراده ی مردم خود انقلاب ملی و دموکراتیک ضد امپریالیستی ، ضد فئودالی و ضد کمپرا دوری را به پیروزی رسانیده و در طول تاریخ افغانستان برای اولین بار خود مردم بر خود حکومت می کند . امپریالیزم رسوای امریکا ، شورویزم هسرتیک بیکنگ

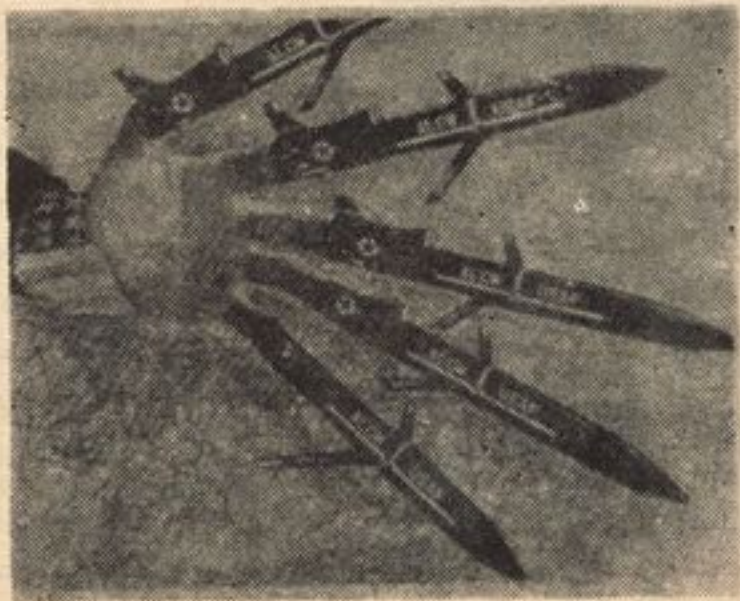
واجبت ها استعمار و ارتجاع بناحق خود را بجای نمایندگان مردم جازده اند و بر سر نوشت مردم و تمامیت ارضی کشور معامله گری نموده اند نزد آن مرتجعین وطن و مردم طرح نموده بلکه منافع خودشان و مصونیت سلطنت و نفوذ شان مطرح بود روی همان ملحوظ است که هرگز مردم غیور و سر بلند افغانستان بر آن مرتجعین معامله گری نخواهند بخشید و تقریباً ابدی مردم بدرقه راه آن ارواح های خبیثه و معامله گر خواهند بود ولی در عصر ما که عصر دردم ریختن زنجیر های بردگی و غلامی و استعمار است و مردمان گیتی در ره آزادی کامل و همه جانبه با سرعت رهسپار اند اخلاق همان معامله گران مرتجع و دربار ها و درباری های که دست نشاند و مرتجع بی شرمانه بخود اجازه می دهند که آن سر مه های آرموده شده را که بارها چشم مردم ما را کور کرده است یکبار دیگر بیازد مایند و یکبار دیگر در مورد سر نوشت وطن و مردم ما در حالیکه هرگز این حق را ندارند تصمیم غلام منشانه و خیره سرانه بگیرند . در اینجا سوالی پیش میاید که چرا آنها بیوا نه وار به این اعمال دست می زنند و این عناصر کی ها هستند ؟

در مورد اول طوریکه هو طنان ما می دانند باید یکبار دیگر گفت که پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک نور پمشابه نقطه چرخشی عظیم تاریخی در کشور ما همه مرتجعین و مفت خواران و وابستگان ارتجاع داخلی و ارتجاع بین المللی امپریالیستی را سخت وارخطا و دستپاچه و در عین حال خشمگین ساخت زیرا پیروزی این انقلاب که برهبری حزب دمو کراتیک خلق افغانستان و با قیام رویا رونی مردم و اردوی رهائی بخش مردم افغانستان دست همه ی آنها را از گریبان مردم زحمتکش و کلیه و طبیرستان کوتاه ساخت و قدرت را به کارگران ، دهقانان روشنفکران انقلابی و وطن پرست اهل کسبه

دفاع نموده اند . برای اینکه ادعای خود را ثابت ساخته باشیم اینک مواد چند از معا هده ی ۱۱ دسمبر ۱۸۴۱ را در حالیکه هنوز انگلیسها کاملاً از کشور رانده نشده بودند میان سران مجاهدین افغانی و انگلیسها عقد شد ، درینجا نقل می کنیم . «قبل از آنکه مواد چند ازین معا هده که نما یانگر شعور مردم و رهبران واقعی آنهاست درینجا نقل شود لازم است توضیح است که وضع کشور ما در آنوقت خیلی خراب بود نفاق و خانه جنگی و جنگ و ستیز میان ارتجاع درباری برای احراز قدرت در جریان بود و انگلیس ها با استفاده از این وضع بر کشور ماحمله نموده و قسماً آنرا اشغال نموده بودند ولی مردم بیا خاستند و از مام وطن دلیرانه دفاع کردند و انگلیس ها را وادار کردند تا به حقیقت و ظنیرستی مردم افغانستان تن در دهند و خاک کشور ما را ترک گویند . در ماده ی دوم معا هده ی مذکور چنین آمده است :

«شروط دوم اینکه لشکر جلال آباد فزون انگلیس قبل از رسیدن فوج کابل به جلال آباد (فوج انگلیسی) روانه ی بشاور شوند و بعد ازین تعطیل جایز ندارند . این ماده نمایانگر قدرت مردم و تسلط آنها بر استعمار و صدور حکم از موضع حا کیمت بالای استعمار می باشد هم چنان در ماده ی سوم گفته شده است : «شروط سوم اینکه افواج غزنین (فوج انگلیسی) بزودی و تعجیل تدار ک خودها را دیده از راه کابل (نه از راه قندهار) به بشاور بروند و نامل نکنند ماده چهارم چنین مشعر است : «شروط چهارم اینکه افواج قندهار و دیگر ملک افغانستان که در او لشکر باشد (لشکرهای انگلیسی) بزودی مراجعت به ملک هندوستان نماید .»

این معا هده علاوه تان نشان دهنده ی جرات و شهادت مردم افغانستان نیز است . ولی مائدر طول تاریخ کشور خود به اصطلاح معاد هدا تی هم داریم که در آنها دشمنان مردم یعنی سلطنت های فئودالی ، فئودالان بزرگ

دست مداخله گران امپریالیزم امریکایی از امور داخلی کشور عزیز ما کو تا ۱

بناهی خود
به اندر و بر
ی کتب، علم
چنین لایق
و نشان
دی که
سوی او
بناهی که
از هر که
که در هر
دوم رخت
نشان است
بده جان
بناهی که
که است
بناهی که
است بیکار
نور خود
نور گزین
خود سر
بیاید که
ست بر
که خود
گفت که
نور شده
کتاب را
سنگین
بر بیشتر
و در هر
ی این
خوب
بازوی
هدی آب
کتاب
به کار
اولی است
ما را

سلسله گفت و شنودها و نشست های انجمن های اقتصادی ژوندون در زیرگردن

سباییل

سیاستی و اجتماعی ، فرهنگ و

هنر ، نوجوانان ، جوانان و خانواده ها

در این دور سخن :

- ۱- محمد شفیع عظیمی مریسی شعبه اقتصادی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان .
- ۲- غلام سخی غیرت رئیس تهیه مسکن .
- ۳- دیپلوم انجنیر عبد الستار اوریا رئیس آبرسانی وکانا لیزا - سیون .
- ۴- دیپلوم انجنیر داود سروش رئیس پروژه سازی «شاروالی کابل» .
- ۵- دکتور عبد الواسع بشر یارشهر ساز و مهندس انستیتوت پروژه های شهری و تعمیراتی .
- ۶- حبیب کارگر معاون فنی فابریکه خانه سازی .
- ۷- محترمه حمیده مدیر لیسه عالی ملالی .
- ۸- لیلی کاویان معلم لیسه عالی ملالی .
- ۹- کریم پرو دیوسر مجله تلویزیونی .
- ۱۰- سید عزیز الله مرموز عضو گروه مشورتی ژوندون .
- ۱۱- میراگل مدیر ناحیه نزده شاروالی کابل .
- ۱۲- بازمحمد فاضل مدیر ناحیه ۲ شاروالی کابل شرکت داشتند .

خانواده ها لطفا توجه کنید ! این وسایل نقلیه موجب مشکلات ژوندون باز هم يك دشواری بزرگ شما میگردد ویا ایستگاه هادر مو- زندگی همگانی را در میز های گرد قیمت درست قرار نگرفته اند لطفا خود به جدل میکشد شما در امور در این زمینه با ما تماس بگیرید ترانسپورتی شهری باچه مشکلاتی و به تیلفون ۲۶۸۴۹ گفتنی های خود رو برو هستید ؟

آیا تعداد سر ویس های ملی بس های اختصاصی خود به طرح آوریم کم است ؟ تیلفون ۲۶۸۴۹ در خدمت شما

آیا پرو گرام های حرکت و توقف قرار دارد

* همین اکنون در شهر کابل هفتاد هزار خانواده بی سر پناه و خانه به دوش زندگی میکنند و هر سال هم ده تا دوازده هزار خانواده به این جمع افزوده میشود .

کمبود منزل رهايشی
یک دشواری در
سطح ملی

از نظر معرفی اسلوب ساختمانی مانده گذشته
تمام آتالی که چار چند شهر کابل و قنات
مدیر لیسه ملالی :
دکتور بشریار شما چگونه نظر میدید که
هشت میلیون دالر برای صحت شلت شهر
کهنه مصرف کرده دو حالی که با این
پول میشود شهر دیگری را آباد ساخت ؟

دکتور بشریار :
تمام آتالی که چار چند شهر کابل و قنات
بازرزش دیگر را تخریب کردند مانند شما
استدلال میکردند ، که این خانه های کهنه
چه ارزشی دارد ، در حالیکه ارزش بخشش از
ذخایر فرهنگی مانده همین کهنه ها خوا ییده
است ، شهر کهنه کابل چهارده قرن تمام

گوشه از میز گرد هفته‌نامه ژوندون این مجله خانواده هادر مورد تهیه مسکن

علت های که تا از میان برداشته نشوند حجم مشکل هم به صورت روز افزون فزونی می‌گیرد. برای رفع نشواری از نظر من باید مهاجرت‌ها به کنترل آید و ساحه فعالیت پروژه های خانه سازی به چند برابر ظرفیت کنونی وسعت داده شود در شهرهای کشور برای مردم کار و هم جای رهائشی تهیه گردد و در این زمینه مشاورانی های ولایات به اساس طرح های مطالعه شده علمی همکاری کنند.

الستیتوت پروژه‌های شهری و تعمیراتی اکنون برای تمام روستاها ۱ - شهر ها و مراکز ولایات نقشه های تثبیت شده بی دارد که باید زمینه تطبیقی بیابد و طرح به عمل پیاده گردد.

آقای راصع قبلا انتقادی را به طرح آوردند در زمینه شیوه کار کو پراتیف تهیه مسکن و اینکه مردم بی سر پناه و بی بضاعت از این پروژه ، استفاده برده نمیتوانند سخنی بجاست ما واقعا به سوی جامعه بی پیش میرویم که خود به خود تبعیض در آن راه مییابد و بهترین گواه هم نشواری های مردم خیرخانه وامثال آن در برابر زندگی است که مردم کارته‌های بدون شهر دارند - ما باید چنان زمینه هایی را ایجاد کنیم که افراطو تقریبا کمتری داشته باشد و مردم از نظر سطح رفاه اجتماعی و امتیازات مدنی با مقدار کمی تفاوت در یک ردیف قرار بگیرند.

لطفاً و رق بزیید

مهاجرت های که از ده به شهر های کوچک و از شهر ها به سوی مرکز بیشتر به خاطر کار یابی صورت می‌گیرد و اگر مشکل کم کاری و بیکاری در نهات و ولایت حل گردد مسئله کمبود مسکن نیز تا حدود زیادی در مرکز حل میگردد.

مهاجرین معمولا اشخاص بی بضاعت و فقیری هستند که وقتی به کابل می‌آیند نخست در خانه های ارزان قیمت شهر کهنه به صورت اشتراکی و به طور گزافی زندگی می‌کنند و همین که اندک پولی بدست آوردند فقط زمین کوچکی خریداری کرده و آنرا آبک می‌سازند و همین هابند که هم بخشی عمده از تعمیراتی که به صورت خود سر به آبادی کشیده میشود به آنها مربوط میگردد و هم کمبود مسکن را به صورت نسبی حاد تر می‌سازند.

تخریبانی که پیش از وقت در کابل صورت گرفت و شروع آن ازجاده میوند و پشتونستان بود هم به این دلیل که ساحه آن هر روز بیشتر گسترش داده شد بدون آنکه در سطح نیاز مردم بی سر پناه خاصا نه اعصار گردد یکی دیگر از دلایل مشکل مسکن در شکل و چار چوبه موجود آن میباشد این هاز نظر من دلایل اصلی به شمار می‌آیند و

یکی از طرق حل معضله مسکن این است که بانک رهنی و تعمیراتی به تضمین کو پراتیف تهیه مسکن برای اشخاص بی استطاعت بی سرپناه قرضه تعمیراتی بدهد و بعد این پول با شرایط سهیل و اقساط دراز مدت از نزد مشتری مسترد گردد.

وقتی مردم خود سهم می‌گیرند و کمک اقتصادی میدهد که برای شان سرک کشیده شود - آب و برق تهیه گردد و خدمات اجتماعی به وجود آید چرا باید این خدمات بدسترس مردم گذاشته نشود.

ترین آن را باید در بلند بودن فیصدی تولدات و افزایش جمعیت ، مهاجرت مردم نه نشین و شهر نشین به سوی مرکز و تخریبات مطالعه نشده پیش از وقت مراکز مسکونی به بررسی گرفت.

رشد جمعیت در کابل ۴۴ درصد است که به نسبت کشور های که توانسته اند تولدات را به کنترل آورند و فیصدی رشد شان از یک فیصد تجاوز نمیکنند خیلی زیاد است ، سالانه سه تا چهار فیصد نیز از اثر مهاجرت ها به جمعیت کابل افزایش به عمل می‌آید -

تاریخ دارد و این همه قدمت خود بخود مساله آبادات تاریخی را به طرح می‌آورد.

رووف راصع :

صحبت در زمینه طرح تطبیقی پلان بیست و پنج ساله و نقاطی را که باید دران در نظر گرفته شود میگذاریم برای آینده - از دکتور بشیریار خواهش میکنیم به ارتباط مسلک خود پیرامون علل اصلی به وجود آورنده مشکل کمبود مسکن در شهر کابل صحبت کنند.

دکتور بشیریار :

کمبود مسکن علل فراوانی دارد که مهم

دولت باید به وسیله همه ارکان های خود برای مأموران بی بضاعت خانه بسازد و آنرا به اقساط طولانی به فروش رساند و با به قیمت ارزان به کرایه دهد این ها از نظر من چاره های اساسی مشکل کمبود مسکن است .

کریم بسید :

کانا لیزا سیون شهر کابل یکی از مواردی است که تا کنون پیرامون آن زیاد جنجال براف انداخته شده بی آنکه عملا در پیاده شدن طرح های تطبیقی گامی برداشته شود. شما در این زمینه چه طرح های را در دست اجرا دارید و با چه مشکلاتی رو در رو هستید که کار این پروژه مفید بازم به تعویق می افتد؟

انجنیر ستار :

به اجازه شما پیش از آنکه پیرامون پرسش شما در زمینه کار کانا لیزا سیون سخن گویم در مورد آب آشامیدنی کابل چند نکته را یاد آوری میکنم ، چرا که اگر آب نباشد مساله کانا لیزا سیون خود به خود منفی میگردد . ما فعلا برای پنجم هزار نفر از جمعیت کابل به اساس فی نفر یکصد لیتر در روز آب تهیه کرده ایم که این مقدار نظر به حجم جمعیت بسیار کم است یک علت این امر هم این است که پروژه های اکتشافی شهر کابل به نسبت پروژه های آبرسانی به مراتب سریع تر پیشرفت میکند و علت دوم هم ناوقت شروع شدن پروژه های آبرسانی است که بودجه نا کافي عامل آن به شمار میاید .

در آینده قرار است پروژه های بزرگی مانند پروژه مسیر آب لوگر و پروژه افشار به تطبیق آید که زمینه تهیه آب آشامیدنی را برای چهار صد هزار نفر دیگر هم فراهم میاورد و انگاه پروژه کانا لیزا سیون شهر کابل به مرحله تطبیق کشیده میشود .

کانا لیزا سیون در شهر کابل به آنجهت به مشکل تحقق مییابد که از یکسو وضع جغرافیایی و عوارض اراضی این شهر نامساعد است و از سوی دیگر سطح آب های زیرزمینی در بسیاری از نقاط شهر بلند میباشد ما برای فعلا طرح کانا لیزا سیون اطراف میدان پستو- نستان ، مقر شورای انقلابی ، وزیر اکبرخان ، شهرتو و قسمتی از قلعه فتح الله خان را آماده ساخته ایم . این پروژه قرار بود که از بودجه بانک جهانی و بودجه اکتشافی دولت تمويل گردد ، اما متاسفانه پرداخت این قرضه فعلا به تعویق افتاده و وزارت امور بلا تکذاری در جستجوی منابع دیگر برای تمويل پروژه میباشد که اگر تهیه شده بتواند در قدم اول برای بیست و دو هزار فامیل کانا لیزا سیون در نیمه سال آینده شروع میگردد .

را حله راسخ خرمی :

پرسشی دارم در مورد شرایط توزیع مکروریان به مردم - تا جای که دیده میشود همین اکنون در حدود پنجاه در صد آپارتمان های بلاک های مکروریان ها از طرف مردم به گرا به داده شده است خوشحال خان مینه و غیره هم دارند. که این مساله گواهی است بر اینکه در توزیع پارتمان ها عدالت و مقرر های قانونی در نظر خانه شده اند که خانه دومی در یکی از کارتهای گرفته نشده و کسانی در این منطقه صاحب مدرن مانند اکبرخان مینه شهر نسو میتواند بگوید در شرایط کنونی علیه چنین

روش های غیر قانونی و غیر عادلانه در توزیع پارتمان ها چگونه عمل می کنید ؟

سخنی غیرت :

پرسشی است که باید رئیس حفظ و مراقبت مکروریان جواب می گفت و چون ایشان در این مجلس نمیباشند به اجازه شما من به آن پاسخ میگویم اصولا نظر به مقررات توزیع پارتمان های مکروریان پارتمان ها به کسانی باید داده میشد که از تمام نواحی شهر کابل سندنداشتن خانه مسکونی را به اسم خود تهیه بدارند - اما در اجرای این مقرر هانقت کافی وجود نداشت و بی مبالائی ها و استفاده جوی ها موجب گردید که واقعا تعداد زیاد کسانی که خاله داشتند پارتمان را نیز از دولت بگیرند .

اما در جریان یک سال گذشته اقداماتی روی دست گرفته شد که به موجب آن بیش از یکصد خانه از کسانی که مستحق بودند و خانه گرفته بودند مسترد گردید و هنوز هم

دارند در شمار خانه به نوش های شهر کابل به شمار می آیند و این عده چون غایبی ثابت و کم دارند نمیتوانند مالک يك منزل رهائشی حتی در پایین ترین سطح ممکن آن از نظر تسهیلات مدنی گردند و ناگزیر بیشتر از نیم معاش ماهوار خود را بابت کرایه خانه می - پردازند ، آن مکان ندارد که در قدم اول نوایر و موسسات دولتی بخشی از بودجه خود را به حساب کوپراتیف تهیه مسکن انتقال دهند و پارتمان هایی را به ملکیت خود موسسه خریداری کرده آنرا با شرایط سهل و اقساط دراز مدت و به گونه موقتی تا زمانی که مامور در چوکات اداره شان اینای خدمت میکند در اختیارش قرار دهند به این ترتیب در رفع نابسامانی های زندگی ماموران بی بضاعت سهم بگیرند ؟

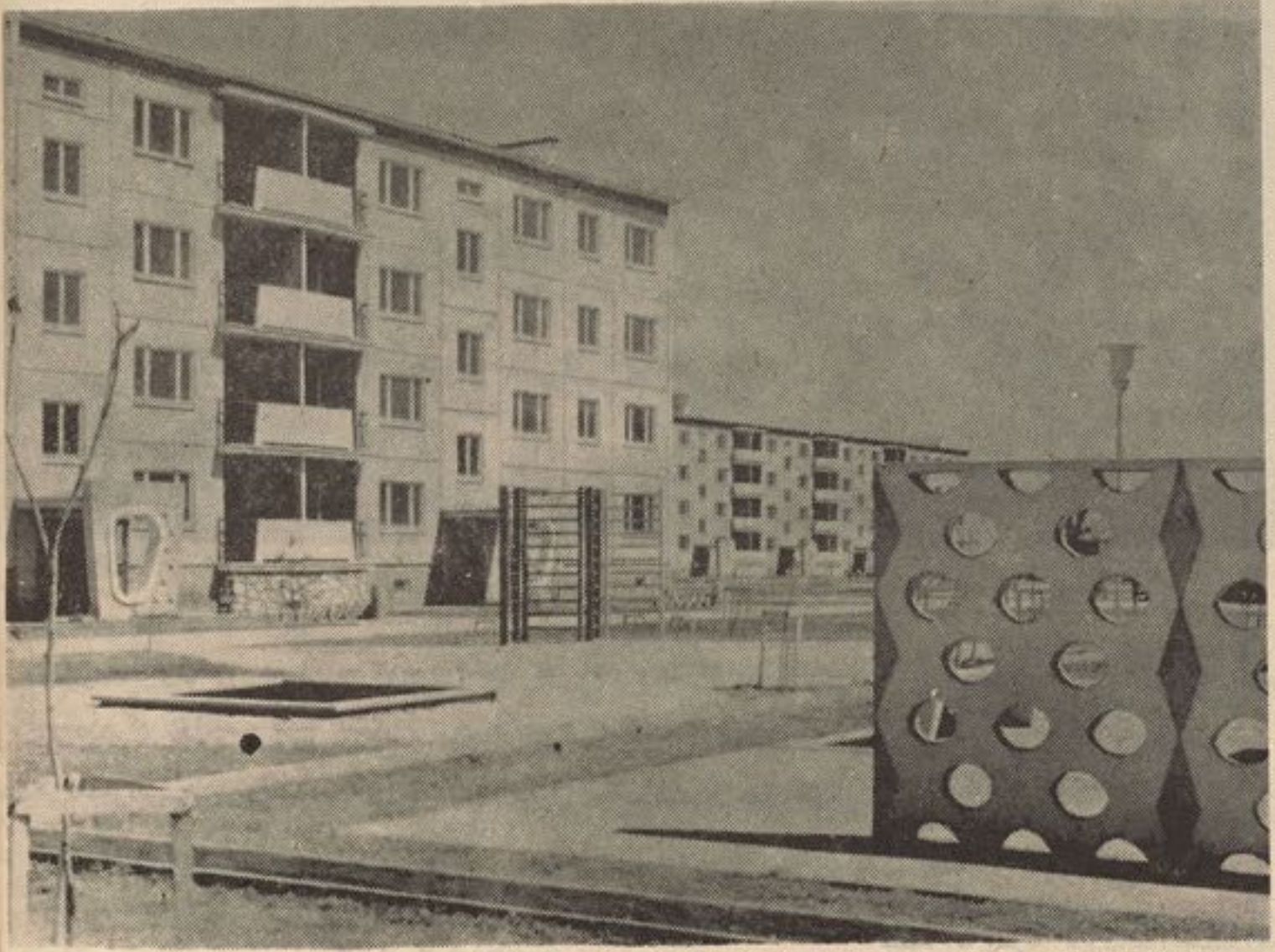
سخنی غیرت :

این نظر کاملا وارد و بجا میباشد و به همین اساس ماهست ماه پیش بابش از پنجاه و شش

تمام مامورانی که از ولایات به مرکز می آیند و تنها راه حل آن هم این است که وزارت ها از بودجه سالانه خود مقداری را به امور خانه سازی برای ماموران خود در ولایات و حتی ولسوالی ها اختصاص دهند البته در گذشته فواید عامه، عدلیه و اطلاعات و کلتور کارهایی در این زمینه به انجام آورده اند اما ساحه آن وسیع نیوده و به عنوان مثال مدیر فواید عامه در ولایات جای رهائشی دولتی دارد و ماموران دیگر این اداره که از جاهای دیگر تبدیل شده اند - نه -

رووف راصع :

در همه کشور های که مشکل کمبود مسکن و پایین بودن سطح اقتصاد عمومی وجود دارد، برای کاهش بخشیدن حجم دشواری های مردم بی سرپناه و خانه به نوش مقرر های خاص وجود ندارد که به اساس معیار ها و

تا جایکه دیده شده همین اکنون در حدود پنجاه در صد آپارتمان های مکروریان از طرف مردم به کرایه داده شده است زیرا دیده میشود که در توزیع پارتمان ها عدالت و مقرر های قانونی در نظر گرفته نشده ...

مرجع دولتی به تماس آمدیم که در رفع مشکل کمبود مسکن به نحوی که شما به آن اشاره کردید سهم بگیرند که تاکنون با تأسف نتیجه بی از آن نگرفته ایم ، اما من تا باید میکنم که باید مساله کمبود مسکن در محدوده وسیع ترو به صورت افغانستان مشمول به توجه آید و تمام عوامل به وجود آورنده آن در مرکز ولایات از میان برداشته شود .

لکنه دیگر به ارتباط صحبت آقای راصع این است که ما مامورانی که از مرکز به ولایات تبدیل میشوند با مشکلات بیشتر از سبب کمبود مسکن و جای رهائشی مواجه میگردند

این سلسله تحقیقات نوام دارد . اما تمام خانه های کرایه هم به دلیل این به کرایه دانه شده است که مالک آن خانه دومی داشته باشد خیلی از ماموران توکت چون هیچ مدرک غایبانی دیگر به جز معاش اناری ندارند و برای ساکن بودن در مکروریان ناگزیر میگردند بیش از نصف معاش خود را بابت قسط خانه بپردازند و با بقیه پول خود نیازمندی های اول شان را بر آورده میتوانند به اجبار خانه های شان را به کرایه میدهند و خود در خانه های ارزان تر زندگی می کنند .

رووف راصع :

با توجه به اینکه بیشتر مامورانی که از ولایات به مرکز تبدیل شده و در کابل اقامت

ضوابطی معین شخص کرایه دهنده فقط بعد از گذشت مدت مشخص میتواند فیصدی معینی را در کرایه ها افزایش به عمل آورد مشروط به اینکه هیچ يك از تسهیلات فید شده و در نظر گرفته شده در قرارداد کم نباشد - اما در کابل و در مجموع در کشوره چنین نمیشد - شراوالی ها مقرر های بی این زمینه ندارند - ضوابط و معیار هایی که به اساس آن بشود مقدار عادلانه کرایه ها تعیین آید وجود ندارد و در واقع مالک زودتر از هر صلاحیت ها و امتیاز هابر خود ناراست مردم در حالیکه کرایه نشین حقوق تقسیم شده بی کرایه ها در این زمینه ندارد - از نظر شما آیا هیچ نقطه راهی برای رفع این نقیصه وجود ندارد - که

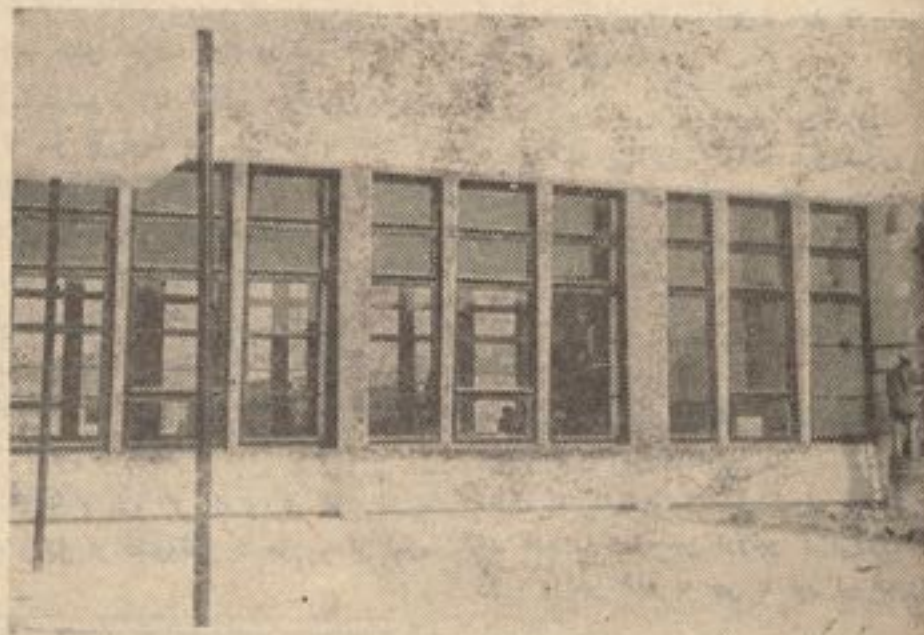

آنها که در شوربازار زندگی میکنند و آنها که در وزیر اکبر خان زندگی دارند...
نمایند که در شهر نو در منازل اعیانی سکونت می کنند - همه نمای هشتم از طبقاتی بودن روح های تعمیراتی در یک جامعه طبقاتی .

در کشور ما هیچ معیاری - هیچ ضابطه‌ی و هیچ مقرره‌ی در امور کرایه منازل وجود ندارد .

شاروالی باید لوهم های رهنمای تعمیراتی را در اختیار مردم قرار دهد .

ما نباید به خاطر دفاع از شمار والی کابل چشم بسته خود را به سوی دشواری های مردم از ناحیه کمبود مسکن نگه داریم .

در کشور ما هیچ معیاری و هیچ ضابطه در امور کرایه منازل وجود ندارد

آن اقدام صورت نمیگیرد ؟
داود سروش :

من این اعتراضی واضح وارد نمیکنم که ما زمینیه مورد بحث معیار ها و ضوابطی نداریم، بلکه چرا - باید علل راندر شرایط به کاوش رفت در پیش از انقلاب حکومت های ارتجاعی و اهالی آن نبودند که گامی در جهت رفع دشواری های مردم برداشته شود و بعد از روزی انقلاب نیز پروپاگند های دروغین ملان ضد انقلاب در این مورد که دولت سبکیت هارا ملی می سازد شرایطی را بوجود آورد که مردم تر جیح میدادند خانه های سالی شان خالی بماند اما آنها به کرایه دهند و اگر باز هم محدودیت های دیگری ای مالکان به وجود می آمد حجم مشکل های بیشتری میگرفت .

اکنون در نظر هست که در به وجود آوری بیار هایی برای تثبیت کرایه ها بر اساس موسیبت های آن اقداماتی صورت گیرد که این زمینه مطالعه و تحقیق توام دارد و بعد تکمیل این مرحله کار مقرره های بسیاری وضع خواهد شد .

مدیر ناحیه ۱۹ شاروالی :

وجود آوری مقرره های که برای مالکان محدودیت های تازه می وضع کند بدون شک شرایط کنونی جز اینکه موجب گردد که حاکم نشوند خانه های شان را به آیه دهند - نتیجه می ندارد - این کار در مورد خانه های دولتی میتواند عملی گردد و مفید باشد .

و تطبیق پروژه های دراز مدت که حکومت همین اکنون دست اندرکار آن میباشد - مشکل کمبود مسکن راه حل عیبیابد و دشواری های مردم در این زمینه از میان میروند - اما مساله این است که همین اکنون ما با هفتاد هزار خانواده بی سر پناه در شهر کابل روبرو میباشیم که تعداد آن روز افزون است و باید برای رفع مشکلات و نابسامانیهایی که این گروه با آن روبرو میباشند اقداماتی فوری عاجل و ضروری به عمل آید ، به این اساس از اشتراك کننده های این جدول خواهیم که بحث در این زمینه بکشاند که با پیاده شدن چگونه طرح هایی تطبیقی بعمل این امکان به وجود آمده میتواند که تا زمان بهره کتی از پروژه های دراز مدت تهیه مسکن مشکلات مردم بی خانه راه حل یابد ؟

عظیمی :

من این گفته سروش را رد نمیکنم که میگوید بر ابلیم مسکن حاد نمیباشد ما باید به خاطر جانب داری از شاروالی از واقعیت های عینی مسلط در جامعه خود چشم پیموشیم و آنها را ندیده انگاریم .

دشواری کمبود مسکن یک دشواری حاد در سطح ملی است و این واقعیتی است که کاملاً آشکار که هر چه زود تر باید برای رفع آن راه حل کاوش گردند .

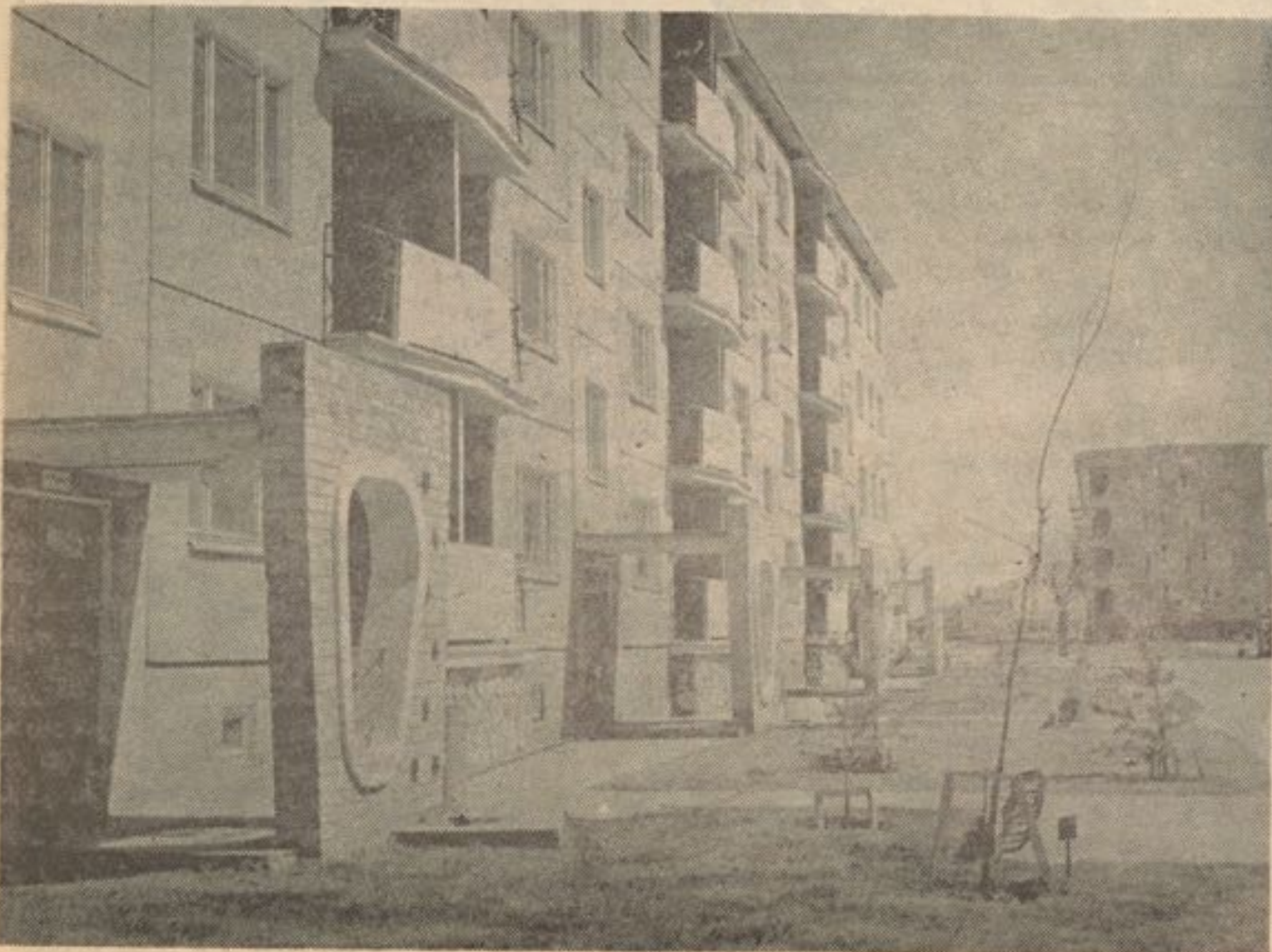
به نظرم به منظور اینکه در فرصت کم بیشترین تعداد مسکن خانه های مسکونی تهیه شده بتواند نخست هفتگی نامه ژوندون که ابتکار طرح موضوع رادر مطبوعات دارد باز هم گرد هم آیی های دیگری را با دست اندرکارهای نشراتی به وجود آورد تا باید تبلیغات گسترده و متوازن توجه تمام ادارات و دوائر دولتی به ارزش موضوع جلب گردد و وزارت ها زمینه تهیه مسکن برای ماموران بی خانه و بی بضاعت خود را از طریق فعالیت های کورپراتیف تهیه مسکن مساعد گردانند .

اگر موسسات دولتی در مصارف و مخارج خود از اصل صرفه جویی پیروی کنند من اطمینان دارم با ذخیره پول هایی که اکثری بی موجب و با موثریت کم به مصرف می آید بخشی از این مشکل حل میگردد و هر موزه میتواند تعدادی خانه برای ماموران بی سر پناه خود داشته باشد .

کورپراتیف تهیه مسکن باید بکوشد تا پنج ساله عملیاتی خود را در مدت کمتر از پنج سال به اجرا آورد و انستیتوت ساختمانی و شهری نقشه های ارزان قیمت و صحت و دارای شرایط سهل را طرح کند و به وزارت ها تا تمام

لطفاً در این زمینه نظرات اصلاحی خود را به صورت مشخص و فشرده به میان آورید و راه نتیجه گیری جدول را کوتاه سازید!
داود سروش :

پیش از اینکه به ارائه نظر اتم در این مورد بپردازم این نکته را یاد آور میگردد که مشکل کمبود مسکن به آن درجه ای که نمایانده میشود حاد نمیباشد مردم ما در طول تاریخ صدمه فراوان دیده اند و اکنون نباید مسایل اساسی زندگی شان را به شکلی به طرح آورد که گویا راه حل قطعی ندارد - از این مساله که بگذریم به نظر من باید در جهت مسایل مربوط به کمبود مسکن و علل به وجود آورنده آن نشرات وسیع و همه جانبه صورت گیرند - در تولیدات کورپراتیف تهیه مسکن افزایش به عمل آید - تمام موسسات و دوائر مسوول در این زمینه فعالیت گسترده داشته باشند و تولیدات صنعتی ساختمانی تا جای ممکن بسط و گسترش

دشواری کمبود مسکن یک دشواری حاد در سطح ملی است - و این واقعیتی است که کاملاً آشکار که هر چه زود تر باید برای رفع آن راه حل کاوش گردند .

هغه ښه شين خالي سخته څنگرویدله او له څنگرويو سره سره يې مې اوی اویښکی توبولی. خودخپل ميره ، دکلی دپښ شانور له پاره يې غبرگه شو کولی . که څه هم چې شانور ستونی سيخ پسرورت و او دچت تیرانو ته يې کتل . شانور پخپله هم سخت نا کرار ويو يو ځل به پاڅيد ، ښه يوه ناک نساوار به يې واچول . او بيا به يې په زوره زوره تو کول . خو خبری يې نه کولی . شين خالی ښه لوی کړ او ورو يې وويل :
- دپاتور پلاره ...!
خو خبره يې په مری کی غوښه شوه او شانور تر خپلو گڼو بریتو لاندی وغوړيد :
- ښځی ته مونږ نه پریردی په کرار ... ستا پوښتی بياهم گریزی ... او بيا په خپلو سوچو نو کی ډوب شو ...
شانور ته دخپل زوی مدعی معلوم و . که څه هم چې بازو گي تیر پوز که وهلی وه او په خپلی توری شملي بانگی يې خپل مخ پو بیلی و خود مکتب ملازم چانده د هغه غبر بیزندگی وچي ويل يې :
- پاتور دپښ زوی نه خطا نه شی... هم هغه و چسپي دا پسات يې و کتاوه او دلته يې شيطان خاله جوړه کړه ...
اولیا په ښو نشی باندي دسکر وټو یو بازار اوریدلی و . له هری خوانه ډزی شوی وی ... شاه نور له ځان سره سوچ کاوه او

وهڅول چې نور هغو کسانو ته او مین ټپته کړی چې تاسوی به دغه سپره ژوند کی ساتلی یاست . او چی (.. صیب) ورته گوا- ښیدلی و چی :
- هکله خو له سمه خو غوه !
نوشانور خپل ادت اویه تورو اوسپنیو وینتا نو کی پټ ټپرون یو لی و چی :
- زه څوک تر یو لم چی ښوونځی دجوړیدلو مخه ونیسی .. که څوک را نژدی شی پاتی سټک به یې ککره ور ماته کړم . او کلیوال چی نشا نور په میرانه خبروو او پو هیل چی ټول بزگران ورسره ملگری دی له تعجب نه په وازو ستر گو په شا شوی وو .
(...صیب) اوباتور به چی په مری اوژو نسی کی دچاپه چناری او خیرات او یادگوم کلیوال په واده کی سره مخا مخ شول نو یواځی به یې یوه سره او یې خولده ستی مه شی کو له او هر څوک به خپلو پرو چنیو ته ورغلل او کښینا ستل : د (...صیب) نه به دکلی مخور لکه بازوگی او نور ورتول وو خود پاتور شاو خوانه به دکلی بزگران ختگران او نور اوستا کاران . تل به (...صیب) نه په حجره کی کینا سته او پاتور به سره له نورو بزگرانو او کلیوالو دحجری مغي ته پر څمکه ..
ټولو کلیوالو ته پته وه چی د ښوونځی په جوړو لو کی با نور او دهغه پلار دکلی پښ

پوهو لو اوسری کولو لپاره مود ښوونځی په وټانی کی کار نه را یو لو خبه کیری .. نا خو د ځان او دخپلو اولاد و لپاره کوی .. نا چی زه په ښوونځی کی وروسته تر غرمی کار کوم ... نا چی زما پلار دوتانی داوسپنی ټول کارونه وپړیا کوی او داچی زما ترور دی یی له مزده په ښوونځی کی ختی کوی نا گتی مزدوری ده اویا مونږ مزدوران یو څه ... ها .. وویاست !
او کلیوالو یسول ته کتل . د پاتور منطق ته دهر وخت په شان یې شوی وو ... شانور خانته ورییاد کړل چی څنگه بازوگی پر آس سپور دپښ دو کان ته راژدی شو چی په بزگرانو باندي و یره خپره کړی ... خو پاتور خپلو خبروته دوام ورکاوه :
- زما درندو ، زما حقدارو او سپین ږیرو! آخر تا سو یو قوت یا ستی خو په ځان نه یو هیری ... که تاسو یو دبل پښی ونهوهی او یو له بله سره نژدی شی څوک مو له شی ما تو لی څوک مو نه شی مزدوران کولی ... وگوری لدی پتی نه داسیرغی څنگه یوه یوه الو غی ... پرک یې خیزی او به هوا کی مری ... خو که نا په یوه وار سره را وخی نو څومره ستر اورنگولی شی ...
بزگران د بازوگی له وپری نه پرته به میرانه ولاړل او ښوونځی د جوړ و لو لپاره

کلی کی انگاره شوه چی (...صیب) لسا پولی نه ها خواکبه گریښه او څه موده هم یی بازوگی ته هم احوال وړ گریچی پسا کلی کی نور نه خانیزی راځه له مونږ سره . ملگری شه ... او بازوگی هم پښی کړلی دی . کله چی (...صیب) او بازوگی کلی پرییو بزگران یی خو شا له شول خو له شانور سره همیشی اند پښته ملگری وه . څکه د هغوی نیت پاتور نه ښه نه و . هغوی یو هیل لار ښه پته وه ورته چی دا کلیوال او دا بزگران داخترگان او اوس تا کاران چا په کلی کی لمسولی شی چی د مخورو په گټه په اشرو نو کی گڼون وکسری او خپل حق و مساوی ... او دا بزگران چا داتلاپ په مور چو کی ختی په خای کړیدی .
له پاتور سره د هغوی سخته وړانه و او کر که یی تری کو له . او شانور نه پته وه چی (...صیب) او بازوگی په هیڅکله د ده زوی با نور هیر نکری ...
...
هسی خو دغذ انقلابی لوتمارو وړانو وټکر او خو تری گوزارونه له پتخو میاشکو راهیې دندوی په کلی باندي پیل شوی وو . خو د دی دوه را دوستیو اوونویو کی یی زور اخیست وو . و ډیر ځله به چی با نور لږ څه وپاندي وروسته شونو د شین خالی زده پسا دین دیده او پر له پسې به یی دپاتور کترو خور دپښ دو کان ته لیز له چی «هکله» شو؟ شین خالی به پاتور «هکله» باله . خود کار په شانور په قبر کاوه او تر څه خواپوا به یی ورلیدل .. څکه شانور نه پته وه چی پاتور وروسته تر مازدیگره په ښوونځی کی څه کوی .

((هغوی چی ژو ندی دی ...))

دشپید ملگری نیک محمد دلوری په یادچی وینه به یی په ځوانانوکی نوی غورځنگونه بیداکوی

معلم خمر کان وینبوی

امین الغالبور

دپاتور به وروسته تر مازدیگره له کلیوال او بزگرانو سره کتل . هغوی ته به یی خبره کولی او هغه وسله چی له ښاره به راننله په بزگرانو باندي ویشله او دغذ انقلاب لوتمارو دقابلې لپاره به یی د مقاومت د تم سنبالولی ...

له تری کلونه دغچنوپښتواحوالو نه راتلل اشراو دپلانی کلی چومات وسوزاوه ... اشراو په جومات کی په چی باندي ډزی وکړی . اشراو دکلی اڅوند چی ورسره ملگری شوی نه و وواژه ... اشراو دیستانی کلی ښوونځی ته اور واچاوه او ماشو مان یی وریت کړ او داسی نور ...
په داسی حالاتو کی په شانور په سوچ کی ډوب شو خود شین خالی له زړه نه په نان پښتو ښاهار چاپیر شو او سخته به یی غوړیږ له .
...
او هغه ښه په کلی باندي ژوری او پښتو چو بیتا خادر غوړولی و . یواځی دگرو یو له پسی آوازونه اوریدل کیدل اونور هیڅ څه او غون نه و .

یی اشرو کړ .
خو شا نور ته هغه ورځ هم پیدان وه چی دا سپرغی سره یو خای له پټ نه والوتلی ... او اوری و لگاوه .
داقلاب لمبی کلیو ته ورسیدی . کلی یی وړیا کړل او هغه ورځ بزگرانو ته نه هیرید ونکی وه چی بزگرانو خپل با نور ملگری پاتور د ډیر حق بین او عادل ملگری په څیر به خپلو او ډوډ ښوونځی تر خولی واور ساوه او پاتور هغوی ته وویل :
- موری زما درندو ... څنگه سپرغی سره یو شوی او څنگه دسپر غیو قوت داقلاب لمبی بلی کړی . اوس نو تاسو هیڅوک نه شی سره بیلولی . ستا سو قوت اوس داسی قوت دی لکه دآبا سټک چی ډیره قوی اوسپنه و یلی کوی او پلنوی یی ...
اوپه سلگونو بزگرانو چیغه کړه :
- ژوندی دی وی زموږ آشنا شانور !
اوپښ څه دخپل زوی دوینا پهوجه او څه هم دبزگرانو د خبرو له امله په زړه کی د ویاځ احساس و کړ خو خپل له خو لوډک او گونځی مو نشی تندی یی لهخپل درانده سر سره کښته واچاوه او یواځی موسکی شو...
تردی ییسی دو ا وولی و روسته یوسپاه

ډیری ډیری گا للی وی . پاتور هن خپل ماما چی په کو زکلی یی کور و او ایستلی وچی د ښوونځی لپاره د یو څه تیرانومرسته وکړی او خپل ترور زی یی چی ختگر و مچوره کړی و چی د جومی په ورځ هم د ښوونځی په ودانولو کی مرسته وکړی اوپوه ورځ داسی هم دامله چی کلیوالو نه لغو پښتنل چه دښوونځی په جوړولوکی اشروکړی . با تود خپلو زده کوو نکو ته وویل چی خپل پلرونه وهڅوی چی سبا د پښ د دوکان سره راټول شی .
شانور هغه صحنه خانته وړ پیاده کړه چی بزگران د پښ له شو کان سره خواره واره ولاړ وو او یولیم غبر داسی هم پورته کیده چی مونږ خو دچا مزدوران نه یو ...
خو پاتور هغوی ته په ډیره تر هسی سره وویل :
- هلته چی بازوگی او دکلی نور مخور په تاسو باندي ناحته اشرونه کوی ، لیری درباندي راوړی ، خپل پښی درباندي اړوی . دخپلی کالا د جوړولو په کار کی مود پښی دختی دپغو لولپاره اشروته دربولی ستاسونسه غبر هم نه خیزی ... خو چی د خپل اولاد د

هغه صحنه یی مخی نه را غله چی کلیوالو غوښتل ښوونځی جوړ کړی خو (...صیب) مخالفت کاوه او هملدا یی وویل چی :
- که دا «شيطان خانه» مو جوړه کړه ښه ورځ به ونه وینی ...
او بازوگی هم ډیری هلې ځلې وکړی چی دښوونځی د جوړ یډو مخه ونیسی خودا پاتور و ، دده زوی و چی د (...صیب) او بازوگی په مقابل کی و درید .
بزگران یی قانع کول . په آیا تو زوی وچی د (...صیب) او بازوگی په مقابل کی ودرید .
فرض ده ، اوکلیوال ماشومان دی ښوونځی نه ولاړ شی .
تر هغه وروسته د (...صیب) نیت پاتور ته وران شو . که څه هم چی پاتور په خپل کار لگیا و . نورځی له خواپه یی له کلیوالو ما شو مانو سره لوست وایه او وروسته تر غرمی به یی د ښوونځی په وټانی کی ختی کولی . ورځ په ورځ د ښوونځی دیوالونه پورته کیدل .
شانور ته هغه ورځ هم ورییاد شوه چی پاتور د (...صیب) په هڅکی بزگران دی ته

هغه پوهیدلی وهغومره هم د ضد انقلابی لوټمارو او غلو سر پر خلاص شوی و نو ځکه جبهه پورته شوه :

سپا سپار کلیوالو خپل عزیزان خاورو ته وسپارل . نشو و نشي مخي ته دباتور معلم او ځمرو کانو هدیره جو و ه شوه او سری جنسای سیدانو جنیدی برقبرو نو با ندی وریدلی ... خودکلیوالو به غورو نو کسی نشو نځی زنگ پرله پسې شر تگیده ه و په نه تم کیدو نکی نو گه شر تگیده ه ...

دادباتور دسپادت دریمه شپه وه . خودشین خالی اویسکی نه و چید لی . داندی شپې یی تر سپاره ه په اند پیننو او مړاووا او بشکو کی تیری کړی وی . دلسم وار لپاره یی خو له جوړوله جی شانور وپو پستی . خو شا نور غوریده او خواب ی نه ورکاوه د کلسی بڼس جی خپل شا هین له لاسه ورکړی و پوهیده جی شین خالی څه تپوس کوی . شین خالی داتپوس کول غو پینل :
ششیرین آکا لور ما مونی به چیری وی؟
ما مو نر دبا تور انجل وه ....
کابل - دمهکرو دیون ۱۰۶م بلاک
۱۹۸۰د کال دجون ۱۴ نیټه

هدف پوهیدلی وهغومره هم د ضد انقلابی لوټمارو او غلو سر پر خلاص شوی و نو ځکه جبهه پورته شوه :

جی دا خبیث اولوی شیطان دونه خلاص نه شی ... او بیا په ښوونځی باندی دډزو ډاران جوړ شو .
دښوونځی ملازم ماشین جلاوه خریدی کسی دښوونځی دوره لاندی یی خلاص شو ددروازه پر والو خوله باتور دیوی سببی لپاره پسرول وکړ خو بیا یی هم زنگ و شر تگاوه .
وروسته بیاباتور واوریدل چی له کلی نه یخ نه ښوونځی له ډزو سره یو خای دځمرو کانو پرته داروان دی اوله زنگ څخه دورو سستی سرتک له پورته کیدو سره یوله ځمکه او اول آسمان ، کلی او غرونه دباتور په سرو خرخیدل او زنگ غلی شو . دښوونځی ملازم لیدل چی څنگه غله او سپی کوتکان وروسته دښوونځی تر سوز ولو په شاکیری اونیستی نه پخوانو چمتو کوی . پخپله یی دباتور سر پر خپل زنگانه باندی کپښود او ځمرو کانو ته یی وویل چی دشمنان تعقیب کوی ... هر څه یی چی غوړولیو له باتور نه غر ته خوت . آیت

گولیو یوه شیبه هم باتور تهمان نه وور کاوه چی سوچ وکړی . پدی وخت کی دوه تنه کلیوال ونگیدل او ملازم جبهه کړه :

معلم صاحب ملگری و نگیدل ..
خان پیننگ کړه اویوه شیبه غله مشغول وساته ...
دبرینتا دلیکی په خیریی یو فکر په ما غروکی تیر شو را کوژ شو و خان یی د ښوونځی جوړلی ته ور ساوه . د ښوونځی دزنگ سټک یی واخیست او پر له پسې یی دزنگ په شرتنگولو پیل وکړ .
دغه فکر په هغی شیبی کی دیوی معجزی د پینیدو حیثیت درلود .
زنگ هماغسی شر تگیده او پر له پسې شر تگیده ... دیوی لنډی شیبی لپاره ډزی په ښوونځی باندی بندی شوی . خوبه کلی دگولیو ډاران زود واخیست په ښوونځی با نسدی د ډزو سپکیدو باتور ته ډام و و کس چی په کلی کی ځمرو کان راوین شویدی . او دا هغوی دی چی ضد انقلابی لوټمارو جنگی محاسبه یی گلوډه کړیده ځمرو کانو د معلم صاحب او ښوونځی آواز ته لیک وپلی و ...
زنگ هماغسی شر تگیده ..
هغو مړه چی ځمرو کان د معلم صاحب په

باتور غر مه هم ډوی تانه و نسې . له سپاره داعیسی یی کلیوالو ته ټوپکو نه ویشل . ځکه چی هغوی د انقلاب ددفاع په نوم اودوطن دمور دنجات په خاطر دامنیتی قواوو دتقوی لپاره ورغوښتل شوی وو او هماغه ورځ سپار له کلی څخه خو خیدلی وو ....

دشپې لس بجی وی چی دکلیوالی ښوونځی پر دروازی باندی لومړ نی ډز وشو .
دټوپک غر د غره ییز کلی په قضا کی تاور- اتاو شو ... په ښوونځی کی سر بیره په پا تور هغه شپه په ښوونځی کی ملازم او دری تنه نورو بزگرانو بیره کوله .
باتور دغیر په اوریدو ماشین را واخیست خپلو ملگرو ته یی و ظیفی ورکړی او په دری خوا ووکی یی تقسیم کړل . متقا بلی ډزی پیل شوی . باتور لیدل چی په کلی باندی هم سختی گولی اوری اوداسونو دپښوله نالونو څخه بریناوی خپریزی .

خو شیبی وروسته پر ښوونځی باندی ډزی لایسی زیاتی شوی . لکه چی د لوټمارواصلی هدف ښوونځی دی چی بایدوران شی او باتور ووژل شی . ښوونځی دا وخت دټولو خلکو او انقلاب دخیلو مړ کړ و .

گردوگاه دیگر نیز چنان در تالعات غوطه و درش
می سازند که اشک بچشم می آورد و غم گسنگ
پسر ایسام و خواستی و لذت
بخش در دلش خانه میکند .

و در تمامی این لحظات ، در همه ی دقایقی
که استاد می نوازد و آهنگها را یکی پس دیگری
به اجرا می آورد لبخند گرم و مهربانانه اش روی
لبانش پاشیده است و نگاهش در سکوت سختگوی
خود گاه نوازنده از گروه ارکستر را مسورد
تشویق قرار میدهد و گاه هم کمترین اشتباه
را که به وسیله نوازنده دیگری رخ داده است
شماخت میکند .

اینک برنامه هنری پایان میابد و استاد
در میان کف زدن های ممتد و قطع نشدنی
آنانیکه در محفل هنری او گرد آمده اند از جای
برمی خیزد سری به تعظیم فرود می آورد و
استیج را ترک میگویند .

بی آنکه اندکی نرور از این همه استقبال
و تشویق و مورد توجه بودن در سیمایش نقش
بسته باشد ، آری چنین بود هنر استادی که
اینک جای او در میان ما خالی است و اشک
در چشم دوستان اران هنرش هم چنان نشسته .
روانش شاد باد که بزرگ مردی بود در هنر
معاصر کشور ما .

استاد محمد عمر این بی عمتا نوازنده رباب

از: ر. دریا

این خبر هیجان انگیز و درد ناک بود . استاد محمد عمر مرد

...ور باب

در کشور ما

بی پدر شد

«او میگفت :

سارزو دارم وقتی چشم از جهان فرومی بندم
اطمینان داشته باشم که هنر رباب نوازی در
کشور من زنده میماند و مگر نه در آرامش نخواهم
مرد .

استاد محمد عمر در هنر رباب نوازی هنر مندی
بی همتا در کشور ما و در جهان بود - چرا که
این هنر بومی در کشور های دیگر استادی
ندارد .

پنج استاد بزرگ و دانشمند مو سینی
استادی محمد عمر ربابی را مورد پذیرش
قرار دادند و این عنوان هرگز بر اساس ذوق
و خوش آمدن فلان مسوول دولتی و یا شخص
با نفوذ بهوی اعطاء نشده است .

استاد بودن هرگز معنی آن را ندارد که
انسان از آموختن بی نیاز گردد ، چه بسا اتفاق
افتاده است که من از شاگردانم رهبری تو را
آموخته ام .
امروز هر کس که در کشور ما و یا در گوشه یی

از جهان نیک رباب مینوازد به نحوی شاگرد
استاد محمد عمر محسوب میگردد .
«کمتر اتفاق می افتاد که در دستر خوان
ظفرانه او چند نفر همچنان غذا صرف نکند و بعد
از آن آهنگی نیز از رباب استادن نشنود .

انگشت ها با توانایی و هنرمندی روی پسرده
های رباب می لغزند ، پائین می روند و بالا می آیند
تار ها به صدا کشید ، میشوند ، در زیر لب
واوچ و فروری نوای شادوست گننده و با محزون
و غم انگیز خود - حرف میزنند ، ناله می کنند ،
فریاد می کشند و انگار می خوانند همه تا اثرات
آشفته روان آدمی را ، همه تا آرامی ها و بی
قراری هارا و همه شادیدا و ناساد کامی ها را
در نوای شور انگیز خود انعکاس دهند .

تارها زیر فشار انگشت دست استاد به لرزه
می افتند و در هر لرزش و نوسان خود حالتی
از احساس گرم آدمی را به تبارز می کشند ،
انگار می خواهند باز تابی باشند از آندوه شکست
ها و غرور بیروزی ها ، از خنده های گریخته

بسا اتفاق افتاده است که من از شاگردانم رهبری تو را آموخته ام

رباب این سازمحلای افغانستان برای محمد عمر فقط يك آله نواختن نبود بلکه استاد در نوای این ساز خود را مییافت .

آواز خوان اعطاء نمیشد - بلکه رسیدن به این مقام مستلزم داشتن آگاهی ، دانش و تسلط کافی در زمینه هنری و گذشتادن جلسه های امتحان در نزد استادان آگاه بود و استاد محمد عمر همه این مراحل را با پیروزی دنبال کرد و آن روز این پنج استاد برای تعیین سر نوشت هنری محمد عمر ربابی به شور نشسته بودند در حالیکه قلب نوازنده از شدت هیجان و التهاب در سینه به شدت می تپید . بالاخره در وازه اتاق باز شد و یکی از استادان صدا زد :

استاد محمد عمر بیابید درون !

و به این شکل استادی او مورد پذیرش منتهان و بعد از آن مقامات رسمی قرار گرفت . استاد محمد عمر هرگز نمیخواست دانشش در زمینه رباب نوازی با او یکجا در گورستان بخوابد ساز این رو با تمام توانی که داشت در تربیه شاگردانش میکوشید و استعداد های جوان ربابور و شکوفا میساخت .

او چه در داخل و چه در خارج کشور شاگردانی فراوانی داشت و نه در کشور ما و نه هم در خارج از مرزهای ماهرگز کسی در نواختن رباب بیای او نرسید و از این رو رباب نواز بسی همای کشور و جهان لقب گرفت ، اما از افتخارات اوست که امروز هر کسی که نیک رباب می نوازد و کارش از ارزشی بر خوردار است به نحوی از دانش گسترده استاد محمد عمر استفاده برد ، و مایه های هنری خود را به همت او شکوفا ساخته است .

لطفا ورق بزنید

صفحه ۱۳

را هم زمزمه میکرد .

پدرش که شاهد استعداد پسر در آواز خوانی بود باز هم مشوقش شد و آنقدر کوشید تا صدای پسر نوجوان به یکتگی رسید . وقتی رادیوی کابل گشایش یافت محمد عمر بیشتر به قسمت آواز خوانی جوان به اجرای آهنگهای پرداخت که در آن زمان هواخواهان زیاد داشت ، اما کوتاه مدتی پیش گذشت که شوق آواز خوانی را از سر راند و تنها به رباب پرداخت .

رباب این سازمحلای افغانستان برای محمد عمر فقط يك آله نواختن نبود استاد در نوای این ساز خودش را مییافت و خودش را فراموش میکرد او غم هایش را از پرده های رباب بیرون می ریخت و در خلوت با همین ، وسیله بود که به آن حالت روحانی دوست داشتی ، آن خلصه پر کیف دست مییافت

استاد محمد عمر هرگز از اندوختن دست نکشید ، او هر چه میدانست تشنه تر می نمود و باز هم میخواست بیاموزد شورهای تازه را کشف کند ، نواهای نورا از تارها بیرون کشد و شکل تار خود را علمی تر و فنی تر سازد ، مشق و تمرین او در نواختن رباب و سودجویی از درس استادان هرگز برای او پایانی نداشت . تا اینکه در رباب نوازی به مرحله بی همتایی رسید و شیوه کارش مورد توجه بزرگترین استادان موسیقی وقت قرار گرفت .

استاد قاسم ، استاد غلام حسین استاد نیک گل استاد معراج الدین و استاد چاچه محمود که هر یک از دانشمندان و نام آوران دوران خود در هنر موسیقی به شمار می آمدند کسانی بودند که بعد از سرور و مشهوره فراوان پیرامون شیوه کار محمد عمر ربابی و مهارت و آگاهی و توانایی او در نواختن و میزان آشنایی اش با اساسات موسیقی هند بر آن شدند تا لقب استادی رابه وی اعطاء کنند .

روزی که شورنهایی این استادان بعد از یک جلسه امتحان چند ساعته از يك اتاق در بسته جریان داشت برای محمد عمر روزی بود فراموشی

در کشور ما و در جهان ساز آن روز که چشم به دنیا گشود موسیقی در گوشش طنین انداخت او در تمام مدت زندگی کوتاه اما بارور و پرثمر خود با موسیقی زیست ، تا آخرین لحظات زندگی اش هنر خود را در خدمت دوستان هنر قرار داد و تا چند ساعت پیش از آنکه چشم از این جهان بربندد می نواخت و شادی می برانگاند .

آن شب ، شب مرگ استاد هنر مندان کشور از رادیو تلویزیون و سینما و تیاتر و آنانی که در شعر و قصه و نقاشی به آفرینش می پرداختند همه در محلی گرد هم آیی داشتند و او ، استاد محمد عمر در این شب ، شبی که برای او فریاد نداشت ، ساعت ها رباب نواخت و گروه نوازندگان محلی را رهبری کرد .

استاد در این شب سیمای اندکی خسته بی دست ، مثل همیشه نبود ، کم حرف میزد اما پر شور تر از همیشه مینواخت ، انگار میدانست که این آخرین دیدار او در جمع دوستان است ساعت ازده گذشته بود که محفل پایان یافت و استاد راهی منزلش شد و صبح وخت بود که ناگهان خبر مرگ استاد همه را مبهوت ساخت و همه دوستانش را به سوی خانه اش کشانید .

استاد محمد عمر هفتاد و پنج سال عمر کرد هفتاد و پنج بار بهار را دید و هفتاد و پنج بار هم شاهد برگریزهای پاییزی و سوز سرمای زمستانی در دنیای ما بود .

سال ۱۲۸۴ شمسی بود که او در خرابات آنوقت کابل دیده به جهان گشود پدرش محمد ابراهیم رباب نواز و طبله نواز مشهور و شناخته شده دوران خود بود و پس از همان خردسالی و در سنیتی که هم سالانش جزیه بازی نمی اندیشیدند به آموزش مبادی موسیقی نزد پدر پرداخت و هنوز پیش از نه سال نداشت که وارد عالم موسیقی شد . خود رباب را بدست گرفت و هنر نوازندگی رابه آغاز گرفت .

رباب نواز نوجوان آنوقت صدای گرم و دلنشین داشت و گاه هم چنان که مینواخت بیت و غزلی

استاد محمد عمر هفتاد و پنج بار بهار را دید و هفتاد و پنج بار هم شاهد برگریزهای پاییزی و سوز سرمای زمستانی در زندگی بود

تکامل خود میرسد و شاگردان امروز همه استادانی
توانا میگردند و هنر رانه در خدمت پولاندوزی
بلکه در خدمت مردم خود قرار میدهند و بادست
آورد های هنری شان تجارت نمیکنند .
و بسیاری دیگر و در مصاحبه دیگر بود که
گفت :

سذلم می خواهد بیاموزم و باز هم بیاموزم
برای من لفظاتی که چیزی نورا فرا میگیرم
از بهترین لفظات زندگی من است استاد بودن
هرگز به آن معنی نیست که انسان از آموختن
بی نیاز گردد . چه بسا که من از شاگردانم
تکالی را فرا گرفته ام .

در این زمینه که هنر مند راستین جامعه
باید از چه خصوصیت هایی برخوردار باشد
همیشه میگفت و تاکید میکرد که هنرمند باید
نمونه از رفتار نیک ، گفتار نیک و پندار نیک
باشد - با مردم مهربان زندگی کند - هنرش را
در خدمت خلق قرار دهد وقتی يك لحظه
غرور رادر احساس خود جای ندهد و آموختن
را فراموش نکند . و به راستی خود چنین بود
و چنین زیست .

اوبا هیچ کس رقابت نداشت ، از موفقیات
دیگران خوش می شد و با همکاران صمیمی و
مهربان بود این صفات پایه های محبوبیت او را
استحکام می بخشید چنانکه شاید کمتر کسی
را بتوان یافت که از او جز به نیکی یاد کنند
استاد محمد عمر به هنر بومی افغانستان و به
موسیقی محلی آن عشق میورزید و در راه بار

وری و شکوفایی آن با تمام قدرت کوشید چه
بساترانه ها و آهنگهای فراموش شده را که او
از بونه ی فراموشی بیرون کشید و به آن زندگی
دوباره بخشید و چه زیاد آهنگهای رادر موسیقی
بومی که اورنگ و جلای تازه داد و با خصوصیت
های فنی و مصلکی به اجرا آورد و از این رو وی
در شمار انگشت شمار کسانی است که حتی
فراوان در موسیقی کشور ما دارد و شاید مدت
ها بگذرد تا استادی دیگری به توانایی او در رباب
نوازی و رباب شناسی در جامعه ما ظهور کند .
بقیه در صفحه ۵۰

استاد محمد عمر در کنار شاگردانش

را ، در میان خانواده فرار داشتن را و هنرم را
در خدمت مردم خود فرار دادن را هرگز نه به
پنجاه هزار افغانی معاش ماهانه و نه به خیلی
بیشتر از آن سودا نمیکنم .
من مرد آزاده ام و به فقر شرافتمندانه ام
هم افتخار میکنم .
و در همین گفت و شنود بود که استاد در جواب
سوال دیگری چنین گفت :
سذلم می خواهد آرزو دارم آنگاه که مریم
اطمینان داشته باشم که هنر رباب نوازی
زنده میماند و موسیقی در کشور من به اوج

در نگهداشت زندگی به ابتدای ترین شکل
ممکن آن مورد نیازش بود ، دل نیست ، خودش
در يك گفت و شنود اختصاصی بعد از
سفری که به امریکا داشت صورت گرفت .
در همین زمینه به پاسخ يك پرسش نگارنده
گفت :
درست است که بمن ماهی بیش از پنجاه
هزار افغانی حقوق میدادند و انتظار داشتند
که مدت طولانی در کشور امریکا اقامت کنم
و به تدریس رباب نوازی در آکادمی های موسیقی
آن کشور بپردازم اما من بودن در کشور خودم

مرحوم توکل شاه ، اگرام روح نواز ، میرمحمد
عتیق الله ، نثار احمد ، بلبل شاه ، خلیل صدیق
غلام حسن و حبیب الله از شاگردان به شهرت
رسیده استاد محمد عمر میباشند که هر يك
در زمینه کار خود از موفقیات چشمگیری برخوردارند
و این ها سوای صدها شاگردی اند که استاد
آن ها را به تربیه گرفته و اینک در همه جای
کشور و در بسیاری از نقاط جهان مکتب او را
بیای ایستاده دارند و از روش او در رباب
نوازی استفاده می کنند .
استاد محمد عمر بارها به کشور های اتحاد
شوروی ، هند ، ایران ، یوگوسلاویا و چین سفر
کرد و باری هم در ایالات متحده امریکا به طراحت
مقامات هنری این کشور به سه تدریس
رباب نوازی پرداخت و شاگردی رادر شوروی
و امریکا به تربیه گرفت استاد محمد عمر علاوه بر
مبارتی که در نواختن رباب داشت آهنگسازی
ماهر بود و رهبری ارکستر محلی افغانستان را
نیز خود عهده دار بود . تعداد آهنگهای او به
صدها میرسد ، او در رباب نوازی سبک خاصی
را ابداع کرد که خصوصیت های آن را باید
رباب نوازان معروف و استادان فن به شناخت
آورند .

در مهمان نوازی کمتر هنر مندی بیای او
میرسید و کمتر اتفاق می افتاد که دور دستخوان
او خالی از مهمان باشد .
شاگردانش به خاطر صفا و صمیمیت و مهربانی
استاد احترامی فراوان برایش قایل بودند و
روزی نبود که یکی دو نفر آنان از کابل و یا
نقاط دور دست کشور درب خانه اش را نکوبند ،
غذای با اوصرف نهند و بعد از نان پنجه ربابی
استاد انه نیز نشنود .
او انسانی فقیر و وارسته بود که هرگز در
تمام دوران عمر خود به مادیات بیش از آنکه

در محکمه فایلی چه خبر است؟

مرد دهر چه توبه‌بهمی گفت

زن قبول نمی‌کرد

شوهر زن جوان قیافه خسته و لب‌های کثیف داشت چشمها و الا شه‌هاش فرورفته و بینی تیغه زدگی اش توجه را جلب می‌کرد و وقتی حر فهای نه تمام شد سرد گفت: هوش کنید که حر فهای ایندو زن را باور

نکنید هر دو نشان دو شو هستند در حقیقت طاقت بی‌پولی مرا ندا رند تا همی پارسان درخیر خانه تا توانی داشتیم که بی‌پول شدم و ره‌ایش کردم و فعلا يك بو جسی

دارم که هر صبح آترا بدوش می‌اندازم و ما لهای کهنه را از خانه جمع می‌کنیم یعنی کهنه زری کو هستیم و روزگار خود را می‌چلانم و قوت و لایموت می‌کنیم مگر چه کنیم که اینها قناعت ندا رند در همین اواخر زلم سر پشوا شده و اگر مقصدش این باشد که برود و يك شوهر جوانتر بگیرد همرا ی پدر خود غلط کرده اگر گلویم را بز نند حاضر نیستیم او را

زن جادری دار گفت: پدر، این چهار کودک زبیا و معصوم را رها کرده و بی‌عیش خود رفته است

وقصه‌ی زنی با چهار کودک زیبا

و معصوم

اینبار باز هم فریاد زنی از عمه بلند تر فضای انا قدیسی محکمه را فرا گرفته بود. با وجود یک لحظی آرام‌ناشت مگر صدایش خیلی بلند بود طوری که از درد درو پش حکایت می‌کرد. او زن جوانی بود که چشمهای کوچک آبی، پوست سفید و نیغی زیر گلو داشت، گرتی دامن گلایی پش و چادری چناری رنگ پسر داشت که آرابالا نموده بود. (بگفته خودش طلبی هستند) او خوش را نوریه واز رنگ روان گوهستان معرفی نموده و اصرار داشت که با طلاقش موافقه شود و مرتب میگفت دیگر از خانه و زندگی با این مرد تو به حیف حیات و جوانی من که در پای تو صرف شود، تو مرد بی‌کار و بی‌بیار و مفت خواه هستی، مگر دیوانه شده‌ام که باز خود را زیر لبت و کوب تو بیاندازم با امانه فحش و دشنام.

عادت کرده بود. مادر کلان‌زن جوان کمی آنظر فتر نشسته بود زنی مسمی بود که بز حمت حرف میزد و لجا غور پیش از حد بزرگش که از یخن پیرا هن چشیش بیرون افتاده بود در نگاه اول توجه بیننده را بخود جلب می‌نمود. گاه‌گاه هی داخل صحبت زن جوان شد موحرفهای او را قصد پستی می‌کرد و میگفت دختر بیچاره درست میگه مرد که بی‌لنگ کار نمی‌کند و زنا خانه به خانه مزدور می‌سازد و هم اگر بی‌گفتی کند لبت و کتک زبایدی نتاوش میکند. مگر خدا کند که سر عقل بیاید و زنگی آرام و راه راست را پیش بگیرد از سببی که جو چه دارند و آینده معصوم و گسرتنه در بغل پدر نشسته.

او طفل معصوم با ز چطور شود. حیف ای رها کنیم. آخر منم جان می‌کنم و زحمت می‌کنم برای همین خانه زن گفت: حالی سر گپ خود ایستاد هستم طرفت که می‌بینم موها یم سیخ می‌شود اگر همین حالام آشتی کرده برویم به مجرد رسیدن به خانه مرا زیر لبت و کوب مراندازی آخر چرا مرا طلاق نمی‌دهی و چرا مرا برای زجر و شکنجه نگهدارنده ای؟

مرد مرتب اصرار می‌کرد: او زن بی‌اخری و غریبه و غریبه بازی بکن و بی‌خانه برو، هر چه توبه‌بهمی قبول می‌کنم.

و رویش را بطرف من نموده گفت: او هقاسی صاحب خوا هستی می‌کنم. قسمتان میدهم که مرا از سر این مرد خلاص کنید. وادامه داد: چهارده ساله بودم که با این مرد بزور عروسی کردم و تا کنون که تقریباً ده سال از آن وقت میگذرد یکروز آب خوشی از گلویم پائین رفته و تا کنون در پیش از ۳۰ تا چهل خانه می‌زود بودم. در هر خانه اینکمی بودیم بعد از مدت کوتاهی جزاب گفته می‌شدیم و علتش مهمان زیاد بود که شوهرم پخته می‌ورد و خوش بیهانه‌های مختلف از خانه بیرون می‌رفت و بعد از مدت طولانی غیبت او با ره سرو گله اش پیدا می‌شد و واضح است که صاحبان خانه‌ها بعد از متوجه شدن این موضوع قهر می‌شوند و جل و پوستک ما را بکوچه اندازند در تمام این مدت به عذر و زاری و گریه‌های من توجه نمی‌کرد. او به بی‌غیرتی

مرد رویش را بطرف من نموده گفت: گوش کنید همیشه جان همه حرفها پش سرتا یا دروغ است همی هشت روز پیش بیهانه اینکه خانه نه خودمی رود از خانه بیرون رفت در حالیکه آنجا نرفته بود و چند روزم بودم همه چاراکتیم، به تمام سفاخانه‌ها و ترفایکی هاسرزدم مگر انری از او نیافتیم منتظر شیم تا خودش بیاید، خودش آمد من برادرانش احوال دادم، آنها او را چند سیلی و جیب‌لای زدند و همی موضوع بود که زن خشم‌گردد و امروز عریضه کرده و هر دو پا را در يك موزه کرده و طلاق میخواهد عوش اینکه من محکم بگیرم ش که کجا بسوده زن میگود خانه نه ام بودم او نه از ش پیر من، مگر نه در پنقسمت خانوش هاند و حر فی بلب لیا و رو.

تنگناستی گناه نیست

اشخاص

تار نسوف گردی گریبج (گردی)
(یک تاجر)

ترومند
پلگیا یگرونا (پلگیا)
خانمش
لبوف گردیونا (لوبا)
دختر شان

تاتسوف لوبیم کار پیچ (لوبیم)
برادر بداخلاق گردی
گرسنوف، افریکن سویچ (گرسنوف)
مالک کارخانه

میتیا
یاشا
گریشا
پدری دو تمند
آنا
مانا
لیزا

دوستان لبوف گردیونا
یگروشکا
از اقوام دور گردی تارتسوف
ارینا
وهمپانان

محل صحنه، در شهرک یلو تید،
خانه گردی تارتسوف

پرده اول

خانه کوچکی از منزل گردی تارتسوف که به
منشی او اختصاص یافته، تختخوابی سمت
چپ و کوت بندى سمت راست، کلکینی سمت
چپ سیت و چوگسکی روبه روی آن
میزگار و چوکی بلند چوبی طرف چپ، گیتاری
بالای تختخواب پدیدوار آویخته و اوراق کاغذ
روی میزها پراکنده است

اول

میتیا روی اتاق قدم میزند یگروشکا روی
چوکی نشسته مشغول مطالعه اسانته قدیمی
روسى به نام «بواکارو لویچ» است
یگروشکا (میخواند) «سرور و پدر من، شاه
گریبیت و ولویچ، من نمی توانم، با او عروسی
کنم، زیرا از آغاز جوانی پاشاه گویدن نامزد شده ام
میتیا: اقوامت به خانه اند؟
یگروشکا (انگشتش را روی صفحه می گذارد
تاخط را هم نکند) نه، همه اسپ سواری
رفته اند، غیر از گردی گاریچ (دوباره مصروف
مطالعه میشود) «بعد گریبیت و ولویچ به دخترش
گفت ..... (دوباره انگشتش را روی کتاب

می گذارد) او مثل یک دیوانه گشته، چنان
جیغ زد که گریختم (میخواند) بعد بری ملتربسا
پیشخدمتش لیچاره را فراخواند
میتیا: کی دیوانه اش ساخت؟
یگروشکا (انگشتش را دوباره روی کتاب
می گذارد) «کاکالوبیم» روز دوم تعطیل، کاکا
لوبیم برای صرف شام آمد، مست شد و
گیرهای مقبول روی چوکی را کند، من نزدیک
بوداز خنده بهیرم، عمه می خندیدند
اما کاکا گردی خشمگین شد و کاکا لوبیم را
بیرون کرد، حالا او پیش گدایان دالان کلیسا
رفته

کاکا گردی می گوید، لوبیم او را در تمام
شهر رسوا کرده، می خواند، و گفت سهرما را
محاصره کن»
میتیا (از پنجره بیرون می بیند) معلوم میشود

کمیابی در سه پرده

برگشته اند، بلی، خودشانند، پلگیا، لوبا
و چند تا مهمان
یگروشکا (کتابش را به جیبش فرومی برد)
من بالا می روم (بیرون می رود)

دوم

میتیا (تنها) آخ، این چه زندگی است، روزهای
تعطیل، عمه بیرون می روند، من تنها میان
این جار دیواری، نه قوم نه خویش نه دوست
نه آشنا، کسی ندارم بگویم زنده ام یا مرده
از عمه بدتر ..... دیو بزنده این همه کارها
(بشت میز می نشیند و به اندیشه فرومی رود
باخود زمزمه می کند)

کیست تا وصف کند چهره زیبایش را
ابسروان سیه و چشم فربایش را
چشمان گمرا، همین طور است، دیشب
وقتی از کلیسا برگشته بود با جامه بی آستین
سیاه و دوسری که دور چهره اش را پوشانیده
بود چقدر زیبا معلوم می شد؟ هرگز دختری
را چنان زیبا و دوست داشتنی ندیده ام
(دوباره زمزمه میکند) آه این عشق و محبت از
کجا آمد پدید؟
فرصت خوبی است برای نشستن، می توانم تمام
روز را بنشینم و به خیال اوباشم، دلم از دوری
او چاک شده، بیچاره، بیچاره دل (دست ها
را به چهره می گیرد و خاموش می نشیند)

(پلگیا یگرو ناباشال زمستانی وارد شده دم
در می ایستد)

سوم

میتیا و پلگیا
پلگیا: میتیا، میتیای جوان
میتیا: چه خدمتی است؟
پلگیا: بیابالا، شام را با ما صرف کن
می توانی با دختران بنشینتی و بخوانی
میتیا: نهایت سپاسگزارم، خب، مهربانید
مام

پلگیا: چرا تنها بنشینتی؟ خوب نیست
می آیی؟ گردی هم در خانه نخواهد بود
میتیا: خیلی خوب، می خواهم مطمئن شوم
پلگیا: اورفته، باز هم رفته پیش ...

کیست؟
میتیا: افریکن سویچ؟
پلگیا: بلی، همان، نفرین به روزی که
با او آشنانند، خدا مرا ببخشد

میتیا: (چوکی را به او تعارف می کند) پلگیا
یگرونا بفرمائید بنشینید
پلگیا: فرصت ندارم، خوب یک لحظه
می نشینم (می نشیند)

ای وای، عذاب خداست، آن دو این روزها
همیشه یکجا ستند، او یک دایم الخمر است
افریکن سویچ آدم غیر طبیعی است، عوم
میتیا: شاید گردی کار بیج با او معامله دارد
پلگیا: واقعا! دارد! اصلا معصا مله بی
در کار نیست، تمام کاری که با افریکن سویچ
دارد می نوشی است

نمی دانم چه بر سر گردی آورده اند، درست
است که آن روزها دولت مند نبودیم، اما خوب
آرام بودیم می خواستم همه مردم آرام باشند
حالا او کاملا عوض شده، عمه چیز را از زاویه
تازه بی می بیند، همیشه در فکر مود و فیشن
است، بلی! چنین است، به من می گوید، کلاه
بیوش! شعا چنین چیزی شنیده اید؟ آیا لازم
است من در چنین سن و سالی برای مردان
آرایش کنم؟ او هرگز عادت به می نوشی نداشت

واقعا نداشت، هرگز، وحالا با این افریکن
سویچ می نوشد، این شراب است که به
(انگشتش را روی پیشانی می گذارد) مغزش
رفته، عوم (مکت می کند) اگر از من بیوسید
می گویم در پشت این کار ها فسادى نهفته
است، اگر جوان بود رفتارش طبیعی بود،
یک مرد جوان باید خود را بسازد و لذت ببرد،
اما این مسخره است، شصت و نه سال، دهنم
را باز نکنید، می گویم توهر روز فکرت را
عوض می کنی پیران دیگر چنین اندیشه های
احمقانه بی ندارند اما او کجا قبول می کند؟ خیلی
سرنهبه است

میتیا: می دانم، مرد بسیار مرموزی است
پلگیا: لوبا درست نیست که باید عروس شود
اما پدرش یک گم را تکرار میکند: شوهری
به سویه او نیست، جوان پیدا میشود اما نه برای
او، آیا قلب یک مادر چگونه تحمل چنین عذابی
را دارد؟

میتیا: شاید گردی می خواهد برای لوبا
از مسکو شوهری پیدا کند!
پلگیا: کی می دانه چی در سر این مرد است
مثل یک حیوان وحشی به من خیره میشود
و یک کلمه هم نمی گوید، مثل اینکه من مادرش
نباشم، جرات ندارم دهنم را واکنم، همیشه
باید غم دلم را به بیگانگان بگویم تا دل بیچاره ام
را تسلی دهم، دیگر هیچ (برمی خیزد) میتیا،
جوان، شام بیایی!

میتیا: خواهم آمد، مام
(یاشا داخل میشود)

چهارم

دیگران ویا شا
پلگیا: اوه، یک جوان جذاب دیگر!
یاشا: تمام بالا بیابا خانم ها بخوان تودرین
کار استادی، گیتارت را هم بیار
یاشا: خیلی متشکرم زن کاکا، این مجلس
مرا نهایت خوش خواهد ساخت
پلگیا: خوب، من دیگر می روم، می خواهم
بیشتر جرتی بزنم
میتیا و یاشا: خدا حافظ

(پلگیا بیرون می رود، میتیا روی میز
می نشیند و در اندیشه های دور و دراز فرو
می رود)
یاشا روی تخت می نشیند و با گیتار مشغول
میشود

پنجم

میتیا و یاشا
یاشا: همه فامیل ها اسپ سواری رفته

باشد. تنها چیزی که تعیب تو خواهد شد رنج است.

بسیار بود به زندگی جور و جفا
اما زهمه عشق ستمگار تراست

(روی اتاق قدم میزند) تو اشعار کالتسوف را خوانده‌ای؟ مقابله‌ش می‌آیستد.

باش. بلی.

میتیا او همه این احساس‌ها را به کلی تشریح کرده است.

باش. چنانکه هستند شرح کرده.

میتیا بلی محض چنانکه هستند (دوباره قدم می‌زند) باش!

باش. چی؟

میتیا من هم تصنیفی ساخته‌ام.

باش. تو؟

میتیا بلی من.

باش. بگذار آهنگی ساخته آنرا بخوانیم.

میتیا اینست. (ورقی را به دستش میدهد.) من قدری محاسبه دارم که باید انجامشان بدهم شاید گردی آنها را بخواند. (می‌نشیند و به نوشتن آغاز می‌کند.)

(باش گیتار را برمی‌دارد و ساختن آهنگی را امتحان میکند. گریشا با اکوردیون وارد میشود.)

ششم

دیگران و گریشا
گریشا احترام عرض می‌کنم، برادران (در حالیکه اکوردیون می‌نوازد) متناسب با نغمه اش می‌رقصد.)

باش. نادان! این را برای چه خریدی؟

گریشا معلوم است برای چه؟ برای اینکه بنوازم. اینطور (می‌نوازد.)

باش. موزیک وحشتناکی زدی. می‌گویم دورش بینداز.

گریشا فکر می‌کنی نمی‌اندازم؟ اگر بخوام دورش می‌اندازم. بیش من پول چه اهمیت دارد؟

(بادست به جیبش می‌زند) گوش کن. وقتی من مست باشم مستم (اکوردیون را روی زمین می‌اندازد و می‌خواند.)

کوهها بلند، دره‌ها پائین
بلند و پائین، هست دلنشین
دختری زیبا دور تر زمین
زیبای دیگر با من هم‌نشین

میتیا (بادست به شانه میتیا می‌زند) هی میتیا - چرا نشسته‌ای؟

میتیا باید کارم را تمام کنم. (به نوشتن ادامه میدهد.)

گریشا میتیا من مست و خوشحالم.

به خوشحالی من شریک شو! باز همان دوبیتی کوهها ... را می‌خواند.

میتیا ادامه بده. خوش باش

گریشا و پس از روزهای رخصتی ازدواج

بودند ... فامیل تو هم. تو چرا نبودی؟

میتیا آه باش. غرق شده‌ام. غرق بحری از غم‌ها.

باش. چرا؟ چه چیزی باعث غم تو شده؟

میتیا اینهمه غم نیست؟ اندیشه‌های گوناگون به ذهنم می‌آید: مردی مثل من چرا به این دنیا می‌آید؟

مادر که مرا به دنیا آورده پیراست و به مراقبت ندارم ازینجا بروم.

گردی کاریج هم مسخره ام می‌کند بایک لقمه نان شب و روز از من کاری خواهد. همیشه نداریم رابه رویم می‌کشد. مثل اینکه گناه من است که ندار شده ام. مردم را بالانمی‌برد

گیرم بخوام جای دیگری بروم ولی مگر بدون واسطه ممکن است؟ راستش را بگویم قصد ازینجا بروم.

باش. چرا؟ اگر جای دیگری مثلا پیش از لولیف بروی همه چیز فرق می‌کند. البته آنها هم دولت‌مندان و دل‌های مسهربانی دارند.

میتیا نمی‌توانم باشا. اهانت‌های گردی کاریج را تحمل کرده می‌توانم اما نمی‌توانم ازینجا بروم. این عزم من است.

باش. چه مجبوریست داری چنین گبی بزنی؟

میتیا دلیل بزرگی دارم. من بدبختی بزرگی دارم که هیچکس درباره آن چیزی نمی‌داند به احدی نگفتم.

باش. به من بگو.

میتیا (دستش را به علامت امتناع تکان می‌دهد) چرا بگویم؟

باش. چرا نگویی!

میتیا اگر هم بگویم تو کمکی کرده نمی‌توانی.

باش. چه می‌دانم؟

میتیا (به طرف باشا می‌رود) هیچکس نمی‌تواند کمک کند من اسیر عشق لوبا شده‌ام

باش. چه می‌گوئی میتیا؟ چگونه چنین اتفاقی افتاد؟

میتیا که می‌داند چگونه اتفاق افتاد؟ اما تو خودت می‌دانی.

باش. بهتر است این اندیشه را از سرت بیرون کنی. میتیا نتیجه بی‌ندارد.

میتیا میدانم، اما نمی‌توانم دل‌م را عوض کنم.

(بالحنی جدی می‌خواند):

گرسوی یکبار عاشق
کی توانی عشق را آسان بری از یاد؟
عاشقم من عاشق دو سیزه بی‌زیبا دوستش دارم.

بیشتر از خوشی. بیش از همه دنیا عاقلانم باستمکاری ز عشقش بازمی‌دارند.

باش. تو باید فراموش کنی میتیا. بین من و آنا ایوانوا هم‌سویه ایم. نه او دولتی دارد نه من. با آنهم کاکایش مخالف ازدواج ماست. اما تو - توهم برنده نیستی.

اگر بگذاری اندیشه ات در گیر این موضوع

خالی.

میتیا می‌خواهم بیا موزم به معلومانم چیزی زیاد شود.

گردی بیاموزی؟ از آموزش چه میدانی؟

بهر است بکوشی یک کرتی نو برایت بخری گاهی که مهمان داریم و تو بالا می‌آیی باعث خجالت مامی‌شوی. این همه پول را کجا خرج میکنی؟

میتیا به مادرم می‌فرستم. او پیراست و به کمک احتیاج دارد. کس دیگر ندارد که به او کمک کند.

خواهم کرد.

بلی، از لواج می‌کنم. یک خانم لرونندرا به همسری می‌گیرم.

باش. (به میتیا) این را گوش کن. بین خوست می‌آید؟

گریشا بخوان من هم گوش می‌کنم.

باش (همی سراید):

دردین گیتی ازین دشوار تر نیست که از همدی بیچاره گردی

به زیر آسمان بسی ستاره به دشت خشک غم آواره گردی

هفتم

همه خندان و گرم سیر گلگشت
توبنشینی اسیر چنگک غمها
به می‌شویند یاران زنگ دل را
ولی درد تو کسی دارد مداوا؟

غمیت دان جوانسی و جمالت
مران از خویش عشاق جوان را
و گرنه می‌شوی همرا ز غمها
نیابسی باز این دور زمان را

گریشا با آرامش آهنگ را می‌شنود وقتی آهنگ تمام می‌شود همه خاهوشند.

گریشا تصنیف زیبایی است. خیلی زیباست اما تاثر انگیز است. (آه میکشد) خوب، باشا

بیا حالیکه آهنگ شادبزن، غم انگیز است آخر امروز روز تفریح و تعطیل است. (می‌خواند)

چه می‌گوئی تو من بساور ندارم نمی‌گردی چرا یار سپاهی؟

باشا بنو از! (باشا او را همراهی میکند) میتیا. شما از جست و خیز خسته نشدید؟

بباید بنشینیم و یک آهنگ لایت بنوازیم.

باشا (ملودی را می‌گیرد و گریب هارمونیزه می‌کند).

گریشا بنشینیم. (همه می‌نشینند)

ما جوانان شجا عیسم و دلیر
سرتو ایند مینید همه

کسه چسان شاد

(گردی تار تسوف وارد میشود. همه آهنگ را متوقف میکنند و سر پا خیز می‌زنند.)

هفتم

گردی اینجا چه کب است؟ مثل روستائیان چیغ کشیدن! (به میتیا) توهم؟ اینجا چه نیست که با دهاتیان داد و فریاد راه بیندازی خانه مرا به یک گلوب مبدل ساخته ای (به سوی میز می‌رود و کاغذ‌ها را بررسی میکند.)

این کاغذ‌ها چیست که هر طرف پراکنده شده؟

میتیا بل‌ها را چک می‌کردم.

گردی (اشعار کالتسوف و یک بیاض شعر را برمی‌دارد) و این لاف‌کلات؟

میتیا برای سر گرمی روزهای تعطیل است. گارم تمام شده بود چندناشعر کالتسوف را نقل می‌کردم.

گردی (با لحن تحقیر آمیز) بوز عالی و جیب

وقتی چیزی به دست نداری خیال پلوزن.

شعر می‌نویسد! می‌خواهد بیاموزد! می‌خواهد خود را مثل یک کارخانه دار نشان دهد. احق با این کرتی به با لایینت!

یادت باشد چه می‌گویم. (به گریشا) و توهم به پدردت خواهی گفت. پولش رابه صندوق می‌اندازد و می‌گذارد توبا کرتی روستائیان بگردی.

گریشا چه عیبی دارد؟ نوعست از مسکو آمده. به بیست روبل خریداری شده ...

گردی خیلی می‌فهمی! از آدم احمق مثل تو بیشتر ازین چه توقع میتوان داشت؟ پدردت هم از تو بهتر نیست. احمق! به دنیا آمده اید و احمق از دنیا می‌روید.

گریشا فبیم.

گردی (با هیبت) چه؟

گریشا هیچ.

گردی نادان! کمپ زدن را هم یاد نداری حیف کمپ برای تو، کمپ زدن با آدمهای نادان مثل زدن لعل بر سنگ است.

همه بدون گردی تارتسوف هشتم

گریشا به خروس جنگی می‌ماند. اما اگر فکر میکند ما را ترسانده به راه غلطی رفته.

میتیا (به باشا) حالا خودت بین چگونه زندگی دارم. چه روز خوشی!

گریشا چنین زندگی آدم رابه می‌خواری می‌کشاند.

ولی فکر نکن. فراموش کن. (همی سراید)

کوه‌ها بلند، دره‌ها پائین

بلند و پائین، هست دلنشین
دختری زیبا دور تر زمین
زیبای دیگر با من هم‌نشین
(لوبا، آنا، ماشا و لیزا داخل میشوند)

ناتمام

نازهایی

از هفت اقلیم

تنظیم و ترجمه: میر حسام الدین پرومند

سی و پنجمین سالگرد جمهوری دموکر اتيك خلق هنگري در آنکشور برگزار شد

هر دوستی و رفاهت آغازی دارد. بهترین فرزندان هنگری پایه پای جوانان رژیم شده شوروی، قهرمانی های خویش در مقابل بنا فاشیسم را بجا گذاشتند. رویا های مردم شوروی و هنگری بخاطر تحکیم مناسبات دوستانه با همدیگر، بحقیقت مقرون و منتهی گردید. در واقع این عساکر رزمنده شوروی بود که قلمرو هنگری را از چنگال متعرضین فاشیستی وارهائیدند و مردم هنگری در طرح یکزندگی نوین آغازیده و در راه ساختمان چنین جامعه مترقی و نوین مشکلات و مصایب فراوانی واپشت سر گذاشتند و تا این تاریخ در دست سی و نهم دهه از آنروز کار سپری میکرد. بنا هنگری شاهد تغییرات بزرگ اجتماعی و اقتصادی بوده و تحولات شگرف و اساسی آنجا رونما گردیده است. بر تریبیکه در هنگری قدرت مردم استحکام یافت و از اثر آن جامعه از چنگال مناسبات کاپیتالیستی و بقایای فیودالی نجات یافت.

استعمار انسان بوسیله انسان پایان پذیرفت و زندگی مردم از ریشه تغییر یافت. در زمان میان دو جنگ، هنگری در ردیف کشور های کم توسعه یافته بحساب می آمد. عاید ملی در سطح کاملاً پایینی قرار داشت. جنگ جهانی دوم بسان يك فاجعه بزرگ درین کشور اثر نا مطلوبی را بجا گذاشت اما محصولات موجود هنگری به تناسب زمان قبل از جنگ اصلاً قابل مقایسه نیست و در حدود هشت چند ازدیاد یافته. در حال حاضر وسایل هوایی، موتور، ساختن ابزار، دوا سازی و صنعت، هنگری راد قطار کشور های پیشرو قرار داده است. کتون دولت برای مردم سلامتی و عدالت اجتماعی را گرفت

کرده است. بیکاری کاملاً مرفوع گردیده و بیمه های اجتماعی بفع همه توده ها فعالیت دارد.

تعلیم کاملاً مجانی بوده و بخاطر بی نیاز ساختن مردم و مقابله با پروبلیم تهیه مسکن سالانه ۸۰ تا ۹۰ هزار مسکن رهایشی اعمار میگردد. بهمین منوال کارهای قابل ملاحظه ای نیز در جهت اقتصاد و کلتور انجام پذیرفته در کارهای ساختمانی و اعمار جامعه مترقی زحمتکشان هنگری پیوسته از حمایت کشور های برادر سوسیالیستی متداوما برخوردار بوده و کمک های ارزنده و قابل توجهی دریافت داشته اند. به اساس پرنسیپ های اترناسیونالیستی شوروی و هنگری و به اساس قرارداد منعقد فیما بین دو کشور در ۱۹۴۸ که در باره مساعدت و همکاری میان شوروی و هنگری امضاء گردیده. در اصل این سند با ارزش سیاسی انعکاس دهنده خواست های کشور مزبور بوده که بطور دستجمعی برامان برای صلح، امنیت و آسایش تمام کتله های بشری مبارزه مینمایند. این پرنسیپ دوستی ملل مترقی از بوته آزمایش زمان پیروزمندانه بدر آمده است. سند موافقتنامه جدید همکاری دو کشور شوروی و هنگری که در سال ۱۹۶۷ امضاء گردیده، ریشه این دوستی را عمیق و عمیقتر میسازد. در هنگری فرصت بزرگ برای مشاغل ساختمانی در چوکات کسوپراتیف ها تنظیم شده در اختیار بوده و اتحاد شوروی مجدانه دهمدرتیزه ساختن هرچه بیشتر هنگری کوشیده، بخصوص کنسپدن يك خط آهن زیر زمینی در بوداپست فعلاً در دست اجراء است. هنگری از اتحاد شوروی نفت مورد نیاز خویش را در یافت میدارد. همچنان اتحاد شوروی هنگری راد کار ساختمان اولین کارخانه

قوای هستوی حمایت و پشتیبانی میکند. برای توسعه دینامیکی کار دستجمعی دو کشور متذکره مثال های بیشماری وجود دارد. بیش از يك سوم حصه صادرات مجموعی هنگری به اساس پیوند های نزدیك و پروگرام های اقتصادی میان دو کشور مزبور، به اتحاد شوروی میرود. محصولات کوپراتیفی بطور ثابت در حال رشد یابی است و يك پروگرام مستدام در زمینه محصولات کوپراتیفی میان شوروی و جمهوری خلق هنگری برای فاصله زمانی (۱۹۹۰) امضاء گردیده است که هدف عمده همانا توسعه بیشتر امور اقتصادی و معسود محصولات اجتماعی است. دوستی میان شوروی و هنگری در بر گرفته تمام مساحت زندگی ایشانست. جهان میباشد.

بیش از (۴۰۰۰) نفر از اهالی هنگری دیپلوم شایرا از مراکز عالی تعلیمی شوروی بدست آورده اند. تقریباً بیش از هفتصد نفر از اتحاد شوروی دکورا گرفته است. فستیوال های مجموعی، روز هنر، ملاقات نویسندگان و هنر پیشگان دو کشور، تبادل نمایشات، از پروگرام های خاصی است که این پیوند ها را مستحکم تر میسازد. این پیروزیهای خلق هنگری که پس از غلبه بر فاشیسم نصیب این کشو ر گردید، مبین حسن دوستی و حسن همکاری اتحاد شوروی و تمامی کشور های برادر سوسیالیستی با خلق هنگری و تمام خلق ها و توده های مترقی، و يك فاکتور عمده در روند ترقی و اعتلای کتله بشریت دوسراسر جهان میباشد.

بکن از غواصان در صند پیداکردن مرجان های بحری

کشف مرجان های گران بها از اعماق شش هزار متری بحر اقیانوس آرام

درازنه های قدیم موارد استعمال مرجان زیاد محدود بوده و چندان جنبه تزیینی و آرایشی نداشت. معمولاً روی عقاید مختص به مردمان اعصار قدیم مادر کتلان ها مرجان ها را در اثنای تعمید نوادگان شان اهداء میکردند و آنرا تبرک میشمردند ولی با گذشت زمان اهمیت مرجان بیشتر گردیده و مرجان راهتی راد در دنیای زمان بخصوص بمنظور آرایش باز کرد و سرور کار زنان با این سنگ فزونی گرفت و رفته رفته تعدیجا مرجان گرانبها تر از گذشته گردید. غواصان بعضاً از اعماق دریا ها و ابحار پارچه های مرجان را که بعضاً ارزشی بالا تر از (۵۰۰۰۰) مارک را میداشت، بیرون می آوردند. مرجان ها ابتدا دارای رنگ سرخ بسان خون میبود و بعد از زیا بود که آنها سرخ میشد. بعضاً در بسی ملل گیتی حتی مردمان در ازمه های قدیم خویش را با مرجان می آراستند بعضاً شپکاری ها بی صورت میگردفت و مرجان اشکال گوناگونی بخود میگرفت و صنعتگران از مرجان آلات تزئینی و آرایشی خوبی میساختند بعضاً به اشکال گل ها نیز مجسمه ها بی از مرجان ساخته میشد که جا پانی ها درین قسمت پیشقدم بود و بطول (۳۱) سانتی متر چنین مجسمه ها بسی میساختند. گرچه معمولاً مرجان ها سرخ است ولی مرجان های مکتوفه اعصار قدیم بعضاً سرخ تیره و سفید نیز بودند. گرچه سنگ مرجان طوریکه گفته آمدیم ریشه هزار ساله دارد و هزاران سال قبل برای مقاصد مختلف بکار گرفته میشد با این و صف

مصفاست که از اعماق (۳۰-۳۰۰) متری بدست می آید. حتی در شش هزار متر عمق مرجان یافت شده است. مرجان های مذکور مدتی زنده بود که سپس عرصه برای نشان تنگ و مجال زنده گی می پندارد.

موش های صحرایی انتقال دهنده طاعون و بسی مریض های خطرناکتر از آن

موش های صحرایی موجودات زیاد مضر خوانده شده اند.

موش های صحرایی چه آن قرا ریک را پور مونس سالانه و سایل و مواد غذایی به قیمت (۴۳) میلیاردها ریال را از بین میبرند و هر گاه این موجودات مضر و چون نمیدانستند و پاره از مواد غذایی را نمی بلعیدند بدون شک یک قسمت از جهان سوم اصلا پرو بلم کمبود مواد غذایی پراشان دیگر مطرح نمیشود. یک تروپ از آنانیکه روی زیان های موش های صحرایی و طرق جلوگیری از زیان های ایسن حیوانات موشوم به تروپ «سیاو با لو» کار مینمایند و وظیفه شانرا از جمله دستگیری موش ها نیز تشکیل میدهند مدعی اند که در قدم اول این موش ها قابل شکار نبوده و تلک های مخصوص اصلاح کاری را از پیش برده نمیتواند ازینرو به کمک شانه تن زهر موش گریز دیدند

بقیه در صفحه ۳۹

وقتی در جایی غله و حبوبات باشد میلی ازین موش های صحرایی پور ابلارها راه میکشند.

لاکت ها ، حلقه ها و لوازم آرایشی مرجان با زار خو بر پیدا و مد روز گری دیدند است. در بعضی از جوامع در شصت سال اخیر مرجان را بیشتر بشکل اشیا ی آرایشی چون گو شواره ، لاکت و غیره در می آورند. مرجان در عهد باستان نیز مورد پسند واقع شده بود ، یک تحقیق بتازگی نشان داد که مصری های قدیم بقتد محافظت مرده ها ایشان از گزند مرجان را در قبر با مرده یکجا دفن مینمودند. از طرفی این زنان در حین نوبی ها بودند که در قرون وسطی آرایشی بوسیله مرجان را در میان هند یگر را بچ ساختند و زنان متحول و تروتمند نوار ها را که مملو از مروارید و مرجان های سرخ قشنگ میبود بگردن می آویختند ، تقریبا در سراسر اروپا نیز مرجان قدمت داشته و موارد متعدد دی استعمال داشته بجا تاج ها و گل های سرخ نیز برای امپراتور ان ساخته میشد. بعضی درهوبل ها و فریچر ها پس از خاتم کاری مرجان نیز برای قشنگ ساختن ابزار متذکره بکار گرفته میشد. تقریبا قسمت اعظم مرجان در حال حاضر از مرجان های حیوانی که در بحر زمستند از ندرت بدست می آید معذالک کسانیکه وظیفه دریافت مرجان ها را تضمین اند ، ناگزیرند تا اعماق چند صد متری ابحار در جستجوی مرجان شوند و مرجان های خالص و قیمتی از دیوار هاو حصص معینه و از نزدیک دیوار های سخره های اطراف بحر بدست آورند. در سواحل غربی (ساردینین) حتی در اعماق بیش از هزار متر غوا ها ن مجبور اند ، بشنا بند. غوا ها ن ملبس با لباس ها و مجهز با سامان آلات مخصوص بوده و با چال های خویش در سطح اعماق بحر خزیده و به مرجان ها بدست پیدا میکنند. با اینهمه مرجان های بدست آمده همه قابل استفاده نیست چه بعضی بیفایده گردیده و از بین رفته اند بعضی شاخه های آن شکستگی های دارد که میسر است قابل استفاده نیست. با این وصف حتی پارچه های گوچک مرجان بدست آمده در پنجهزار ما رگ خرید و فروش میگردد. در حال حاضر در مقابل سواحل هسپانیه ، در یونان و ترکیه باوصف و فور مرجان در ابحار آلبا ، بیرون آورده مرجان متنوعست معذالک در صورت لزوم و نیاز به مرجان ، مرجان مورد نیاز کشور های متذکره از جانبان ، مالیزیا و جزایر کارایی وارد میگردد و این بخاطر است که مرجان های موجوده بیسوده تلف نگردد اینکه مرجان ها واقعا چه اند برای طبیعت شنا سنان و کاشنگران طبیعت مدتها های زیانی واضح نبود ، عده آرایان و بعضی آرای حیوان می پنداشتند. تا بالاخره در قرن ۱۸ موش گریز دیدند که مرجان را بد رستی پشنا سند مرجان ها انواع متعددی دارند که بعضی بجا طری ترکیب رنگ و مواد خاص خود شگفت انگیز مینمایند. مرجان ها بیکه زیاد تر مورد استعمال آرایش زنان قرار میگیرد بنام (مرجان های نجیه)

زنان بیشتر بدان توجه داشته و حلقه ها و زنجیر ها بیکه برای گردن زنان بطور لطیف ساخته میشود بعضی هر کدام آن پنجمه شکل حلقه گون کوچک مدور شکل دیگر در متن خود میدانست که بنا ت خویش از آثار عجیب بشمار می آمد ، بعضی مرکبات داخل مرجان ها از مینا های رنگی ساخته میشد. در آسیا در بعضی از آثار از فیروزه نیز در پهلوی مرجان در آثار تزئینی و آرایشی استفاده بعمل می آمد. شاخه های درخت مرجان بسا شاخه های طلا با ارزش بوده و برای رقص های دونفری در دوران رنسانس مورد استعمال نداشت. در ساختن بعضی از انواع آرایشی زنان آری در پهلوی استفاده از مروارید و سایر فلزات نجیه و بعضی مرجان نیز بکار گرفته میشد، مخصوصا از اختلاط مرجان ، فلزات نجیه و مروارید و یک سنگ قیمتی دیگر بنام (ایران) آلات تزئینی گرا نیها میساختند که نمونه از همچو آثار اخیرا بدست ما نشان داده اند. در چگونگی پیدا یی مرجان ها با یاد گفت که مرجان ها نه تنها حیوانات بحری اند ، بلکه نباتات سنگی نیز اند. بوجوب تازه ترین تحقیقات مرجان های حیوانی فقط و فقط در آب های شفاف و پاک مینو آند زنده گسی کنند و پس (زاین) یکد ختر سازنده ساله برای مسافران دریک مجلس رقص با مادرش به نواح پر دخت تراسرا یی یک لاکت مرجان تهیه میکنند زیرا لباس های مخصوص رقص با لیت نیز تدارک دیدند بود. مادرش بناچار حلقه مرجان سو فیا خاله اش را ، بد خترش داد. لاکسن درین روز ها «زاین» لاکت مرجان را برای جوهر فروشی برد. مرد مذکور بلا فاصله (۱۵۰۰) ما رگ در عوض همان لاکت مرجان قیمت گذارد. زاین کنون بخاطر این لاکت که خاله اش آخر الامر آرا برای او منحیث تحفه تقدیم کرد بجد بر خود می بالد. گزارش ها واضح میسازد که خالصا در چهار دهه اخیر

سه تن از کارگران بحری که وظیفه پیدا کردن مرجان را بعهده دارند.

هنر و مردم

شهباز

دبرتولت برشت دری ټوټی شعر و نه

دهغو له پا ره چی زده کړه کوی وخت
 را رسید لی دی
 هیشکله وخت نه دی تیر شوی
 البیا زده کړه
 دایس نه ده سزده یی کړه
 پام چی زده تورن نه شی
 . . .

او شپيته گلنه سپر به زده کړه
 او د کور میر من زده کړه
 ته باید رهبری تر لاسه کړی
 او در په دره ، لوغه ، بر پناه نشوونشی
 او لو ست هڅه و کړه
 ای چی پخنی دی وژنی ، یو غه زده
 کړه .

ای و زپه ، کتاب را وا خله ، نا هم
 وسله ده .
 ته با ید رهبری تر لاسه کړی
 او گرا نه په یو بنسټه مه شر میره
 چاته وخت مه ور کوه چی خپلی خبری
 به زور در با نای و منی

هغه غه چی دی پخپله نه دی زده کړی
 ته په هغه نه یو هیری
 دزده کړی یسی ته ور کوی
 به هر کومه با ندی یسی گوته
 کیرده

او وپوښته داد خهله پاره
 ته با ید رهبری تر لاسه کړی .
 (۳) (لو گي)
 (دژوند له انځور څخه)
 دسیند پر غاڼه
 ترو نو لادی ، یو کور گي دی
 دمو ری نه یی لو گي خیزی
 که لو گي نه وای پورته شوی
 خو مره به غم لری ټسکا رید .
 هغه سیند سوئی او هغه کور .
 . . .

څنگران
 دلته زاپه څنگرانو در یدل
 اوبی پایه سیند ته یی وکتل
 وی ویل : ډیر وخت نه دی پاتی
 مو ۲ دبا ۲ دخنډی لمر یو
 موز د کور پر غاڼه ولاړ یو
 هوا څنگرو وښتیا و بل
 هغوی مره شول
 او هلته چی هغوی و لاهوو
 اوس (برشت) و لاپه دی
 او دبی پایه سیند لندا ره کوی.

(۱) (دتری اوتیا)
 وایی چی شستن یی نو و خوره ، وخبه
 او بناد او سه خو زه څنگه خو را کولای
 دی .
 (۲) (زده کړی ستا ینه)
 زده کړه !
 څکه زه یو هیرم چی .
 دغه خواږه دیوه وږی له لاسه نیتول
 ډیر لو مړنی شیان

برتولت برشت بنیاد گذار تیاتر تجرب به گرای حماسی

بر توت ل برشت په کال ۱۸۹۸ کسی
 دا گمبورگ په ښار کی وز یوید .

په ۱۹۱۶ کال کی دطب په زده کړه
 یوخت شو خو نو ه کاله وروسته یی-
 پوهنځی پرینود او جیبی ته ولاړ . کله
 چی له جگړی څخه بیر ته را ستون شو
 خپل هنری ژوندنی پیل کړ . دبرشت لومړنی
 درام په کال ۱۹۲۲ او وروستی یسی په
 کال ۱۹۵۰ کی و بنودل شو . برشت
 په ۱۹۳۳ کال کی دنازی فاشیستانو د
 کلکی څارنی او ارتجاعی تعقیب له امله
 وتښتید او په اروپا اودامریکا په متحده
 ایالاتو کی یی دټرا مونو لیکلو او ښوونو
 دوام ور کړ . برشت دامریکا په متحده
 ایالاتو کی دعوامو دمجلس دیوی خانگری
 کمیټی له خوا وروغو بنسټل شو خودی له
 امریکا څخه ووت او اروپا ته ستون شو
 برشت له ۱۹۴۸ کال څخه وروسته تر
 مرگه یو ری (۱۹۵۶) په ختیځ برلین کی
 استوگن و .

برشت زموږ ډییری ستر هنر مند و دی
 انسانی هیلو او دخلکو خدمت ته متعهد
 او رسالت لرو لکی شاعر او لیکوال و . له
 هغه څاره چی برشت د هنر او ادبیا تو
 دتری مینه و او له یو نا پیژندلی شخصیت
 نه دی ، دده په هکله داوردو خبرو پر ځای
 د لاندی نوو کر ښو یا نو نه یی یو او :
 برشت زموږ د دورا ن - هغه نو ران
 چی متعهد هنر تر ټو لو لو او انسانی هنر
 بلل کیری - ډیر ستر هنر مند وو . ده به
 ویل چی یوازی دا کافی نه ده چی خلک
 موثر میرمنی وروسته «ښه» و ښو لسی ،
 بلکه باید یسوه ښه نړی نورو ته په
 میراث پر یوئو .
 داهم دبرشت دری ټوټی شعرو ته :

«گل»

سوره همیشگی زنان نقاش

تهیه از: م. روحانی

است. با این همه، اگر ما نگاهی به کار نقاشان زن بیفکنیم، بی تردید آنان را درگیر با گل می بینیم. گل چیزی است که به زن نزدیک است، با او همسایه است، بدین ترتیب تکرار «گل» در آثار زنان نقاش غیر طبیعی نیست «گل» در کنار گل است یا گل در کنار «گل» است !! ...

ناگفته نماند که «گل» در آثار نقاشان زن، گلی نیست که در حالت طبیعی آنرا می بینیم، بیشتر زنان از گل به عنوان یک نمود واقعی سود نمی گیرند، بلکه از فورم های آن در جهت کمبو زبسیون های نقاشی خود استفاده می کنند. در نتیجه گل های این گروه از نقاشان، از طبیعت جدا می شود و اتفاقاً کننده ذهنیتی می شود که تنها در بند ارائه زیبایی

هم غیر طبیعی نیست و حتی نباید بهره گیری ازین نمود را تقلید و تکراری در آثار زنان نقاش به حساب آورد. مسئله ای که با عشمی شود زنان از گل بهره گیرند، گاه اتفاق می افتد که در نقاشی زنان گل هستی خود را از دست می دهد و بسه نمودی تر نبی بدل می شود. این نکته نیز

زنان و دختران نقاش، بیشتر به اشیا و نمود های خانگی عشق می ورزند. این حقیقت را بیشتر نقاشی های زنان بازگسومی کنند. در نقاشی های زنان، آنچه بیشتر از هر چیز دیگر می بینیم، گل و گلدان یا اشیایی است که در چهار چوب خانه هواواره بان رو برو هستند. شاید یکی از عوامل این توجه بیش از اندازه بدن خاطر باشد که زنان بیش از مردان در خانه هستند و آنچه را که انسان می بینند، مردان کمتر می بینند.

گل نمودی است که هر زن نقاش آنرا در نقاشی هایش نمایانده. «گل» مثل مقصودی پیوسته در آثار نقاشان زن تکرار شده است. زیبایی است که حضورش در خانه چشم را خسته نمی سازد و بابه نسوعی چشم را نوازش می کند. هنگامی که انسان در یافت که «گل» همیشه در طبیعت زندگی می کند، می تواند با او، در اتاق او ... زندگی کند، و از زندگی لذت ببرد. از سوی دیگر «گل» در مراسم شادی و یا سوگ (غم) نیز جای مخصوصی به خود دارد. در نتیجه با آنکه ورود گل را نقاشان زنان به فال نیک میگیرند و رفیق خوب ایشان در خانه ها گل است. درعین حال نمی توان به نقش گل در آداب و رسوم این روزگار بی توجه بود. بهره گیری زنان از گل با توجه به نکاتی که گفته شد، چندان

یوسته بگلشته

هیله

از قار یخ باید آموخت

انگلیس هادر افغانستان و در مقابل افغانستان در مرحله اول از سیاست دفاعی و تلافی انگلیس استفاده نمودند چنانچه می دانیم انگلیس ها در مبارزات استعماری خود در زمانیکه هندوستان را هنوز اشغال نکرده بودند و هم چنان در جریان اشغال هندوستان یک رقیب دیگر هم داشتند و آن رقیب فرانسه بود. در هندوستان با حیل ویرنگ های گوناگون و توطئه ها و دسیسه ها و هکذا با تلمیح و رشوه دادن به راجا ها و فئودالان هندی امتیازاتی که فرانسه بدست آورده بود از دستش خارج ساخته شد و بالاخره انگلیس در مسابقه اشغال و به تصرف آوردن هندوستان یک ناز میدان گردید و هند را تصاحب نمود.

همینطور هم انگلیس برای اینکه دولت افغانستان را توسط دیگر همسایگان ضعیف سازد و هکذا نگذارد که همان رقیب قدیمی اش از راه کشور های همسایه ی افغانستان بر گنج هندوستان دست یابد به یک سلسله فعالیت ها دست یازید. در این فعالیت ها بدرجه اول انگلیس می دید که دولت قاجاری ایران با فرانسه رابطه دیپلماتیک دارد و می ترسید که فرانسه از راه ایران و به همکاری افغانها به فعالیت های ضد انگلیسی دست خواهد زد لذا فوراً نمایندگان خود را که در دربار قاجاری ایران بودند مامور ساخت تا دست فرانسه را از ایران کوتاه سازد و مخالفت های دولتین افغانستان و ایران را وسعت بخشد. درین وقت نو نفر انگلیس ماهر «جان مالکم و پارونت جونز» در دربار قاجاری ایران به تکاپو افتادند و بعد از چندی علاوه از آنکه موفق شدند رابطه سیاسی ایران و فرانسه را قطع نمایند معاهده ی قبلی بین ایران و فرانسه را که بنام جنرال گاردان یاد می شد لغو سازند. انگلیس ها این موفقیت را در بدل وعده ها و تلمیح هائی چندی بدست آوردند و آن اینکه انگلیس ها سه میلیون روییه به خزانه دولت قاجاری بختیادند.

و در دانه الماس به قیمت دو صد و پنجاه هزار روییه به فتح علی شاه قاجار بختیادند و سی هزار میل فننگ و دو توپخانه را هم جهت تقوییه نظامی ایران لطفاً بفرستادند هکذا دولت قاجاری در بدل این همه الطاف انگلیس به انگلیس تعهد سپرد که عبور هر نوع سپاه اروپائی را از خاک خود بطرف هندوستان جدا مانع شود و همچنان پذیرفت که سی نفر ناردان حربی انگلیس را در سپاه خود بجهت مشاور پذیرد ازین تعهدات بی شرمانه تر. اینکه انگلیس ها قبلاً واز به اصطلاح کبسه ی خلیفه ولایت خراسان افغانستان را به قاجار پیش کشی و بختیاد نموده بودند دولت آتوق ایران هم تعهد سپرده بود که در زمانیکه شاه زمان پادشاه آتوق افغانستان بخوار پذیرد را متوجه هندوستان بسازد دولت قاجار با ساز و برگ نظامی قدیم شده از جانب انگلیس و سایر ادوات نظامی دست داشته از پشت سر بر افغانستان حمله نماید. انگلیس ها به این ها هم بسنده نشده و بنا دستگاه وسیع جاسوسی خود علاوه از ایجاد نفوذ دسته های آدم کش را ایجاد و برای ترور شاه افغانستان نقشه چیده بودند تا به این صورت بتوانند دولت افغانستان را منهدم سازند. ایران قاجاری اولین خدمت خود را برای انگلیس با تحریک و تقوییه شهزاده محمود باغی انجام داد یعنی وی را مجرب به اسلحه و نفر کرده به افغانستان سوق نمود.

با تاسف باید گفت که این پلان شوم انگلیس مانند همه پلان های استعماری و تجاوز کارانه اش مضمحل واقع شد. دولت قاجاری موفق شد که شاه محمود را بقدرت رساند. شاه زمان را (که در سلسله ی سلوژائی ها از همه بیشتر در صدد وحدت و حفظ افغانستان بود) از دو چشم کور سازد و بالنتیجه راه نفوذ پرادران محمد زائی (وزیر فتح خان و غیره) را بدربار و قدرت باز کند و بالاخر دولت مرکزی افغانستان را تارو مار و تلافی و خانه جنگی و جنم های بر سر تصاحب قدرت را بشدت نامن زلد. و بد بختانه تر اینکه ولایت خراسان

سان هم که قبلاً به دولت قاجاری ایسران بختیاد شده بود توسط آن دولت اشغال شد.

در هر حله ی دوم انگلیس ها با استفاده از موفقیت های خود، طرح تجزیه کامل افغانستان را ریخت و این نقشه هم موثرانه تطبیق گردید. یعنی بعد از آنکه نسبت پلان ها و فعالیت های جاسوسی انگلیس در کشور ما ما نفاق و برادر کشی وسیعاً آغاز گردید یک نعداد از سر زمین های امپراطوری افغانستان مانند دیره جات، بنو، پشاور و بالاخره ایالت کشمیر از بیکر وطن جدا گردید و انگلیس این همه آفتابرا که بر سر کشور ما آورد سبب خو شبختی و پیشرفت انگلیس قلمداد کرد چنانچه «جان کی» درین مورد می نویسد:

«بی اتفاقی ها و خانه جنگی های که باعث انهدام افغانستان گردید سلامتی دولت انگلیس را سبب شده انگلیس که قدم بقدیم در راه تجزیه و تصرف افغانستان پیش می رفت که حتی صدر اعظم وقت انگلیس گفت که دست کشیدن از افغانستان از دست دادن منافع علیای دولت انگلیس می باشد و هکذا این شخص به پارلمان انگلیس پیشنهاد نمود تا در افغانستان بصورت جدی مداخله آغاز شود. زعمای انگلستان عتیده ناشنند که اشغال افغانستان علاوه از آنکه طعمه ی مادی است باعث جلو گیری از نفوذ دولت روسیه ی تزاری و پیشرفت آن بطرف هندوستان خواهد شد. چنانچه گوردن جنرال انگلیس هذ گفتم

که ما باید تا توان داریم بکوشیم تا نفوذ هیچ کشور خارجی دیگر در افغانستان راه پیدا نکند و هم چنان باید افغانستان را تا آن حد ضعیف بسازیم که نتواند با دشمنان ما که خیال تصرف هندوستان را دارند کمک کند یعنی باید افغانستان را مانند سدی مقابل دشمنان در دست داشته باشیم. باید دانست که دولت انگلیس در آن وقت بزرگترین قدرت روی زمین بود و در خاور و باختر جهان ۴۵۰ میلیون نفوس انسانی را تحت حکمرانی خود داشت و اقتصاد و تخنیک و اردوی فوق العاده پیشرفته داشت. این دولت استعماری با همین امتیازات فوق العاده بر کشور ما که در آن وقت کشوری بود نفاق زده و عقب مانده و هکذا درباریان مرتجع جهت تصاحب تاج و تخت آلمپ در تحت قیادت انگلیس این خود مصروف زد و خورد و توطئه بودند. این وضع شرایط را برای نفوذ و پیشرفت انگلیس فوق العاده مساعد می ساخت چنانچه بطوریکه بعداً خواهیم دید امرای مرتجع و وطن فروش افغانستان مانند شاه شجاع، امیر بعلوب، دربارچمن امیر دوست محمد و غیره همه و همه تنها در صدد و فکر آن بودند که چطور میتوانند حکمروای افغانستان باشند آلمپ حکمرانی که همه عنان قدرت شان بدست بیگانه یعنی دولت متجاوز، استیلا گس و استعماری انگلیس. البته این همه رویداد هاست که چگونگی آنرا و هم چنان درس های آموزنده آنرا در شماره های بعدی بر رسم خواهیم کرد.

حوانان و موسیقی

امروز و دنیای ماشینی با آن سر و صدای که از خود تولید میکند خواه ناخواه بر اعصاب انسان تاء لیر میگذارد. در ممالک پیشرفته که تکنالوژی انکشاف زیادی نموده است و نسبت به سایر کشور ها سر و صدای ماشین زیاد است به همان پیمانه خستگی های روحی و دماغی نیز وجود دارد و به هر اندازه که این سر و صداهای ماشین زیاد باشد به همان اندازه خستگی ها نیز بیشتر میگردند.

برای جلو گیری از این ناراحتی و رفع خستگی ها راه های گوناگونی وجود دارد که از جمله میتوان یکی هم موسیقی را نام برد. موسیقی از جمله عوامل مؤثر و خیریه منید وارثه است که میتواند تا اندازه زیادی باعث دفع خستگی های روحی و دماغی گردد. صرف نظر از اینکه این موسیقی چه شکل و محتوای دارد برای علاقمندان آن و کمال تشنه موسیقی اند و بعد از فعالیت زیاد و شنیدن سر و صدای ماشین نیاز فراوان به موسیقی و شنیدن آن دارند. زیرا موسیقی همانطوریکه گفته اند غذای روح شمرده میشود، وقتی که روح خسته گردد بیگانه درمان آن موسیقی است. از همین

رو در تمام جهان امروز توجه زیادی بعمل می آید تا موسیقی را انکشاف دهند و هر چه بیشتر بر کیفیت آن بیافزایند زیرا در این اواخر بعضی از گروه ها موسیقی را بشکلی درآورده اند بعوض اینکه با - تحت تسکین عصاب و رفع خستگی گردند بیشتر باعث ناراحتی روان انسان میگردد. اما بگفته

اندیشه های جوانان

محمد سلیم (رحیمزاده)

سیر تاریخ نشان میدهد که جوامع همیشه در حال تکامل بوده و روز بروز این تکامل چشم گیر تر و گسترده تر میگردد. پس بر جوانان ما ست که با سیر تکامل تاریخ پیش بروند و جامعه خویش را انطوریکه لازم و توقع است پیش ببرند. ممکن است گاهی در مقابل جوانان ما و این سیر بعضی موانع ایجاد گردند ولی با عزم متین و راسخ میتوان به موفقیت ها رسید ...

محمد غلیم (رحیمی)

.. دیگر دوران رکود وانجام سپری شده است ، امروز جامعه ما به جوانان رزمنده و هدفمند از هر وقت دیگر نیاز دارد، و مخصوصاً در شرایط حاضر که جامعه مادر مرحله حساس از تاریخ خویش قرار دارد بیشتر این خدمت گذاری و ایثار محسوس تر است ...

این خواست زمان است که پابهای آن پیش برویم و خود راه کاروان زندگی که نامیم در حال تکامل است بر سائیم . این خواست و آزادی هر انسان و بخصوص هر جوان است. جوانیکه درست می اندیشید و معقول فکر میکند راه رسیدن به این زندگی را می یابد و در یافتن آن اشتباه نمیکند ، مشروط بر اینکه معقول بیندیشد و اراده و پشتکار داشته باشد . زیرا با این شرط است که میتوان به زندگی ایده آل رسید . در این جای شکی نیست که ما در شروع از زندگی فرار داریم و هنوز راه در رازی باقی است تا آن را طی کنیم ولی طی کردن این راه همانطوریکه قبلاً ذکر دادیم اراده و پشتکار می خواهد و مستلزم تلاش پیگیر و دوامدار است . جوان و یا جوانیکه متصف به این صفات اند به یقین در زندگی موفق و خوشبخت اند و آینده بر روی آنان لیخند می زند .

گفتیم اراده و پشتکار ، بلی این یگانه عاملی است که ما را در زندگی موفق میسازد. پس برای اینکه این صفت را در خود پرورش دهیم چه باید بکنیم ؟ ساده ترین راه اینستکه کار امروز را بفرا بکول نمائیم. زیرا امر کار یکبار باید امروز انجام داده شود برای فردا گذاشته شود. پس کار فردا را چه وقت انجام دهیم ، به همین ترتیب گذاشتن و واگذاری کار ها یک روز به روز دیگر باعث تراکم کار ها در زندگی میشود و این امر سبب میگردد که انسان از کار خسته گردد

کار امروز را بفرما نباید موی کول کرد

ویگانه علت خستگی هم همین گذاشتن کار امروز به فردا و از فردا به پس فردا و به همین ترتیب به روز های بعد است . در جوامع پیشرفته این معاله زیاد در خور اهمیت است و از همین سبب است که آنان به پیشرفت های زیادی نایل آمده اند زیرا وظایف و کارهای سپرده شده را در وقت و زمان معین آن انجام داده اند . امروز که مادر شرایط خاص زندگی فرار داریم ، وقت شناسی و کار هارا مطابق پروگرام بر سر رساندن از وظایف اصلی ، جوانان شمرده میشود زیرا با این عمل است که میتوان خود را به کاروان زندگی که داریم در حرکت است برسانیم ، و در غیر آن اگر روز کار را به بی هدفی سپری کنیم هرگز نمیتوانیم به زندگی ایده آل و آرام و مسعود برسیم چه رسد به اینکه با کاروان تمدن هم گام شویم .

پس ای جوانان ! بیایید دست بدست هم داده در راه آبادی کشور و آرامی مردم خویش مصدر خدمات مردمی که جامعه ما از ما انتظار دارد . و این مامول و خوامت زیاد مشکل نیست مشروط بر اینکه هدف معین داشته و کار و وظایف سپرده شده را به کمال امانت داری و ایمان داری به انجام برسانیم .

دارند و صرف برای رفع خستگی یکی از آلات موسیقی را فرامیگیرند و به آن استنای حاصل میکنند . امروز جوانان ما نیز مانند سایر جوانان کشور های دیگر در پهلوی دیگر کار ها و رشته های اختصاصی خویش به موسیقی علاقه میگیرند و یکی از وسایل موسیقی را فرامیگیرند و با آن استنای حاصل میکنند که این امر در مواقع خستگی و رفع آن خیلی ها موثر است . زیرا نواختن یکی از این آلات موسیقی باعث میشود که هم خود نوازنده رفع خستگی کند و هم شنونده از آن محفوظ گردد . پس چه خوب است که همه جوانان ما در پهلوی مشاغل خویش به موسیقی و یکی از آلات آن استنای خطیته باشند تا از یکطرف باعث رفع خستگی های ناشی از کار و فعالیت جسمی و دماغی آنان گردد و از جانبی باعث خوشی و سلامت تیری دیگران گردد .

چنین نظر دارند که همین موسیقی هم در ذات خود برای علاقمندان آن خالی از دلچسپی نیست . بهر حال موسیقی این است که در دنیای ماشینی امروز و برای رفع خستگی های جسمی و روحی که ناشی از تمدن امروز است موسیقی بهترین داروی آن شمرده میشود. خوشبختانه امروز جوانان اکثر از کشور ها نظر به شوق و استعداد که دارند یکی از آلات موسیقی را یاد و به آن استنای حاصل میکنند. البته این به معنی آن نیست که این عده جوانان این وسایل موسیقی را به بهترین شکل آن می نوازند و در کار خویش استناد و مهارت دارند. خیر، آنانیکه واقعا موسیقی را رشته اختصاصی خویش قرار دادند از این امر مستثنی اند زیرا این عده از این راهان می خورند و این رشته را ، رشته اختصاصی خویش قرار داده اند ولی منظور ما از آن عده جوانانی است که به موسیقی علاقه

زن امروز و کارهای خلاق

در آن روز گاری که شرایط زندگی با نابرابری های خود بیداد میکرد و تبعیض و نا برابری رواج فراوان داشت زن که نیمی از اجتماع ما را تشکیل میدهد در بدترین شرایط زندگی و حیات اجتماعی قرار داشت

در آن روز گاری که شرایط زندگی با نابرابری های خود بیداد میکرد و تبعیض و نا برابری رواج فراوان داشت زن که نیمی از اجتماع ما را تشکیل میدهد در بدترین شرایط زندگی و حیات اجتماعی قرار داشت

نکرده و بهتر و بیشتر از گذشته متوجه تریه و پرورش اطفال خویش است و آن را به بهترین وجه پیش میرد .

امروز زن ، مانند مرد در تمام شئون حیات اجتماعی کار میکند ، عرق می ریزد و مشکل ترین و حساس ترین کار ها را پیش می برد در مغلقت ترین ماشین ها کار میکند و از پس آن به بهترین شکل بر می آید .

جامعه ما امروز به زنانی احتیاج دارد که بر علاوه وظیفه مقدس مادری وظایف اجتماعی خویش را به نحو احسن انجام دهد ، خوشبختانه بقیه در صفحه ۴۹

این تبعیض و نا برابری زاده شرایط آن روز گار بود که به زن موقع نمیداد از چار دیواری خانه اش با بیرون بگذارد و در کار های اجتماعی ، فرهنگی ، سیاسی و اقتصادی سهم و نقشی داشته باشد . زن آن وقت وظیفه داشت که صرف طفل بدنیآ بیابد ، پرورش و بزرگش کند ، بخت و بیز نماید ، جاروب کند اما امروز دیگر زن از این حصار بیرون شده ، از خود حقوق و وجایی دارد که باید به آن احترام کرد و قبولش داشت .

زن امروز ، از چار دیواری منزلتس پسا بیرون گذاشته بدنیای امروزی قدم

شکار وسایر وسایل دست داشته طبیعی شد
 تهیه نموده وامرار حیات می نمایند.
 باز هم زن یا مادر در کنار مرد به جنب
 جهد می پردازد همراه با مرد زمین را تخسب
 می زند ، قلبه و ماله میکند و درو و خرمن
 می نماید . مگر با وجود تمام این معمولیت
 ها رسالت مادر بودن و زن بودن را فراموش
 نمی کند پیوسته در فکر آن است تا برای
 اطالتش مادر مهربان و برای خانه و فامیلش
 کدبانوی خوب و برای شوهرش زن با وفا
 و عزیز باشد .

به ادامه این مرحله وقتی وابستگی ها
 وسیع می شود و از خانواده که هسته جهان
 بشریت را تشکیل میدهد قبایل طوایف و ملت
 ها بوجود می آید .

زندگی و عشق و محبت به زندگیت که
 ساحه خانواده بزرگ و بزرگتر شده ، خویشاند
 ونمی به وجود می آید بعد از ارتباطات و وابستگی
 سبب می شود که طایفه ها و یا طوایف و چو
 آید و برای اینکه امور این طوایف و یا به
 عبارت دیگر عمل و نظر آنها بدرستی وفق
 نماید و در اجرای امور طوایف و یا ادار آنها
 بی نظمی رخ ندهد شخصی را به سمت
 رئیس طایفه تعیین نمودند که البته شکل
 تکامل یافته ریاست فامیل و یا خانواده را
 داشت شخص موصوف بر علاوه اینکه مسوول
 اداره فامیل و طایفه اش بود نقش مدافع را در
 برابر طوایف دیگر نیز به عهده داشت همچنان
 بایک مرور کوتاه به وضاحت دیده می شود
 که زن در همه مراحل زندگی به حیث شخصی
 مسوول خانواده در پهلوی مرد در خدمت آنها ن
 بوده در طول تاریخ نقشش را در امور تولید
 فراموش نکرده در همه کارهای تولیدی سهم
 فعال داشته گاهی در پای ماشین های غول
 پیگر قرار گرفته و زمانی در پشت دستگاه های
 بافندگی دست و ناخن سائیده است .

بالاخره زن رئیس بلا منازع خانواده بوده
 و وظایف که به او سپرده شده عبارت از
 مواظبت مسکن ، تقویت کانون خانواده ، تهیه
 آذوقه ، کار در مزرعه ، شکار و دامپروری و
 غیره که در اجرای همه آن موفق بوده که
 البته تاریخ شاهد و گویای خوبی به این قول
 ماست .

پس وقتی جامعه «پاتر یگال» یا پدر سالاری
 پدید می آید مرد عملاً نیروی کار تولیدی
 را بدست می گیرد در نتیجه زن موقوفه موقعیت
 گذشته را از دست داده و تابع بی چون و چرا
 فرمانبردار و محکوم و برده مرد می شود و با
 برابری و منازعات و کشیدگی ها در میان
 این دو شریک زندگی بروز می کند از این
 جامست که یکی را حاکم و دیگری را محکوم
 و برده فرمان بردار مرد می سازد اینجامست
 که مرد این وحشی رام نشدنی قسرون و عصا
 قدرت را بدست می گیرد بر بنده اش که
 زنی است حکم می راند او را لت و کوب
 می نماید و چون مرغ اسیر در دامش کشیده
 و محصور زندگانی اش می کند .

غافل از اینکه او نیز مانند يك مرد انسان
 است حق دارد آزاد زندگی کند و از همه نعمات
 زندگی مستفید گردد .

این عکس شرایط نامساعد زن را خوب با تعبیر می کند

يك نگاه گذرا به سرگذشت زن

به عمل می آوردند درین وقت زن و مرد و مادر
 و پدر مکلف بودند تا از همه امور چه در خانه
 و چه در بیرون از منزل وارسى نمایند و در
 دوش هم به همه امور زندگی بپردازند مشترکاً
 به امور زراعت مصروف می شدند نام پروری
 می کردند به شکار حیوانات می پرداختند و
 غرض حفاظت اطفال و فامیل از شر حیوانات
 درنده و وحشی به پیره ناری همت می گماشتند.
 بعدها مقام و نقش والای زن بیشتر متبادر
 می شود و ریاست خانواده با قبیله به زن تعلق
 می گیرد که آنرا «ماتر کال» یا مادر سالاری
 می نامند درین دوره نیز خانواده ها از طریق

شکار شده بود از برج و باوری امروزی خبری
 نبود بهترین باشگاه انسان را مغاره های
 نمناک و مخوف تشکیل میداد که در و دیوار
 آنها با تصاویر از حیوانات و پرندگان وحشی
 مرسوم گردیده بود .
 درین مساکن نه رنگی دیده میشد و نه
 روغنی و نه مویل و فریچر منتها برای اطفال
 تازه تولد یافته سنگت هارا روی هم گذاشته
 و برای آنکه اطفال از شر حشرات خزند
 و خطر ناک در امان باشند سکوی بنا می نمودند
 و این مهمانان عزیز را بالای همان سنگت ها
 جا می دادند و از او مراقبت و پرستاری جدی

بعد از آنکه بشریت در روی زمین
 زندگی را به آغاز گرفت جوامع بشری شکل
 نودمانی داشت در آن طوایف ، قبایل ، ملت
 و مملکت شکل نگرفته بود سازمان دهی
 نیز بشکل بسیار ابتدایی موجود بود
 یعنی آثاره کنند و اداره شونده مطرح نبود
 مساوات مطلق دیده می شد آنوقت انری از
 حاکم و محکوم ، دارا و ناتار قوی وضع وجود
 نداشت و حرفی از ظلم و استبداد و استثمار
 فرد از فرد شنیده نمیشد .
 درین وقت زندگی مردم خیلی ساده و بی
 پیرایه بود خوراك انسان از شکار حیوانات
 بدست می آمد پوشاک آنها نیز پوست حیوانات

می گردند . زیرا معتادان به مشروبات الکولی مسائل تربیتی را به طاق نمیان و فراوشی میگذارند . بالاخره از چنین خانواده هایی صفا و صمیمیت و سخت بر بسته و کوچمی نماید و به عوض بی میلی و بی تفاوتی بالهای شوم خود را گسترده سایه بی تفاوتی و بی میلی رانامن میزند .

همچنان اگر کودکان خانواده ها در محیطی که تصویر شد تربیت شوند . نبال بی پروا بی نمر خواهند بود که گریزان از منزل بار آمده و روح و روانشان به فشار های اجتماعی عجیب شده باعث آزار خویش و اطرافیان خود ، خواهند شد .

معتادان به الکول ، همیشه بر توقع ، بدبین ، حسود بوده و اراده برای نظم و نسق زندگانی خویش نداشته و همیشه درد سر دیگران می باشند ، آنها بعد از صرف مشروبات الکولی اعتنایی به قواعد و همچنان قواعد اخلاقی نداشته و رعایت نظم اجتماعی را اصلا به نظر ندارند و چون اراده و توان فکری شان از بین میرود

بی رحم و سنگدل شده و در مقابل هر عملی از خود عکس العمل شدید و بی جا را نشان میدهند .

اصرار دیگر مشروبات الکولی اینست که حسادت زبیش از حد در فرزندان بیدار شده و شعله های نا بکار بی اعتنایی را نامن می زند ، و در مورد نزد یکتترین کسان خود مثل زن و فرزند بی اعتماد بوده و هر نظر و عمل و اقدام همسر خویش را سوظن نمود و گمان بد نسبت به خالشم روز به روز رشد نموده و حالات سخت تباهی آور و نارام کننده به میان می آورد .

بندك مطالب فوق . باید خانواده و مسوولان امور متوجه باشند تا این بلا و آفت ویران کننده غیر انسانی در اجتماع ما ساحه رشد نداشته باشد و اگر اینجا و آنجا نیز ، نمونه وار دیده می شود باید جلوش از همین اکنون گرفته شود .

البته آنچه را بر شمرديم ، منت نمونه خروا رذانه از بسیار بود که برای عبرت آموزی به مصداق ضرب المثلی « اگر در خانه کسی است يك حرف پس است » امید بهروزی های را در قبال داشته باشد .

و در اثر افراط آن ، به جنایات خطر ناك دست میزند ، بالای فکر اندیشه ، روان ، جسم و اعمال آنها نیز تاثیرات نا مطلوب وارد می شود .

مشروبات الکولی شیرازه محیط و خانواده ها را برهم زده جامعه را بسوی تباهی و انحرافات اخلاقی سوق میدهد و بی مسؤولیتی ، بی تفاوتی را در روان و اراده انسان حاکم ساخته و بتدریج انسان را بی تفاوت ، غیر فعال و بار نوش جامعه بار می آورد .

آنها بیکه به مشروبات الکولی معتاد شده اند به منظور تهیه آن به هر وسیله مشروع و نامشروع دست زد و برای فروشانند ن

عقش زشت و نا بکار خویش از هیچگونه اقدامی رو گردان نمی شوند . ضمن اینکه صحت مند ی خویش را به خطر می اندازند اقتصاد خانواده را نیز به ضربه هولناکی مواجه می سازند .

از سوی دیگر چون آنها همیشه از حالت عادی زندگی بدور می باشند فرزندان شان نیز از تربیه سالم و درست بدور مانده نارامی ها و تنویس و اندیشه های همیشگی سا به شوم خویش را بروح و روان شان گذاشته و کانون خانوادگی به سرایشی و سقوط منجر

الکول

دشمن خوشبختی

خانواده ها

پهلوی منفی الکول ، همان مشروبات الکولی است که در هر حالت و با هر منطقی که اراده شود نو شیدن آن مضر به صحت مندی انسان بوده و حادثه های معتادان مشروبات الکولی بسا خانواده ها را به غم مبتلا نموده است .

بناء مشروبات الکولی طوریکه تحقیقات صورت گرفته عوامل اصلی بعضی جرایم بوده و بیماری های مختلف صحتی و اجتماعی را به میان آورده است درین مورد کتاب های زیادی نوشته شده و ضرر های این آفت خانمان سوز بیان شده است .

همان طوریکه معتادان به مشروب الکولی

جوامع انسانی همانگونه که از پدیده های طبیعی استفاده نیکو نموده بنا بر انحرافات و نا بسامانی های محیطی و اجتماعی ، بار ها به نا ملامت و نا آرامی ها مواجه گردیده و نمرات استفاده نا درست پدیده ها را چشیده و حادثه های غم انگیزی را باعث شد و اما الکول نیز از جمله پدیده های است که در اثر کوشش ها و تجزیه و تحلیل سالهای منمادی مورد استفاده انسان ها قرار گرفته و تا زمانی که در امور زندگی بجا و درست بکار رفته مفیدیتش بر همه برهه بر ملا شده و تاکنون نیز در لابراتوارها و مراکز علمی از آن حد اکثر استفاده را می نمایند .

گرازه و طنه

ستا به هر لویشت کی نرتوب
بت مرانه سپیختوب
انلتوب دی انلتوب
ستا هر بان او هر گرتنگ

دلته مات هر یو سکندر
تینیدلی - هر چنگیز
خوله شوه مانه د مغول
برباد شوی هر او رنگ

هر دینمن او هر غلیم
تالا نگر او برغلگر
نیکلاگر او زورور
خی له تا تبتی به خنگ

ستا دهر غلیم پر ضد
که دلردی که دپر
به مخ وپمه به مخ وپم
ستا دبت ساتلو چنگ

ته کعبه زما کعبه بی
ته سپیختلی - پاک - تکه بی
زه دی خاوری بسکلوپه
مجاور بیه ستا ملنگ

به زما گزانه وطنه .
ته زما بی او زه ستایم
ته دیوه دیوه دیوه
زه پتنگ پتنگ پتنگ

ستا وچ خوز - اغزی اغزی
وجه ترخه گنار پری
دختن مشک ورته خار
تری لومی لاجی لونگ

له هر خه بی بی پروا
مست به مینه مینه ستا
ته هر خه زما هر خه بی
ته می پت بی ته می تنگ

زه سر تیر سر تیر سر تیر
سرینیلل زما ناره ده
کاشکی ورم ستا به هون
ته چی مرشمه بی تنگ

نامی هون دی نامی هون
مه خمه ستا به لار
ستا لپاره می منلی
تیمتونو ر نگارتنگ

(سنگ)

موج ننگه

کرد موج نگیش جان وندل ما روشن
پاده تاب کند ساغر و مینا روشن
داشت بر بیکر خود جامه موج سپید
بود چون شمع فروزنده سرا با روشن
چون فضای ننگه ماست ز گلپای فراق
هر شب از کوب سپین دل دریا روشن
گلشن انام من امروز بهاری دارد
چمن آینه چشم تماشا روشن
خوش اندالیکه بود خوبی سیرت هنرش
همچو شعریمت بهر صورت ومعنا روشن
هست از مشعل اندیشه عالی نظران
آسمان ننگه مردم دانار و شن
شجرایمست که بر خاک شهبان موزد
هر گل لاله که سازد دل صحرا روشن

زولدون

غزلی در نتوانستن

از دست های گرم تو
کودکان تو امان آغوش خویش
سخن های تو ام گفت
غم نان اگر بگذارد

• • •

نغمه در نغمه در افکنده
ای مسیح مادر، ای خورشید ا
ا ز مهربانی بی دریغ جانت
با چنگ تمامی ناپذیر تو سرودهای تو ام کرد
غم نان اگر بگذارد .

• • •

رتنگ ها در رتنگ ها دویده ،
از رنگین کمان بهاری تو
که سراینده در این باغ خسزان رسیده بر افراشته است .
نقش های تو ام زد
غم نان اگر بگذارد .

• • •

چشمه ساری در دل و
آبشاری در کف ،
آفتابی در نگاه و
فرشته بی در پیراهن ،
از آسانی که تویی
قصه های تو ام کرد
غم نان اگر بگذارد .

احمد شاملو

مه بر آمد

مه بر آمد
خرم و خوش
شب بخندید
نرم و دلکش
دلبری مست و خندان
عارضش جلوه گاه بهاران
سر زروتن بر آورد
سوی دریا ننگه کرد
زیر لب موج خواند ترانه
بوسه ها برزند بر گزانه
ماه خاموش است
گل همه گوش است

گوهر اندیشه‌ها

آینه شریسم بهر جا که رفته ا یسم
 از نور گفته ایم هر آنچه که گفته ایم
 از ما بجز رموز نهان نمان محو
 چون نا خدا به قایق معنی نشسته ایم
 موجیم که زلدگیمت ، سراپا خروش ما
 زنجیر بی امید خموشی شکسته ایم
 هرگز ندیده ایم جهان را بچشم وهم
 بازاهدان شهر که پیمان بسته ایم
 شد روزگار دور که با عشق آفتاب
 از مرز سر زمین سیاهی گذشته ایم
 آتش گرفته هستی ظلمت ز سوز ما
 از مجمر سکوت که چون قوغی چسته ایم
 ای رهروی که هیچ نیابی دیار نور
 از خاطر تو باز پریشان و خسته ایم
 ما پایمال هرکس و ناکس نمی شویم
 چون نیزه ای بچشم زمانه نشسته ایم
 از کشتگان راه نوا میرسد بمن
 بس داغ‌های تنگ که باخون شسته ایم
 در شعر من تو گوهر اندیشه ای بجوی
 تا تو نگویی باز که مادر نسفته ایم
 راز وجود نور بود در سبزه او
 (پرتو) خوش است کز دل خورشید شکفته ایم
 پرتونادری

واصل رویشانی

دگلو خوشبویی

خو نما رضا بویه د نا یله
 به تو بی کمی به ما نه مو می وا صله
 ته به کوم دلیل زما دچاری غم خوری
 ای مدام له ما پر دیه دخان خبله
 که دگلو خوشبویی شیم ته می بوی کبه
 که میوه شیم به بیخ زانگه ته می وله
 زما اجر نیم د خان نیم دجهان تی
 یوه چار می به تو خایه وو یشله
 به جهان کی لذ تو نه دلی خوله بی
 کسل تر خه خوازه می وتلل به تله
 که اصلی وجود تی زه می له مامه خه
 که غرض تی خبل گو مان تی پس خغه
 ای وا صله حقیقی وا صل هغه تی
 چیره بی یانوم خان بی هیروی تل تر تله

خدمتگاران پیژنم

- خوک به لیلی د زلفو نار خوشبویی
- خوک به مکیز د خبل نگار خوشبویی
- خوک به دناز نغرو رفتار خوشبویی
- زه ددی خاوری خدمتگار خوشبوم
- خوک به دولت خوک به عزت خوشبویی
- خوک به دخان شان اوشوکت خوشبویی
- خوک به دسرو شولپوشربت خوشبویی
- زه ددی خاوری شرافت خوشبوم
- خوک به دخان خوشحالی غوره گئی
- خوک به دخان آبادی غوره گئی
- خوک به دخان نیکنامی غوره گئی
- زه دخیل قام آزادی غوره گئی
- خوک به چوکی خوک به مقام غواپی
- خوک به له هرچالورخبل قام غواپی
- خوک به له میوله دک جام غواپی
- زه سره یووجودخبل قام غواپی
- خوک به دخان سینگار خوشبویی
- خوک به دساز گرم بازار خوشبویی
- خوک به راحت خوک به قرار خوشبویی
- زه هغه ژوند دافتنخار خوشبوم
- خوک چی به وینوسورمیدان خوشبویی
- خوک چی دخیل قام سربازان خوشبویی
- خوک چی آزاد افغانستان خوشبویی
- زه هم همدا رنگه افغان خوشبوم
- خوک چی ز مو د قهرمانان بیژنی
- خوک چی نا متو زمریالان بیژنی
- خوک چی دا لوی افغانستان بیژنی
- زه هم همدا راز انسانان بیژنیم
- «وطنبال»

طرح کوتاه

تو اول فصل این کتاب را آغاز کردی
 ومن خوانندهی ناشی
 پس از روزی که عادت باکتاب کردم
 تو آنرا بسته کردی
 ومن پایان این قصه را
 ناخوانده ماندم .
 بشیر سخاورد

حمام دادن کودک

یکی از پرابلم های والدین مسئله غسل دادن اطفال میباشد که آنها عراس دارند که مبادا کودک شان هنگام شستشو خنک خورده مریضی شوند و فکر میکنند که برای شستن کودک احتما باید حمام و یا تشناب گرم و بخارآلود با آب گرم لازم است غافل از اینکه آب گرم و بخار و بودن مدت زیاد در حمام برای صحت کودک مضر تمام میشود .

غسل دادن و پاک نگه داشتن کودک وظیفه هر مادر باسلیقه و باهلم میباشد . يك مادر آگاه کودک خود را در شرایط مشکل اقتصادی وصحی حداقل هر هفته و یا هفته دو تا سه بار بادر دست داشتن وسایل ساده صحی شستشو نماید .

غسل دادن اطفال و پاک نگه داشتن آنها برای صحت شان بسیار مفید واقع می گردد . زیرا همه میدانیم که پوست دارای مسامات کوچک اند و در صورتیکه مرتب شستشو نگردد مسامات مسدود گردیده و برای صحت زبان آور تمام می شود .

و اگر به صورت مرتب پروگرامی برای غسل دادن کودک مدنظر گرفته شود در رشد ونموی طفل تأثیر فوق العاده می نماید و هم کودک پاک و نظیف مورد علاقه و محبت اطرافیان قرار می گیرد .

قبل از اینکه کودک را غسل میدهید باید وسایل حمام را آماده و بدسترس قرار بدهید تا موقعیکه کودک برهنه است و شما به عقب چیزی که ضرورت دارید سر گردان نشده و هم کودک سرما نخورد .

بتر است برای غسل دادن کودک يك تگن یا طشت پاک ، صابون ، لیف ، روغن زیتون یا بقیه درصحنه ۴۹

اطفال امروز

اطفال و دندانهای زیبا و سالم

مواد معدنی و آهنی دندانها می گردد . همچنان از غذاها و مشروبات بسیار گرم و یا خیلی سرد خورداری نموده و هم متوجه

باشید که به تعقیب يك غذای سرد ، غذای گرم خورده نشود و در برعکس هم همینطور مدنظر گرفته شود .

همچنان اگر با غذا آب صرف نشود بهتر خواهد بود باید آب را قبل و یا بعد از غذا نوشید مقصد اینست تا نان با آب دهن خوب مخلوط گردیده ، جویدن طول بکشد و عمل هضم نیز بهتر انجام گیرد .

۳- بمجربیکه کوچکترین عارضه یا پوسیدگی در دندانها و یا بیره ها ملاحظه نمودید بداکتر مراجعه کنید تا قبل از اینکه پوسیدگی بمعمق دندان ها و بیره ها برسد جلو گیری بعمل آید و با تجویز بموقع کلسیم و ویتامین های (D, C, A) از بروز مجدد مرض جلو گیری نماید .

۴- بعد از هر غذای روزانه و یا حداقل شب موقع خواب باید دندانها را با ترتیب صحیح با برس شستشو کرد

مدنظر گرفتن حفظ الصحه دهن و دندانها و بیره ها برای همه مخصوصا کودکان امر ضروری پنداشته میشود اگر کودک از همان آغاز یعنی از سن سه ساله بیالابه شستن و پاک نگه داشتن دندان هایش عادت بگیرد تا ایام پیری این عادت باوی همراه خواهد بود پس چه خوبست تا این کار را به آنها به لطف خوش و مهر بانسی در آنها بشکل عادتی دریاوریم .

و نامنظم در میاید . توصیه بوالدین اینست که در چنین صورت باید در چهار سالگی کودک یکی از دندانهایش را بکشد تا جا برای سایر دندان ها به اندازه کافی باشد و اگر دندانهای پیشرو زیاد پیش برآمده باشد از سیم های فلزی که داکتر دندان

می اندازد موثر واقع می گردد و هم در کلنیک های دندان طریقه های بکار برده میشود که مفید و موثر می باشد .

به اطفال بزرگتر باید بپهناید که برای جلوگیری از امراض دندان تنها برس زدن و استعمال کریم های گوناگون کافی نبوده ، برس و کریم نمیتواند حتی به صورت محسوس از پیشرفت مرض دندان جلو گیری نماید . پس باید برای خوب و سالم نگه داشتن دندانها ، آن غذاها یی را مصرف نمایند که نه تنها برای دندانها مضر نیستند بلکه برای تقویت ریشه آنها مفید هم واقع میشوند .

سبزیجات ، میوه های تازه و لبنیات بهترین غذا برای داشتن دندانهای زیبا و سالم محسوب میشوند و برای اینکه از بیماریهای دندانها و دهن جلو گیری گردد باید نکات ذیل مراعات گردد .

۱- اسام شریشی ، قند ، گلچه ، ترشی باب و غیره مواد نظیر اینها در نتیجه تخمیر تولید اسید لاکتیک را نموده و مینای دندان را حل میکند و باعث پوسیدگی دندان می گردد .

۲- آب جوش داده شده چون فاقد کربنات کلسیم است صرف نشود زیرا سبب کمبود

دندانهای کج و برآمده و گاهی کثیف نه تنها چهره را زشت و بد قواره میکند بلکه از نگاه علم بیولوژی درجهای تنفسی و تلفظ خلل و نقصانی وارد می آورد .

عوامل اینکه چرا و چگونه دندانهای اطفال کج و یا نامنظم میشوند قرار ذیل میباشد :

دوم : مکیدن انگشت که بعضی از اطفال عادت دارند که یکی از انگشتان را همیشه بمکند . سوم : ارث بردن که ممکن در فامیل نامنظم بودن دندانها به صورت میراثی دیده شود . و برای اینکه بطور معالجه صورت گیرد و از کج شدن دندانها جلوگیری بعمل آید طرق زیر پیشنهاد شده :

۱- اسد موقع شیر دادن نوزاد باید سعی کنیدوزن بدن طفل به طرف سر سنگینی نکند .

۲- متوجه باشید وادایما مواظبت نمایند تا کودک از همان آغاز نوزادی بمکیدن انگشت عادت پیدا نکند . گاهی مکیدن انگشت در اطفال را

عقدہ پنهانی میدانند که کودک از بعضی مسایل و یا کم محبتی والدین رنجیده و بمکیدن انگشت پناه می برند که والدین باید متوجه این موضوع باشند .

۳- دود صورتیکه کج و نامرتب بسودن دندانها در خانواده ی ارثی باشد باید از همان

موقعیکه کودک دندان می کشد دست بکار شوید زیرا دوکتوران این رشته باین نتیجه رسیده اند که کودک نوزاد دندانهای بزرگ را از پدر میراث می گیرد چنانق والا شورا از مادرش که در نتیجه دندانهای بزرگ نمیتوانند در جناق والا شه کوچک جای گیرند از همین سبب است که بشکل برآمده

چونکه هر كودك دارای احساسات و طرز تفكر مخصوص بخود دارد اما میباید تا بر آن معلمین باید روحیه هر يك را بخوبی درك و كودك را طوری كه هست بشناسند و در صورت كدام مشكل تربیتی و روانی بكمك والدین اطفال میتوانند به كودك رهنمائی و رسیدگی نمایند. و در صورت لزوم از روانشناسان و متخصصین اطفال هم كمك بگیرند .

طوریكه در بالا ذكر نمودیم معلمین كودكستانها باید علاوه بر او در بودن بسلك تعلیم و تربیت كودك تا حدودی در مسایل روانشناسی كودك معلومات و آگاهی لازم را كسب نمایند تا بتوانند باسانی با اطفال كنار بیایند . همچنان معلمین باید خودشان بدون غنچه و دارای روحیه سالم و پشاش باشند تا رفتار و كردار و حرکاتشان نمونه و سر مشقی خوب برای كودكان هاكه مردان و زنان آینده جامعه هستند شده بتواند .

كودكستان اصلا محیط آمادگی برای شامل شدن بكمپو قبول مسوولیت های بزرگتر و مهمتر می باشد .

هنگامیکه يك كودك كودكستان دیده بكمتب شامل می گردد بدون كوچکترین ناراحتی و خجالت هر پیشامدی را می پذیرد اشیای اطرافش در مكتب كه عبارت از میز و چوکی و تخته سیاه خواهد بود او را وحشتزده و فراری نخواهد ساخت زیرا او در محیط كودكستان با این چیزها برخورد نموده و با آنها قیلا آشنایی و بلدیت پیدا نموده است .

والدین باید بدانند وقتیکه طفل خود را بکودكستان شامل می سازند وظیفه آنها ختم نمی گردد بلکه باید انتظار بعضی عکس العمل هارانیز داشته باشند زیرا كودك برای بار اول قدم ب محیط خارج از خانه می گذارد تا آنس بگردد و دو باره منظم گردد مدت درازی را در بر خواهد گرفت .

بعضا معتقد هستند بعد از این كه طفل بکودكستان می رود معلم مسوول او خواهد بود در حالیکه این حرف درست نیست زیرا تربیت باید از خانه شروع گردد و باید از تربیت كودك در منزل غافل نشوید و او را آماده و منظم بکودكستان بفرستید. هیچگاه كودك مریض و تب آلود را به كودكستان نفرستید تا باعث مریضی سایر اطفال نگردد زیرا در همین مرحله كودکی اغلب بیماریهایی دوران كودکی مریضانگیر اطفال گردیده كالیست كه يك كودك مریض در محیط كودكستان مرض را بسببولت به دیگران انتقال دهد. پس سعی گردد كودك مریض را تا زمانیکه بكلی بهبودی حاصل نکرده بکودكستان نفرستند و جنرور او را در منزل استراحت بدهید . وقتیکه خوب شد با توصیه و كوتور فرستادن او بکودكستان مانعی نخواهد داشت .

گاهی دیده شده كه والدین كودك مریض خود را بدون توجه بکودكستان رسانده و خود بی کارشان میروند كه اینكار شان معقول و پسندیده نیست باید بحال كودك خود و كودكان معصوم دیگر هم توجه کنند باین امید نباشند كه معلم از او پرستاری خواهد كرد ، درست است معلم باید به اطفال رسیدگی نماید مگر در صورتیکه طفل مریض باشد و معلم تنها به او برسد تكلیف دیگران چه خواهد بود . كودك مریض باید در منزل استراحت نماید .

در كودكستانها علاوه بر اینکه تعلیم و تربیت مساه مهم است به نظافت و حفظالصحه آنها و محیط كودكستان ها باید جدا توجه مبذول گردد .

نمایی از زندگی كودكان در كودكستان

مرحله دوم زندگی كودك در كودكستان

دوره كودکی مرحله نهایت حساس و مهم در زندگی انسان محسوب شده و رشد جسمی و ذهنی كودك از همین آوان شروع می گردد. لذا مراعات تربیت صحیح در دوره كودکی بالای شخصیت و آینده او اهمیت فوق اعاده دارد . پرورش اطفال باید مطابق به شرایط تعلیم و تربیه و روش های جدید صورت گیرد كودكانیکه در شرایط و جوامع مناسب تولد و نشوونما میابند افراد مفید و فعال بار می آیند . بر عکس اگر تربیه و نشو و نماي كودك در يك محیط محدود و نامناسب و مخصوصا در خانواده ایكه چارو جنجال های فراوان در آن باشد صورت گیرد طفل طبعاً از نعمت تعلیم و تربیت صحیح برخوردار نگردیده در جوانی فاقد هدف معین بوده و بسیار امکان دارد كه بار دوش جامعه گردد .

محیط زندگی و پرورش اطفال را هیچگاه معهود نسازید و به آنها اجازه اشتراك در اجتماعات مانند كودكستانها ، تفریحگاه ها و غیره جاهاییكه برای رشد ذهنی و جسمی كودكان مساعد و مناسب باشد بدهید . از آنجالیكه كودك تقلید پذیر است و شنوی در اجتماع یا همسالانش سریعتر صورت میگیرد مخصوصا در اجتماعیکه مردم آن با

زیور علم و دانش و تربیت امروزی آراسته باشند .

كودكستان بهترین محیط جهت رشد ذهنی و جسمی كودك محسوب می گردد زیرا در آنجا اطفال علاوه ازینكه بمسایل عادی كه در ایجاد نظم و تربیت و امور روز مره به اطفال كمك می كند آشنایی پیدا میکنند همچنان به ایشان موقع ورزش و تفریح در هوای آزاد را میدهد و آنها می توانند با اسباب بازی متنوع و رنگارنگ سر گرم شوند به هنر نقاشی ، كاردستی ، خانه سازی و غیره دلچسپی و علاقه می گیرند ، و قصه ، موزيك ، اکت درامه ها و تنظیم نمایشنامه های هنری كه در شكوفایی ذوق كودكان نقش عمده را دارا میباشند در كودكستان به آنها آموخته میشود .

در محیط كودكستانها استعداد های نهفته اطفال از همان آغاز تهريك و كشف گردیده و برای رشد و انكشاف آن قدهای طفیلومثمر پرداخته میشود .

در ممالك مترقی و اكثر كشور های جهان سعی می گردد تا معلمین كودكستانها از بین آنهه مردمی انتخاب شوند كه دارای سویه علمی

بلند در رشته تربیت طفل ، با تجربه و بالاخره مهربان باشند زیرا يك معلم كودكستان باید در پهلوی تعلیم و تربیت كودك بمسایل روانی و عاطفی اونیز توجه نماید. زیرا هستند اطفالیکه قوه تطابق اجتماعی ضعیف و كم رشد دارند و در دوران بلوغ بیم آن می رود كه مركب اشتباهات كوچك و بزرگی شوند ، مگر معلم وارد و با فهم و دلسو و با عشق و علاقه مادری میتواند كودكان را با واقعیت هازندگی تاحدیكه آنها قادر ب درك آن باشند ، آشنا بسازند .

كودكستان ها برای تربیت درست اطفال يك جامعه و ظیفه مهم و خطیری به عهده دارند در آنجا باید تربیت به معنی حقیقی كلمه تطبیق گردد زیرا نشو و نماي شخصیت كودك كه در خانه طرح شده در محیط كودكستان تقویت و تكمیل می گردد .

تقسیمات اطفال در صنوف كودكستانها باید طوری صورت گیرد كه معلمین بدوستی از عهده این وظیفه مهم بدر آمده بتوانند . اگر تعداد اطفال زیاد در يك صنف گنجانیده شود طبعاً معلم طور ممكن به اطفال رسیدگی نتوانست و نتیجه مطلوب بستم آمده نمی تواند

بی همه چیز

(زلمی) پسر بیمار و رنگ پریده‌ای گذر بستر افتاده بود، آهسته چشم باز کرده از زنی که پهلوی بسترش زانو زده مایوسانه نگاهش میکرد پرسید:

مادر، چه می‌گویی؟

زن لرزید، اشک در چشمانش حلقه زده نفسش در سینه گره خورد و با صدای که لرزش آشکارا داشت جواب داد:

بیچه مگم، چرا ای گپه می‌زنی؟ تو از دنیا چه دیدی که بمیری؟

و در حالیکه ناشیانه سعی میکرد خود را آرام جلوه دهد اضافه کرد:

تو بخیر جور میشی، باز مکتب میری، اول نمره میشی، دیروز رفیقای آمدند بودن پسران تره میکنن، بیچه لالاکل مسگر هم آمده بود ....

(زلمی) بیاد روز های گذشته افتاد، روز های خوب و فستکی که مکتب میرفت و همراهی بیچه لالاکل مسگر و دیگر بیچه های کوچک می‌مستانه میخندید و طول و عرض کوچک هابی را که زمستانها برآز گل ولای بود و در تابستان هاله ای از گردوخاک در و دیوار و بام را فرا میگرفت - زیر پا میکرد، یاد آوری گذشته شوری در دلش انداخت:

مادر، امروز نمی‌مانی که مکتب برم؟

زن دستش را به پیشان عرق کرده گونه های گلگون پسرک کشیده تقریبا با خودش زمزمه کرد:

تب داره، جانش داغ اس، خدا نگاهش کنه.

پسرک شنیده با ناامیدی گفت:

سخی مره نمی‌مانی که مکتب برم؟

زن بزور لبخندی زد:

چرا نمی‌مانم؟ باش که بخیر جور شوی

باز هر روز مکتب میری، هر روز همراهی رفیقای سات تیری خادگلی.

زلمی ناراحت شد، دریافت که مادرش به این زودی ها اجازه مکتب رفتن را به او نمیدهد، دقایق بیصدا و آرام به مادرش چشم دوخت، احساس دلنگی میکرد، گرسنه بود، از چند روز به اینطرف غذای درستی نخورده بود، یک ماه قبل که مادرش او را به شانه انداخته پیش داکتر برده بود، داکتر گفته بود که باید به او میوه بدهید، شیر برنج، یخنی و فرنی بخورانید، داکتر نسخه دوا هم داده بود، چند فلم از دواهای مختلف و قیمت، اما نه برایش دوا گرفته بودند و نه توان خرید گوشت و میوه

را داشتند، در عوض مدام به او شوربای تر کاری میدادند، شوربای که در آن فلفل زرد و سفید ستاور بودند، بیاد دوکان سر کوجه افتاد، دیده بود که در آن جامیوه آورده‌اند با صدای آرامی گفت:

مادر، بری‌مه ازدگان نورو میوه نمیشری

زن باشر مساری جواب داد:

میخرم بیچه گلم، برادرت رفته که از کاکایت بیسه فرض کنه، حالی خاد آمد.

اما خوب میدانست که امید بیپوده ای دارد و مثل دوسه دفعه گذشته فقط با دست خالی برخواهد گشت.

از شیشه‌نیم باز پنجره به آسمان نظر انداخت، ابر های کوچک و بزرگ در دل پهنای آسمان شنا میکردند، آفتاب بریده رنگ غروب دامنه ابر ها را با مهارت رنگ آمیزی کرده بود، غروب غم انگیز و ناراحت کننده ای بود زن احساس خفان کرد، حس کرد قلبش سخت فشرده میشود و میل شدیدی به گریه کردن دارد: «اگه بابیش زنده می‌بود، اگه ده زندگی خود از راه حرام بیسه پیدا میکرد اگه دست جور و جیاول به حال ای و آن دراز میکرد حالی بیچه گلم به ای روز می‌افتاد؟ حالی از گشنگی و بی دواپی ده بستر می‌بود؟»

روز غم انگیز مرگ شوهرش مثل برده فلمی از مقابل دیدگانش میگذاشت، یکروز بارانی و سرد، یک آسمان ابر آلود و تیره و چنانکه یک مرد نادار و بیچاره در زیر لعاف باره پاره ای که تونه های پخته از لای آن بیرون زده بود در دو طرفش دو تا طفل لرزان و وحشت زده زار زار گریه می‌کردند

و بالای سرش زنی در لباس تافته رنگ و رو رفته و موهای پریشان، مات و بیبوت نشسته بود، نه گریه میکرد و نه بیچه های کوچکش را تسلی میداد، چشمانش را که عالمی از غم و اندوه را حکایت میکرد بدیوار مقابل دوخته بود، چنان عمیق، که فکر میکرد می‌خواهد دیوار را بشکند از فریاد آنروز، هر لحظه که به بیچه های گرسنه و بیمارش نگاه میکرد با اندوه می‌گفت:

مرد، او خلاص شد، حالی مکتای اولادا چه کنیم؟

و یکروز پسر کوچکتر به بستر افتاد، از سال ها قبل شبها تا به صبح می‌نالید و سرفه میکرد و بگفته مادرش «مدام ریزش داشت» از یک ماه قبل بیماری اش شدت گرفت، بیوسته تب داشت، جانش داغ بود و اغلب سرفه میکرد وقتی که داکتر را دیدند هدایت گرفتند که میوه، یخنی، فرنی و شیر برنج بخورد اما آنها که حتی به غذای عادی روز مره شان درمانده

بودند می توانستند یخنی و میوه بخورند؟ زن میترسید که مبادا بیچه گلم مثل پدرش از بی نوایی و غریبی بمیرد، قلبش بسوزد آمده بود، اشک بر گونه هایش شدت جاری بود (زلمی) ناگهان چشم باز کرد و مادرش را در حالت گریه دید باوار خطایی گفت:

مادر چه شده؟

چرا گریه میکنی؟

زن بخود آمد اشکهایش را پاک کرد:

بیچه گلم نالید: خی مادر، بری‌مه افسانه از خراطی که برادرت د پسر آ مسد از خراطی که ...

بگو، افسانه بری گوی قاف.

زن به زور خندید: ازی افسانه خوشتم میایه بیچه گلم، میگم، بریت میگم.

بعد با حواس پریشان و قلب پر از اندوه شروع کرد:

بود و نبود ده زمان های قدیم یک بری گلم بود، قدس بلند بود، موهایش .... دوازده اتاق بشدت باز شد، پسرک ده دوازده ساله لایر و رنگ پریده ای با لباس خاکستری و موهای پریشان بدون آنکه حرفی بزند راسا آمد و پهلوی مادرش بر زمین نشست، زن با توشیش سوال کرد:

سرفتی؟

پسرک بی اغتا و خشک جواب داد:

سرفتم!

زن پریشان شد، سرش را بیخ گوش او برده آهسته گفت:

سدا؟

پسر سعی کرد صدایش را حتی از همیشه بلند تر کند، عصبانی بود و گونه های لاغرش بشدت سرخ شده بود:

چی داد؟ خیال کنی میته، مادر؟

زن دستپایش را به هم مالید:

ساز برای خدا، آرامتر گپ بزن، برادرت نشنوه، آهسته باش.

پسر، بی تفاوت و سرد جواب داد:

بمان که بشنوه، بمان که مردما ره خوبتر بشناسه، مادر، جای پت کدن نیست، اوهم میفاهه که از و چیزی گرفته نمیشه، مادر، بان که بشنوه و از جایش برخاست، خیلی اوقاتش تلخ بود، پشت پنجره ایستاده شد، هوا کم کم تاریک میشد و روشنایی روز به آرامی از روی زمین محو میگشت.

درختان چنار در آن هوای نیمه تاریک مثل اشباح ترسناکی بنظر می‌آمدند، اشباحی که همگی دست بسوی آسمان بلند کرده بودند و فکر میکردی برای سلامت پسرک دعا میکنند، زن آمد، پهلوی پسرک ایستاده شد و با ناامیدی گفت:

بیچیم، تو بری کاکایت گشتی؟ بری خودش گشتی؟

پسر به مادرش چشم دوخت:

سها مادر، به خودش گفتم.

سخی چه گفتم؟

گفتم که خو خزانه ندارم.

مهمینطور گفتم؟

میخواستی چه بگویی مادر؟

تو گفستی برادرت مریض اس، از مریضی زلمی جان گشتی؟

گفتم، گفتم، همه چیزه گفتم، تو خیال کنی مریضی زلمی برش مهم اس؟

بیچه جان، چیغ نزن، آهسته بگو، بگو باز اوچه گفتم؟

پسر لبهایش را بدندان گرفته بادل تنگی گفت:

ساره مادرا! او گفتم که ما جوری و ناچوری کسی ره ضامن نشدیم.

زن با ناامیدی ناله کرد:

سها، بی انصاف!

و بر زمین نشست، سرش را بین دو دست محکم گرفته بود، گنج و منگ مدتها فکر کرد، بعد ناگهان از زمین برخاسته روبرو پسرش کرد:

برو بیچیم، پیش کاکانصرو برو، کاکانصروی دکاندار، برش بگو که ...

پسر حرفش را قطع کرد:

سها دگه می‌ترسم مادر، هنوز فرض اول او ره ندادیم.

زن بازاری گفت:

برو بیچیم، از خاطر مه برو، از خاطر مادرت برو، برادرت گشته س،

پسر لحظه ای درنگ نکرد، بعد به برادر مریضش چشم دوخته ناامیدانه دردل گفت:

«وضعش بسیار خراب اس، رنگ به روی نداره، بیادرت بیچاریم»

و از خانه برآمد.

زلمی حرف های آندو را شنیده بود، از کاکایتش بدش آمد، یک بدبینی عجیبی نسبت به زندگی و مردم احساس کرد، دلش میخواست زار زار گریه کند، ناگهان سردی و لرزش شدیدی بقلبش راه یافته بود و عرقی به سردی بیخ پریشانی اش نشسته بود برای چند دقیقه مثل درخت که در معرض طوفان قرار گرفته باشد بشدت لرزید، مادرش آمد، پهلوی او نشست دست سرد او را در دست گرفت و لایتنقطع صدا کرد:

زلمی جان، زلمی جان، توتنه دلم، تره چه شد؟

دقایقی که گذشت زلمی آرام گرفت اما هنوز قطرات درشت عرق مثل مروارید بر پیشانی بلند و مقبولش میدرخشید، چشمهایش را روی هم گذاشته بود و دست و سرش را با بیچارگی او را فرا گرفته بود، زن مثل مومیایی شدگان خیره خیره به پسرش نگاه میکرد، نفهمیده چه مدتی گذشت یک وقت متوجه شد که پسرک تکان خورده چشم باز کرد و در حالیکه لبان خشکیده اش را با زبان تر میسگرد به مادرش گفت:

افسانه بری گوی قاف خلاص شد؟

زن ناگهان بخود آمد، بریده بریده گفت:

خلاص؟ له، له، له، له، له، له، اینه گوش کو اما نه گفتم حیرت کرده بود، دردل گفتم

آهسته تکان خورد اما نگفت . هیچ چیزی نگفت . آرام و راحت افتیده بود ، رخساره استخوانی و باریکش زمانی رنگ میگرفت و سرخ میشد و لحظه ای رنگ بریده و مات بنظر می آمد ، زن تمام حالاتش را زیر نظر داشت با گریه برخاست و از روی طاقچه قرآن را برداشته بوسید و ناله تکان گفت :

«ای خدا ، او را بنو میسپارم ، او را بنو میسپارم ...»

او را چه شد ، چرا اینطور رنگ باخت و بیخود شد ، چرا ، چرا ، زلمی دو باره گفت :

مادر ؟ ...

زن تکان خورد : ایته حالی ، میگم ، حالی بچه گت خوب

و باسرفه ای صدایش را صاف کرد السانۀ چاره بگویم ؟

ایه یاد آمد ، در کجا بودیم ؟

زمن به گندی میگذاشت ، لعظاظ دیرپا و رنج آوری بود ، سکوت همراه با سایه مرگ مثل خنای زشت و گریبی بر اتاق بال گسترده بود ، در آن هوای نیمه تاریک شامگاهی چیره پسرک آفتاب هم انگیز جلوه میکرد که باعث شد دوسه دهه زن از وحشت بخود لرزیده و بر روی پسرک خم شده اطمینان یافته بود که زنده است و نفس میکشد .

زن حواسش را باخته بود با گوشه چادر پیوسته عرق از جبین زلمی پاک میکرد و به حافظه اش فشار می آورد : (الفسانۀ پری کوی قاف جقسم بود ؟ حضور شروع میشد ؟) همه چیز از یادش رفته بود از ناچاری راست و دروغ شروع کرد :

پری کوی قاف موی های دراز داشت .

و وقتی که هوا کاملاً تاریک شد نازه زن به فکر روشن کردن چراغ نیلی افتاد ، کورمه ل کورمه ل گوگرد را پیدا کرده پلنگ چراغ را بالا کرد و گوگرد زد ، روشنایی سرخ ، رنگ چراغ ، رنگ کاذبی بر چهره پسرک پانسید ، دقایق همچنان با سکوت مرگباری میگذاشت ، پسرک آرام بود و زن ، دیگر گریه نمی کرد ، پسر بزرگتر هنوز برنگشته بود .

ناگهش می رسید ...

بچه گت گفت : نی ناگهش نبود ، تا پای هایش می رسید .

زن قبول کرد : آه تا پای هایش می رسید ، بسیار دراز بود ، رنگ طلا ره داشت ...

بچه گت دو باره گفت :

رنگ طلائی سیاه بود ،

زن سرنگان داد :

هاسیاه بود ، سیای سیاه مثل قیر ...

پانزده ، بیست دقیقه بعد صدای باز بسته شدن دروازه کوچک بگوش رسید بدنیال آن سر قه بلند مردی شنیده شد و متعجب آن آوازی بگوش رسید :

مادر ؟ اونه پری ره ببین ، طرف مه میاه موی هایش دراز اس ، اونه ببین ، طرف مه خنده میکنه ، کالای سفید برشیده ، او ره ببین ...

زن به سویمی که اشاره کرده بود دید ، جز قسمت ریخته شده گاهگل دیوار که روی آنرا با جونه سفید کرده بودند چیزی ندید ، با پریشانی گفت :

کسی است ؟ مادر زلمی جان ؟ خوارو ؟ زن با عجله برخاسته تا وسط اتاق پیش رفت ، صدا از کاکا نضرو بود ، کاکا نضرو دکاندار همان دکاندار سر کوجه ، کاکا نضرو دروازه اتاق را باز کرده با همان صدای بلند و زنگدارش گفت :

بچیم بیدار هستی ؟ چی میگي ؟ چی ره دیدی ؟

زلمی با اطمینان گفت : پری ره ، اونه پری کوی قاف ! طرف مه خنده میکنه موی های شه شمال میزنه ، مادر تو او ره دیدی ؟ دیدی ؟

زن رفت ، پنجره را محکم بسته کرده دودل گفت (تبداره ، جنات میگه جانش مثل آتش میسوزه ، خدا نکایش کنه) .

خوارو ؟ سلامیک ! زن چادر راه سر و شانه های خود جاچسب کرده با صدای آرامی گفت :

سلام علیک کاکا نضرو ، چطور یاد مساره کدین ؟

بچه گت گفت : جنات میگه جانش مثل آتش میسوزه ، خدا نکایش کنه) .

برگشت ، کنار بسترش زانو زد ، زلمی هنوز به آرنجها تکیه داده ریختگی دیوار را نگاه میکرد لب هایش آهسته آهسته لرزید و چشمهایش از پشت یکدسته موی پریشانی که بر صورتش ریخته بود برق میزد ، زن ناامیدانه به او و به دیوار نگاه میکرد ، بعد ناگهان از وحشت فریاد دردناکی کشیده به موهای خود چنگ زد و های های گریه کرد : او بوی مرگ را حس میکرد

زلمی دیگر نفس نمی کشید او همانطور خاموشانه و بی سرو صدا بخواب ابدی فرورفته بود ، دیگر نه احساس داشت ، نه حرکتی و نه حرارتی ...

همه چیز پایان یافته بود ، بیرون باران می بارید ، زمین ترشده بود و شیار های باریک آب از لای سنگریزه عاراء باز میکرد و بسه پیش می خزید ...

فردا تا حوالی ظهر یکتعداد معدود زنها و مردان همسایه در حویلی گرد آمده بودند کاکا و زن کاکای زلمی دیر تر از همه حاضر شدند

زلمی خونسرد و خموش به مادرش چشم دوخت آنگاه سرش را آهسته بر بالش نهاد یک دستش را روی معده خالی اش و دست دیگرش را زیر سرش طوری قرار داده چشم بر هم گذاشت که فکر میکردی هیچ چیزی باعث آزارش نمی شود حتی گریه های دردناک مادرش یکی دوبار از لای پلک های نیمه باز مادرش را نگرینت خواست چیزی بگوید ، لبهایش

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بیاد زاده گم ، داغتم بدلم ماند !!

وزنش چیغ های وحشتناکی کشیده وانمود کرد که از حال رفته است .

مادر زلمی گریه نمی کرد مثل سبخی قدم بر میداشت ، میدید که پسرش را لحظه به لحظه از و دور تر میکنند با آنهم خاموش بود ، نه فریاد میزد و نه موهایش را میکند ، بین جمعیت کوچکی که قدم به قدم دورتر میشدند زن (بچه لالامسگر) را هم دید ، بیاد روز های افتاد که او پشت دروازه می آمد و صدا میکرد :

بعد با کله روبه زن کرد :

زلمی خلاص شدی ؟ بریم که ناوخت شد ؟

وزلمی مستی کنان مثل پرنده ای بال میکشود و بطرف کوجه میدوید ، زن دودل گفت (امروز هم بچه لالاکل مسگر پشتش آمده بود که مکتب برن ، خي چرا ای مردم دکه همایش میرن ؟ کل شان مکتب میرن) .

دوباره به چهره زلمی دقیق شد :

بچه باید جان بگیره ، از باد هوا کسی سیر نشده خوارو ، از ماخو چیزی کم نمیشه ، خدا بیامرز بایش کت ما بسیار خوبی کنه ، کی از یاد ما میره .

وقتی بغانه برگشت زن غایب تحقیر او را بیکدیگر نشان داده می گفتند :

بعد دستش را که چند توت ایست افغانکی جارقات شده در آن بود آهسته زیر بالش پسرک برده ادامه داد :

خوش اس که بچیش مرده ، يك ذره گریه نکند ، از روی زمانه خو ، يك چشم تر میکند اما او به چیزی توجه نداشت ، چابک و نرم مثل گریه ای قدم بر میداشت و چار طرف حویلی را از نظر میگذاشت ، بعد که خسته شد به خانه آمد لحظه ای در چار چوب دروازه مکت کرد ، آنگاه قدم بداخل گذاشت در اتاقی داخل شد که روز قبل بستر پسرش را هموار کرده بود ، مدت چند دقیقه وسط اتاق زانو زد ، به چیزی نگرین کرد ، یا شاید هم در جستجوی چیزی بود ، انگشتش را لای دندان ها محکم گرفته بود و به قسمت ریختگی دیوار با چشمانی از حده برآمده نگاه میکرد ، ناگهان از جایش برخاسته بطرف طاقچه رفت ، آنجا کاسه شور را دید

کوه به کوه نمیرسه ، آدم به آدم میرسه .

زن با چشم اشکیار پیوسته اشک میکرد :

کاکا نضرو خدانگیریت ، خدا تره از سرما کم نکته ، داغ بچه ها یته نه بینی ...

شورز پر بود و یک ورق نازک روغن بخ زنده روی آنرا پوشانده بود ، برای لحظه کوتاهی جبین در هم کشیده به آن دقیق شد اما دفعتاً مثل دیوانه ها فریاد های جگر خراشی کشیده بطسرف دروازه کوجه بنویدن پرداخت ، بایش برهنه بود و چادر از سرش افتاده ، موهایش به شکل تار آوری گرد سرو شانه هایش ریخته بود ، اشک سیل آسایی از دید گانش فرو میریخت و فریاد های دردناکی میکشید :

وقتیکه کاکا نضرو سر فه کنان خانه راترک گفت ، زلمی هنوز هم خواب بود ، گاهی آهسته تکان می خورد ، لب می جنباند و بعد زود آرامی میگرفت .

صبر گو ، او ره نبرین ، صبر کنین ، زلمی جان ، بچه گم ، بریت شردوا آوردن ، ای ره بخور توخو گشته بودی ، از برای خدا او مردم او ره نبرین ، صبر کنین ...

زلمی دیگر نفس نمی کشید او همانطور خاموشانه و بی سرو صدا بخواب ابدی فرورفته بود ، دیگر نه احساس داشت ، نه حرکتی و نه حرارتی ...

شوربای یخ زده از چار طرف کاسه بردست ها و لباسش ریخته هیچ چیزی باقی نمانده بود اما او کاسه را همچنان محکم گرفته بود و در کوجه ها میدوید و فریاد میزد :

زلمی دیگر نفس نمی کشید او همانطور خاموشانه و بی سرو صدا بخواب ابدی فرورفته بود ، دیگر نه احساس داشت ، نه حرکتی و نه حرارتی ...

ساوره نبرین ، او مردم او ره نبرین ...

پایان

همه چیز پایان یافته بود ، بیرون باران می بارید ، زمین ترشده بود و شیار های باریک آب از لای سنگریزه عاراء باز میکرد و بسه پیش می خزید ...

فردا تا حوالی ظهر یکتعداد معدود زنها و مردان همسایه در حویلی گرد آمده بودند کاکا و زن کاکای زلمی دیر تر از همه حاضر شدند

اها هر دو بشدت گریه می کردند .

گریه های اجباری و از روی زمانه ...

زن دستمال کوچکی به سرش بسته کرده بود و بالای بستر پسر از دست رفته اش زانو زده بود ، بلور نمیکرد او مرده باشد ، بلور نمی کرد عزیز دلش را از دست داده باشد .

وقتی پسرک را برای بغاک سپردن بیرون میکردند ، کاکای زلمی فریاد میزد :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت : بچه گت گفت :

در کشور فرانسه هنر عند بزرگ زول شوره... پوستر رنگی و معدن را ایجاد نمود...

بعد از پیروزی انقلاب کبیر اکتوبر، هنر پوستر سازی در اتحاد شوروی و سیما گسترش یافت...

پوستر و تبلیغات در انقلاب اجتماعی

بعد از زول شوره از هنرمندان و گمراهیست های معروفی چون: پیر بو نار، ایل، دو میه و هاری نو تو لو زولو تر گمیتوان نام برد.

بعد از انگلیس، کشور فرانسه مهد پرورد شگانه نخستین پوسترهای نوین قبول شده است... در نیمه دوم قرن ۱۹ پوستر سازی از فرانسه به آلمان راه یافت...

در جر یا ن جنگ جهانی اول پوستر های سیاسی رونق زیادی یافت... پوستر ها بیکه در آن مردم به مقاومت فراخوانده میشد...

اماکن عمومی و مرکز شهر می آویختند با رشد سوادگری و پیدایش نخستین جوانه های پوستر سازی پوسترهای تبلیغاتی و جلب کننده تجارتن پدید آمد... پوسترهای تبلیغاتی در قرن ۱۹ آنگهی...

پوستر، صفحه ای است از نقش، یا پیامی باز گسو کننده از اوضاع یا نشان دهنده انشایی که بیننده بانگاهی زود گذر آن پیام را درک کند...

پوستر، آفیش، پلاکات یا آنگهی دیواری، یکی از رشته های مهم و برجسته هنر گرافیک یا هنر ترسیم و تصویری است.

پوستر سازی به مفهوم امروزی آن در اواسط قرن ۱۹ مسیحی در اروپا تولد و اشاعه یافت...

پوسترها، آثار هنرمندی هستند، اما پاره ای از آنها در عین گذرا بودن نیز ماندنی اند...

پوسترها، آثار هنرمندی هستند، اما پاره ای از آنها در عین گذرا بودن نیز ماندنی اند...

پوسترها، آثار هنرمندی هستند، اما پاره ای از آنها در عین گذرا بودن نیز ماندنی اند...

پوسترها، آثار هنرمندی هستند، اما پاره ای از آنها در عین گذرا بودن نیز ماندنی اند...

پوسترها، آثار هنرمندی هستند، اما پاره ای از آنها در عین گذرا بودن نیز ماندنی اند...

پوسترها، آثار هنرمندی هستند، اما پاره ای از آنها در عین گذرا بودن نیز ماندنی اند...

رشد قابل ملاحظه بی کسب نمود. پوستر پوسترهای معرفی کننده موسیقی، رقص، ادبیات و... ابعاد گوناگون و متنوعی یافته اند.

ماشین عظیم تولید و مصرف بورژوازی تبلیغات بی مرز و پایداری یسری محتاج بود.

با رشد اقتصاد سودا گرانه و رونق صنعت، ضرورت انعکاس فرآورده های جدید ما شینی بصورت جلب کننده و مجنوب کننده آن، مطرح گردید. جامعه صنعتی تجولانه و شتابزده به پیش میرفت. از این لحاظ پوستر تجار تی به شکلی، ثبت و کتابت نیاز های جامعه صنعتی و ماشینی معاصر است. در کشور های اروپا پوستر کناری پوستر های تجاری پوستر های هنری ارزش مند و ماندگار نیز

با رشد اقتصاد سودا گرانه و رونق صنعت، ضرورت انعکاس فرآورده های جدید ما شینی بصورت جلب کننده و مجنوب کننده آن، مطرح گردید. جامعه صنعتی تجولانه و شتابزده به پیش میرفت. از این لحاظ پوستر تجار تی به شکلی، ثبت و کتابت نیاز های جامعه صنعتی و ماشینی معاصر است. در کشور های اروپا پوستر کناری پوستر های تجاری پوستر های هنری ارزش مند و ماندگار نیز

فا شیمتی رواج یافت. در یکی از این پوستر ها هیتلر را می بینیم که استخوان آدمی را به لیش میکشد. شرح پوستر چنین است: «آدمخوار».

در یک پوستر امریکایی ضد فاشیستی می بینیم که در شیشه عینک یک افسر نازی چوبه های دار به نظر میخورند در پایداری پوستر میخوانیم که: این دشمن است.

در نیمه دوم قرن حاضر پوستر سازی کیفیت هنری بر سابقه و عالی کسب نمود در سال ۱۹۶۵ پوستر «سنز به» چاپیزه اول فستیوال کان را کما یی کرد. «تقاشی خط» نیز به گرافیک شدن و چاپ شدن هر چه بیشتر پوستر مؤثر واقع گردید. جورج ملی در مورد پوستر های نوین میگوید: «هر چیز در نهایت اختصار در آمد. تا ترکیبی بصری و هم آلود بسازد.»

موتر نبود بلا بود

يك آرزو... ولی پیش از گفتن این

موضوع باید خودم را بر ایتان خوب معرفی کنم:

در اوایل این گفته کتابی من که: (انسان) غرق در همین زیر غوطه های ها بودم که یکبار باید به دیگران بیندیشد و آنقدر بفکر خود نباشد) آتش خشم او را نیز تر میکند و فریادش بر می آید

هر کسیکه ای کب هاره میزنه ، زود تر صاحب موتر میشه و ده موتر های مقبول ترسوار میشه ، مگم بچم توره چربلا زده که کب های شه یادگرفتی و راه و چاری شه نی ... روز بروز منق من ضعیف تر شده میرفت و فلسفه زلم ثابت تر از شما چه پنهان درین اواخر کم کم باوهم عقیده شده بودم ، فکسر میکردم شاید او درست میگوید و مرا کتابها گول زده اند ... رفته رفته این آرزو ، یگانه آرزوی زندگی من هم شد و در فکر بر آوردن آن خورد و خواب و آرام از دستم رفت . شبو روز در فکر داشتن يك موتر ك شخصی غرق غرق بودم و به خیالات موتر نازنینی که باید دانسته باشم و به اختیار و فرمان خود هر طرف که دلم خواسته باشد بدوانش ، هیچ چیز دیگری توجهم را جلب نمیتوانست .

همین اوج آرزو عایم را مزه میکردم و در سینه بر از جفله خواستم قروت میسا شیم که موضوع مهمی نظرم را جلب کرد و آن موتر گینه همسایه ما بود که از سالها محل چشم پتکان) اطفال شده بود . من که موتر میگویم و جان میکنم ، چنان غافل و بیخیال از کنارش میگذاشتم که گوشه کورم و هرگز آنرا ندیده ام ، به غفلت و سادگی خویش شکر خندی زده شعر معروف را قلقله کردم ... یار در خانه و ماگرد جهان میگردیم .

همزمان با آن خاطره پولهایم نیز زنده شد پولهای نازنینم که پس از سالها سال کاتبیت و با چند کهای بیرحمانه بی از معاشی لاغر و چار استخوانم زیر زده بودم ، مثل گلبرگهای امیدبخش در برابر چشمم برقصیدن آمدند ... و ابابک چنه زدن جانانه ، به دوسه هزار افغانی خوب فکر کردم - دیدم هم اکنون در حدود ده هزار افغانی در بانک دارم . موتر مورد نظر میخرم ، بقیه پولهایم را مصرف نریم و رنگ و روغن آن میکنم و در نتیجه با پولی کم صاحب موتر میشوم و مادر اولادها را از تعجب (بامید خدا) زهره کلک میکنم و هم اگر اندکی پسمان شدم طالب یکی دو ماه (پیشکسی) میشوم . موضوع کاملاً حل بود باید اقدام میکردم .

از شما چه پت و پنهان ، بسیار عمر خورده و آرزو جویده ام . قسم یکمتر و بیست و چند سانتی و بیشتر از چار پانچ کیلو و چند منقال وزن دارم . سفیدی از موهای شقیقه ام شروع شده ، رویه بالا و بطرف تالاق پیش میروند ، ولی خوشبختانه قدرت پیشروی ندارد چه در آنجا دیگر چیزی برای سفید شدن باقی نمانده است در مورد سفرهایم ؛ باید بگویم که به کرات و بارها نضا های کاغذ اندود و نم آلود آرشیف ، خدمات ، کنترل و محاسبه و غیره و غیره را پشت سر گذاشته ام و در وجه و وجه اوراق آنها جای پای امضای برشاخ و برگم باقیست که باقیست .

گفتم آرزو ... آرزو بسیار است ، آرزوی خانه خوب و آرام ، آرزوی ... ولی يك آرزو کم بود دیوانه ام کند . آرزوی داشتن موتر ، آن که این آرزو اشک شوق از چشمم جاری می ساخت و چون جریان خلیف و خوشایند برق همه وجودم را به وجد می آورد . خصوصاً که تار های سفید موی مثل زنگ خطری هو - شدار میداد که تن غافل آخرین لحظات و مواع را از دست میدهد ، فکر میکردم که دیگر این بزرگترین آرزوی خودم و زلم را بگور خواهم برد . بلی این آرزو تنها آرزوی خودم نبود ، بلکه اگر بهتر بگویم بیشتر آرزوی زلم بود . خوب بیاد دارم که دو نخستین روز های ازدواج اولین جمله اش با من این بود که وقتی با من خوشبخت خواهد شد که مثل فلانی و فلانی صاحب موتر ، باشیم . و از آنروز تا امروز هرگز این خواسته اشرا حتی يك لحظه هم فراموش نکرده است و هر گاه ریگی هم زیر دندانم بیاید با طنز و کنایه و نیشدار توام با آهی سرد و عمیق و گشدار آراز اه عاشقان دلسوخته ، تکرار میکند :

- ده ای خانه سبیل مانده کدام غوری دلما او شده که ای شوه .

پنجیدم و سرخ و سفید شدم ، زیرا فکر میکردم با شنیدن این مزده از خوشی زیاد مرا در آغوش خواهد گرفت و ... پیش از آنکه چیزی بگفتم ، مادر اولادها با شدت و جدیت بیشتر پرسید :

چرا ایطور کار ها میکنی ؟ نی که باز ... سخن را قطع کرده گفتم .
- مره هیچ نشده عزیزم هیچ .

و چون باز نتوانسته بودم چیزی بگویم او را بیشتر متعجب و کمی هراسان ساخته بودم ، از اینکه بیشتر نترسیده باشد گفتم بچه های کوچک مرا عصبانی ساختند و چون علت را پرسید و برایش گفتم ،

با تعجب و عصبانیت بیشتری گفت :

سأخر بتوچی ؟ توره به موتر مردم بچه های کوچک چی ... نه که باز دیوانگی های قدیمت تور خورده ؟ باز چی بلاره میخایی سر ما بیارانی

گرچه از قدیم تا حال هرگز جرئت آنسرا نداشته ام که کاری کنم که بدیوانگی بماند ، ولی گفته مادر اولادها بروی خود نیارودم ، زیرا دیدم اگر بیشتر از این صبر کنم و اصل موضوع را برایش نکویم وضع خراب میشود . با اندک سرمساری موضوع ذخیرم را برود .

شش فاش کردم و نقشه ام را در مورد خریدن موتر با او در میان نهادم ، با آگاهی از اندوخته ام يك پارچه آتش شد :

سألسی مرده که ده قار خدا شوی ، تو ایقسه پیسه ره پت کدی و ما خبرنی . الهی ده گورو گفتت کار بیایه ، روز هاره مه اولادها گشنه تیر کدیم و تو خدا ناترس از پیسی سبیل ما . ندیت چیزی نگفتی . مه حالی کدت می فامم .

تیز میری و پیسه ره میباری اگه نی دنیاره سرت شو میکنم ...

با جرب زبانی بسیار واستدلال اینکه با پول کمی صاحب موتر میشوم و اگر نخواستم سبیل موتر داشته باشم آنرا میفروشیم آنگاه پول بیشتری خواهیم داشت ، تا اندازه بی قانع شد ، با حصول رضایت او دیگر خودم را مالک بی چون و چرای موتر مینداشتم .

سب با خیالات خوشگوار گذشت ، صبح پس از اخذ موجودم از بانک با صاحب موتر یعنی همسایه ما موضوع را در میان گذاشتم . چه مرد شریفی ! يك لحظه هم لبخند از لبانش دور نبود ، هیچ حاجتی برای (چنه زدن) نداشت . پولی که او پیشنهاد کرد ، بنظر من خیلی مناسب بود و موتر را خریدم .

حساب همه چیز را پیش از پیش کرده بودم . بدون معطلی و با نفس سوخته کراچی بی را بارا نندگانش گرایه کردم . موقع انتقال از صاحب قدیمش خواستم تا با ما کمک کند و بالاخره با چند قوت جانانه موتر را بر روی کراچی نهادیم . بچه های کوچک و سایر بیکاران روز کم بانگاهای بر از تعجب من متنگریستند و پنج پنج می کردند . خونم گرم می شد ، چپ چپ نگاهشان میکردم و میگفتم البته زیر زبان :

سأحمقهای بی شعور بشما چی آخر دلسم کارم ...

صاحب قدیم موتر موقع خدا حافظی - برای آنکه منتش را بر من چند چند نموده باشد - توام با آهی سرد و دندار تر از آه مجنون نامراد گفت :

صاحب قدیم موتر فرار میداد گفت :
(آمرده که توره چی شده ؟ چرا ایطور شدی . مثل پسرکی تازه جوان که برای اولین بار راز دلش را به معشوق آشکار مینماید بخود

این وضع من که هر روز ایشان را در حال بازی میدیدم و آرام از کنار شان میگذاشتم بی سابقه و غیر مترقبه بودهم در حیرت فرو رفته بودم . آنرا بحال خود شان گذاشته به سر وضع موتر نظر افکندم . بیچاره وضع فلاکت باری داشت ، جز جارا استخوان کج و معوج هیچ چیزی برایش باقی نگذاشته بودند هر کسی چیزی از آن برده و نشانه بی بعیت یاد کار بجا مانده بود ، ولی غم من جزم بود . با خود گفتم مهم نیست به عوض شیشه ها پلاستیک خواهم گرفت و بجای دستگیره ها ، قلفک ، وطنی نصب میکنم . همچنین بروی سیت هایش که به غیر یکی دو توتو آهن و چند فنر چیزی نمانده بود ، تکه لیلای می گیرم .

اطفال همانطور متعجب بهن نگاه میکردند و کم کم به یخ یخ شروع کردند ، ولی همسکه از ایشان دور شدم همه یکبار به خنده افتادند و صدای خنده « هو هی » در سر تا آخر کوچسه پنجید ، سرا پایم از خشم می لرزید ، ولی برایم نایت بود که به تنهایی حرف آسپه آتش بچه ها شده نمیتوانم .

از نگاه های پراز تعجب و چشمان از حدقه بر آمده مادر اولادها دانستم که وضع عادی ندارم . از یکطرف بچه های کوچک عصبانیم کرده بودند و از جانی ذوق گفتن این مزده بمادر اولادها دلم را به تیش انداخته بود ، خودم چنان باخته بودم که نمیدانستم خنده کم یا گریه . مادر اولادها در حالیکه انگشتانش را چنگ وار بر بینی و لب بالا پیش فرار میداد گفت :

(آمرده که توره چی شده ؟ چرا ایطور شدی . مثل پسرکی تازه جوان که برای اولین بار راز دلش را به معشوق آشکار مینماید بخود

از نگاه های پراز تعجب و چشمان از حدقه بر آمده مادر اولادها دانستم که وضع عادی ندارم . از یکطرف بچه های کوچک عصبانیم کرده بودند و از جانی ذوق گفتن این مزده بمادر اولادها دلم را به تیش انداخته بود ، خودم چنان باخته بودم که نمیدانستم خنده کم یا گریه . مادر اولادها در حالیکه انگشتانش را چنگ وار بر بینی و لب بالا پیش فرار میداد گفت :

(آمرده که توره چی شده ؟ چرا ایطور شدی . مثل پسرکی تازه جوان که برای اولین بار راز دلش را به معشوق آشکار مینماید بخود

از نگاه های پراز تعجب و چشمان از حدقه بر آمده مادر اولادها دانستم که وضع عادی ندارم . از یکطرف بچه های کوچک عصبانیم کرده بودند و از جانی ذوق گفتن این مزده بمادر اولادها دلم را به تیش انداخته بود ، خودم چنان باخته بودم که نمیدانستم خنده کم یا گریه . مادر اولادها در حالیکه انگشتانش را چنگ وار بر بینی و لب بالا پیش فرار میداد گفت :

(آمرده که توره چی شده ؟ چرا ایطور شدی . مثل پسرکی تازه جوان که برای اولین بار راز دلش را به معشوق آشکار مینماید بخود

از نگاه های پراز تعجب و چشمان از حدقه بر آمده مادر اولادها دانستم که وضع عادی ندارم . از یکطرف بچه های کوچک عصبانیم کرده بودند و از جانی ذوق گفتن این مزده بمادر اولادها دلم را به تیش انداخته بود ، خودم چنان باخته بودم که نمیدانستم خنده کم یا گریه . مادر اولادها در حالیکه انگشتانش را چنگ وار بر بینی و لب بالا پیش فرار میداد گفت :

میزدند و منبم در مقابل اظهار شکران و سپاس
سنگذاری میکردم .
باشیر غلظی خودم را به اندازه ترفیق
رساندم تا جواز سیر بگیرم . مامور موظف بایک
نظر اندازی موشگافاله در سواقی مونر ،
لست طولی را از باقیات تکس و مالیه و غیره
و غیره را ردیف و حواله می کرد . بایک چرت
معاسیوی دریافتم که هنوز در حدود پنج هزار
افغانی دیگر بدهکارم تا صاحب واقعی مونر
شوم . حالانکه دیگر نه چیزی برای فروش
مانده بود و نه روی برای پیشگی ! کاهلا
سودائی شده بودم . اداره از یادم رفت جگر
خون و اندوهگین بخانه شناختم . زلم با آگاهی
از موضوع کم مانده بود خوب تم کند . ولی
دفعاً چیزی بخاطرش رسید . بزودی تفر
قیافه و لهجه داد . خرسند و بیروز مندانه نظر
جالبی ارائه کرد که مورد قبول واقع شد .
او میگفت که تا مدتی از مونر بدون جواز سیر
(فاجالی) استفاده میکنیم و آهسته آهسته پول
جواز سیر را پس انداز خواهیم کرد و آنگاه...
این نظر به اتفاق اراء تصویب شد .
فردا صبح با جرئت بیشتری مونر را حرکت
دادم چنانکه میتوانستم تا اندازی این بسوز
آن نگاه کنم . طی همین نگاههای چشمه
سه تن همکارم افتاد که پیاده بطرف اداره
راهی بودند . در کنار شان توقف کردم از
ایشان دعوت کردم . تا آنان سوار شوند ،
سروکله سه تن دیگر هم نمایان شد . آن
بی انصاف ها با آنکه میدیدند جای برایشان
نیست ، بازور وقت خود شانرا گنجانیدند .
تحمل وجود شان نه تنها برای مونر ، بلکه
برای منبم طاقت فرسا بود احساس میکردم که همه
شان برشاله های خودم سوارند . مونر با تنی
و تنبلی فروانی به حرکت افتاد و بزبان حال
فریاد بر آورد (از برای خدا (کنیدم) دل
انسان بخصوص دل صاحبش تراش کسباب
میشد .
همکارم با آنکه از تنگی جای خون در
رگهایشان گره خورده و منفصل ها یستان
از کار مانده بود ، میگفتند می خندند و این
تبریک میگفتند تا رسیدیم به نزدیک اداره .
در آنجا با ایست از سرگ عمومی بطرف جب
یعنی بطرف دروازه محوطه اداره می پیچیدم .
در همین اثنا پس شهری پا سرعت مراسم
آوری بما نزدیک شد ، به سختی برك را
افتاد .
هر کس که حادثه را دیده بود از خنده
... شده بود . روبه همکارانم نمودم ، شا بند
آنها ... ولی آنها نیز مثل همه غسرق قبه
بودند ... آری ! همه میخندیدند و با انگشت
مرا بیگانه نشان میدادند ...
«پایان»

استانته موضوع را پراشش گفتم . از با گریه
و دشنام و بدعا میخواست موضوع را حل
نماید . ولی پس از عجز و لابه و استدلال او را
از خر شیطان پایین آوردم و حاضر شد تا
قسمتی از انانیه مورد ضرورت هر روزه خود
را بفروش برسانیم . آنچه داشتیم به نصف
نصف قیمت بالای کهنه فروشش بفروش رسید
پول مورد ضرورت را تهیه نمودم و بدون کم و
کاست پرداختم و هیچ نگفتم ، زیرا در اول چنین
فیصله بی رابر من قبولانده بودند . مونر پس
از دو سه عطسه کوتاه و دراز شروع به جان
گرفتن کرد و صدای غرغر و دودش بلند شد
از هیجان سرا پایم میلرزید با ادب و احترام
و تشکر فراوان از ایشان خدا حافظی کرده (نه
پیاده بلکه با مونرتم) از سرای خارج شدم .
خیلی وار خطا بودم ، از یکسو هیجانی مونر-
دار شدن و از جانبی نا بلدی در عرض راه از
چندین تصادم نزدیک برو فروع تصادفا نجات
یافتم . بپرشکلی بود . مونر خودم رابه خانه
رساندم مادر اولادها پادین مونر نزاعی را که بخاطر
سوراخ شدن دیگ طلبی همسایه با زن همسایه
شروع کرده بود ، پاک فراموش کرد و دیوانه-
وار بسوی مونر دوید ، گویی پس از سالها
فراق به محبوب دیرینش رسیده باشد چون
جاندار با مونر صحبت میکرد زن همسایه با
با کلمات و یکی ملامت کتان میگفت :
- عوض مونر دیگ و کاسه بخرین و دست
تانه پیش هر کس و ناکس ! دراز نکنین ...
ولی بخوبی میدانست که از خوشحالی زیاد
موش ما حوصله شنیدن صدایش را ندارد .
صمیمیت بی سابقه زلم رادران شب هرگز
فراموش نمیکتم . هر لحظه ام از بغمان و کار-
بیزیر و گلغندی میزد و در عالم خیال میله می
ساخت و خواهر و مادر و خویشا و ندانش را به
میله دعوت میکرد و ... ضمن صحبت موضوع
مهمی بیاد مآمد که هرگز درباره اش فکر
نکرده بودیم و آن موضوع (جواز سیر) مونر و
(لایسنس) درپوری بود . باز در اوج خوشی
گل غم شکفت و مگس در گیلانس شیر مازیو
غوطه ای زد ...
زلم موضوع را ساده فکر میکرد ، ولی دل من
گواهی بد میداد آتش خوابهای بی ربط و
بریشائی از ورق های جواز سیر ، مونر و تصادم
دیدم و چندین بار ، از خواب پریدم ...
صبح نزدیک بود دودی غیر حاضرم کند .
از یکسو میخواستم با مونرتم به اداره بروم
از طرفی نداشتن لایسنس و جواز سیر چون
هیولائی هراس انگیز هراسانم میکرد .
بالاخره یکدل را صد دل کرده ، در حالیکه
حتی از خود میترسیدم بطرف اداره حرکت
کردم از سر و رویم عرق میچکید ، ولی بی
هیچ حادثه ای به اداره رسیدم . همکارانم
بطور عجیبی بمن و مونر تم میدیدند درنگها
یشان تعجب ، تمسخر و نا باوری مخلوط شده
بود بهمان لحن بمن لبریک میگفتند و پوزخند

آه تو اینچه باشی و ایطور (کرک) کنی .
مغز ما کرک میشه و ده کار خود نمی فایم ...
دیگران یکقول و یکصد گفته اس را ناسید
و مرا رهسپار منزل کردند .
در راه همینکه خودم رادر میان مردم یافتم ،
منوجه ستم که عهه چیز به یکبارگی تغییر
فاحشی کرده است ، خودم ، بازار مردم و همه
چیز خودم را مثل روز های دیگر کم و ناچیز
نمی پنداشتم ، زیرا حالا صاحب مونر شده بودم
میخواستم به همه ناز بفروشم ، مسورتی از
پهلویم گذشت و خاکبادی بر پا کرد . در
حالیکه مونر ران را هدف تیر غضب آلود نگاه
قرار داده بودم (البته مثل اکثر موارد دزدیر
زبان) گفتم :
- احمق بی شعور منبم مونر دارم ، ولی مثل
تو بی همه چیز مردم را اذیت نمیکتم ...
ما چرا با آب و تاب ورتک و روغن بسرای
مادر اولادها قصه کردم و دلگرمی بیشترش را
جلب نمودم . آه که از قانع ساختن او چقدر
خوشحال و آسوده خاطر میشوم ! ...
با آنکه با مستری و پرزه فروشان وعده کرده
بودم که تا اكمال کار مزاحم شان نشوم ، ولی
دلیم طاقت نمی آورد و هر لحظه برای دیدن
مونر بی تابی میکرد ، حاضر می بودم و
امر را به هیچ گرفته ، شله (سرای) بودم و
وقتی هم که ازین کار فارغ میشدم ، سراغ
تکسی از پای افتاده می ران میکردم که با درپوش
قرار نموده بودم تا درپوری رابمن بیا موزد ،
قسمت زیادی از پولهایم درین راه مصرف شد .
ترمیم مونر مدت زیادی را در بر گرفت ، ولی
بالاخره روزی فرا رسید که جان بگیرد و آماده
عطسه زدن گردد . آن لحظه ها ، هیجانی ترین
لحظات زندگیم بود ، زیرا از یکطرف بزرگترین
آرزوی خود وزلم شکل عملی بخود می گرفت و از
جانبی روز حساب و کتاب هم بود ... دلبره
و اضطراب بی جرئت تر و کمر و تر از روزهای
دیگر نشانم میداد ، وقتیکه پرزه فروش نماینده
مستری و دکانداران دیگر رقم نهائی مصارف
ترمیم را اعلام کرد ، دود از دماغم بلند شد و
کم بود ضعف کنم ، زیرا نه تنها ذخیره و
پیشگی ، بلکه یکی دو گلیلم فرش خانه ام را نیز
بایست می فروختم تا آنرا بوره میکردم .
غرق خود بودم و چرت میزدم که حریف با
پنجه ای مرا بغود آورد :
- چرا بیادری ؟ چرا اینتورق گرفت ، چرا
ایطور (کلی و کوبت) شدی ؟ مونر خریدن خو
مفت نیس ... پیسی ماره بتی حسابته خلاص
کوه مونرک ته چالان کو برو بناهت بغدا ...
من که نصف پول لازما با خود نداشتم ،
خجالت زده و توام با زور خندی گفتم :
- نی ! به فکر میکنم که ...
حریف نکته سنج بزودی موضوع را درنگ
پدرانه نصیحتیم کرد که مثل بچه های حرف
شنو بزودی بروم و پولهای شان را بیاورم .
بایدک نیا نمو ترس و لرز نزد مادر اولاد ها

- قربان شما ! این تنها قدر دوستی و احترام
بی شایه من نسبت بشما بود که توانستم از بهترین
یادگار های نو جوانیم چشم ببوشم آنرا بشما
بفرو ... بدهم .
در حالیکه دولا دولا میشدم و خدا خدامیکردم
که پیشمان نشود . با کرنش و تواضع در
یاسخش گفتم :
- بلی ، بلی میدانم ، لطف شما را تا ابد
فراموش نخواهم کرد ...
کراچی ران راه (مستری خانه را خوب بلد
بوده همینکه داخل سرای شدیم ، یگراست به چستی
پیچیده ، چشم برهم زدنی مونر بجان برابر در
ردیف همانند و امثالش قرار گرفت در اول
کسی یقین نمیکرد که میخواهم آنرا ترمیم کنم ،
ولی چون دانستند کاملاً جدی و مصمم هستم
دوسه دکاندار (پرزه فروش) با ادب و احترام
زیاد در باب تهیه سامان و لوازم ترمیم مونر
سخنرانی را شروع کردند . تا نام مستری را
گرفتم از زمین و آسمان مستری بارید . آنهم
چه مستری هایی ! که بقول خود شان چنین کار
هائی (از انداختن نسوار) هم برایشان ساده تر
بود .
من روز بندیده ! در آنهمه گیر و دار کاملاً
خودم را باخته بودم . به یکی از ایشان پناه
بردم و خواستم تا ترمیم مونر را با او فرار داد
کنم . تا او لب به سخن باز کند ، چشم کشیدن
های همقطاران خاموشش کرد ، ولی او با زورنگی
حرفوی ونیم نگای به همه فهماند که (لقمه) را
تنها نخواهد خورد و سپس رو بمن کرده ،
گفت :
- بیادری ! توده ای کار تجربه نداری - مونر
تکه تکه اس ! یک سامانش پیش من خساد
بود . یک پرزی دیکش پیش از تو دکه اما
کار خوده شروع میکنیم ، هر کس که هرچی
داشت خداوس ... بازده و خت آخر هم گیشه یکجای
حساب میکنیم ...
سخنان او قناعت بخش بود ، به تفاهم کامل
رسیدیم ، کار آغاز شد .
مستری پس از یک نظر اندازی فنی ! به سرا-
پای مونر ، لب بالایش (بان) را بلند کرد و
سپس با همراهی شاگردش با افزاری بیل
و کلنگ مانند چنان بجان ماشین افتادند که
گویی پیشه پدر پدر شان فبرکتی بوده نه
مستری گرمی ، هر ضربه که بریدنه مونر محبوبم
وارد میشد دردش رادر وجود خود احساس
میکرد م نظر میرسید که همین حالا به توتسه
پاره های آهن تبدیل میشود ، دیگر طاقت
نمی توانستم با وجود همه خشم و قهر باز هم
بابرده باری بیش از حدی گفتم :
- مستری صایب ای چی میکنین؟ مه گفتم
مونر ترمیم کنین ، نگفتم که آیین (تولکسی)
بسازش ...
او دست از کار کشید و در حالیکه خشم
گینانه بمن نزدیک میشد و با آهن چکش
مانندی تهدیدم میکرد ، گفتم :
- بان بیادری ! مثلیکه ده عمرت چیزی رده
ندیدی ؟ می بینی که ما ماشین (لا) میکنیم !

ولیاقت شان توانستند در تیم ملی گریز
گرو من جا بگیرند که در وزن ۵۲ کیلو
گرام عبدالکریم عضو کلب شعاع میوند
در ۵۷ کیلو گرام محمد اعظم از کلب انوری
در وزن ۶۲ کیلو گرام غلام ستا نسی
از کلب تعلیم و تربیه، در وزن ۶۸ کیلو
گرام سخیداد از کلب میوند در وزن ۸۲
کیلو گرام احمد جان خشن از کلب تعلیم
و تربیه میباشند.

دوین مسابقات ۵۲ کیلو گرام ۴۸ کیلو
۶۲ کیلو حلقه زاپود پان منسی گام
عبد الحفیظ از اتحادیه کارگری نجف علی
میوند را گنج ساخته و نقش زمین اش

ساخت عبد الحفیظ در برابر نجف علی باد
قدرت مندترین چهره ۶۲ کیلو و دولنده
مدانهای ملاو نقره و برنز مسابقات
ملی منتقوی و بین المللی دریک عکس العمل

سپورت

دایرشدن مسابقات المپیا ۱۹۸۰ مسکو مشت محکمی است بسدهان امیر یالیزم ونوکران حلقه به گوش آن .

فقط چند روز محدود به آغاز بیست و دومین مسابقات جهانی المپیا ۱۹۸۰ باقی مانده است

سریع و موافقه کاراش در پیروز شدن
مقابل این حرف پرکار و با اثرزی
پایان داد دستش رابه دست حکم مسابقه
کاد تا به عنوان پیروزی با لایرد . در وزن
۴۸ کیلو گرام چهره تازه سر بلند نموده
دوین رو یداد انتخابی روی صحنه ظاهر
شد پارویا روی شد نشی در چند مسابقه
تماشاگران را به تعجب و تحسین وا
داشت و ثابت نمود ورزش پهلوانی با پشت

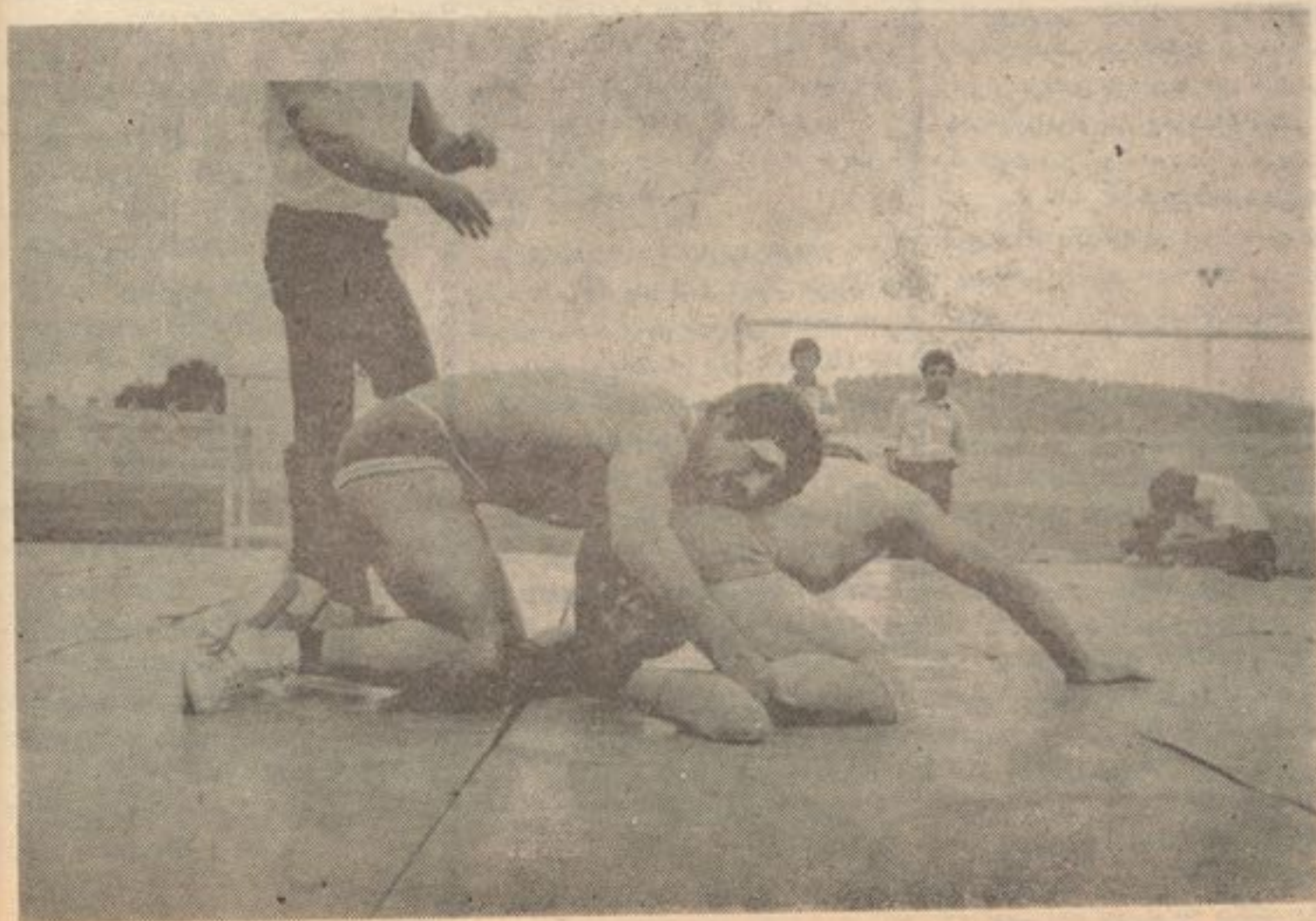
کمیته المپیک افغانستان جهت اشتراک
ورزشکاران افغانی درین رو یداد ورزش
جهانی پلانهای تازه را طرح نمود که
برگزاری مسابقات انتخابی پهلوانی
گروه من (تنه با لا) بخشی از یسن
پلانها را احتواء نموده که مسابقات آن
قبل از مسابقات آزاد در امتد یو ورزشی
کابل دایر شد . واز بین همه کاندیدان
تیم ملی پنج تن آن ها با تبارز دادن اهمیت

نیکو را گوا - نایجریا - زیلانند
جدید - یوگندا - پانامه - سویز لینتس پیرو -
بولند - یور توریو - پرتگال - آلمان -
شرق - جمهوریت مردم کوریا - رمانه -
سنت مارین - سنیکال - نیل - سیرا لانکا
سویدن - سیلون - سوریه - سوئیس -
تانزانیا - چکوسلواکیا
ترینادا ، توپکو، ویزویلا ، اکتلا شو روی
ویتنام - یوگوسلاویا - زمبیا - زمبابوی -

قهرمانان ۸۸ - کشور جهان روز
۲۸ - سرطان در ستدیوم هر گزی
مسکو جمع میشوند .
عده یی از کشورها نسبت
نداشتن اساننامه المپیک از اشتراک
در مسابقات المپیا ۱۹۸۰ مسکو
محروم شدند .

تیم های افغانی قبل از اشتراک شان
در مسابقات ۱۹۸۰ سفرهای مقدما تی
دارند .
به آغاز بیست و دومین دور مسابقات المپیک
۱۹۸۰ - جهانی که عنقریب آغاز می
شود کمیته المپیک مسکو و قافوقنا در
زمینه برگزاری شدن این مسابقات جهانی
تشریحات اورد شدند و موثر نمود و جهانیان
قدم به قدم به برگرداری این روز انتظار می
کشند .

در بیست و دو همین مسابقات المپیک
جهانی منقده مسکو ورزشکاران کشور
های افغانستان - الجزایر - اندورا - انگولا -
استرالیا - اتریش - بودستوا - بلژیک -
برازیل - بلجیم - بلغاریا - کامرون - شیبیر -
کولمبیا - جمهوریت مردم کاتنگو -
کوستاریکا - کیوبا - دانمارک - جمهوریت
مردم ایکنادور - اسپانیه - ایتالی - فنلاند -
فرانسه - گویون - انگلستان - یونان -
گواتیما - لائوس - ویتنام - هند -
عراق - ایرلیند - آسپیند - ایتالیا - چیکو -
اردن - کویت - لائوس - لوزو تو - لبنان - لیبیا -
لوگزا - مبروک - مگاسکر - مالتا -
موریش - مکزیکو - منگولیا - نیپال

صحنه یی از مسابقات کشتی که برای برگزیدن تیم ملی دراستدیوم ورزشی کابل دایر گردیده بود

شناخته شدند. در ۹۰ کیلو گرام که دو اشتراک کننده بود اینها بعد از یک نور مسابقات به نتیجه رسید و با لرتیب در مکان های اول و دوم ما آمدند و در یکصد کیلو گرام امین الله از کلب اردو بدون انجام مسابقاتی نسبت نداشتن حر یف در مکان اول قهرمانی با لا رفت .

نظر به پلان پیش بینی شده کمیته ملی المپیک جهت اشتراک ورزشکاران افغانستان در مسابقات المپیک ۱۹۸۰ منعقد مسکو از جمله همه کشتی گیرانیکه نام برده شد از وزن ۴۸ الی ۷۴ کیلو گرام قهرمانی اول آن در تیم ملی برگزیده میشود و دو

شاهنشاهی تیم های پهلوانی - گورو گرومن و بو کسنگ در مسابقات جهانی اشتراک میکنند و قبل از اشتراک شان درین رویداد جهانی سفرهای مقدماتی به بو لند - بلغاریا و اتحاد شوروی دارند .

چنانکه روز یکشنبه هیات هشت نفری پهلوانی افغانی بنا به دعوت کشور دوست ما بلغاریا عازم آلتشور شدند .

در بین هیات دیپلوم انجنیر نصیر احمد معاون ریاست ورزش به حیث سرپرست نظام الدین به حیث ترینر با کشتی گیران همتا میباشند در وزن ۴۷ کیلو گرام محمد شریف ، در وزن ۵۲ کیلو گرام محمد فاروق در وزن ۵۷ کیلو گرام خلیل الله ، در وزن ۶۲ کیلو گرام عبد الحفیظ ، در وزن ۶۸ کیلو گرام عبد الر شاد و در وزن ۷۴ کیلو گرام خواجه و حید زاهدی میباشند چون هیات ورزشی طی اقامت چند روزه شان مهمان بلغاریا بودند حکومت دوست ما بلغاریا تمام مصارفات را متقبل شده اند .

تیم ملی بو کسنگ جهت اشتراک مسابقات المپیک ۱۹۸۰ انتخاب گردید .

طوریکه در نشرات قبلی خویش پیرامون شرکت ورزشکاران افغانی در مسابقات المپیا ۱۹۸۰ نوشتیم که از افغانستان دو تیم پهلوانی و یک تیم بوکسنگ اشتراک میکنند

کمیته ملی المپیک جمهوری دموکراتیک افغانستان اخیرا مسابقات آزاد انتخاباتی بوکسنگ را در استند سوم ملی کابل فایز نمود که اشتراک کنندگان آن مسابقات از طریق کلسپا و موسسات شان گرد آمدند بودند که در نتیجه این مسابقات

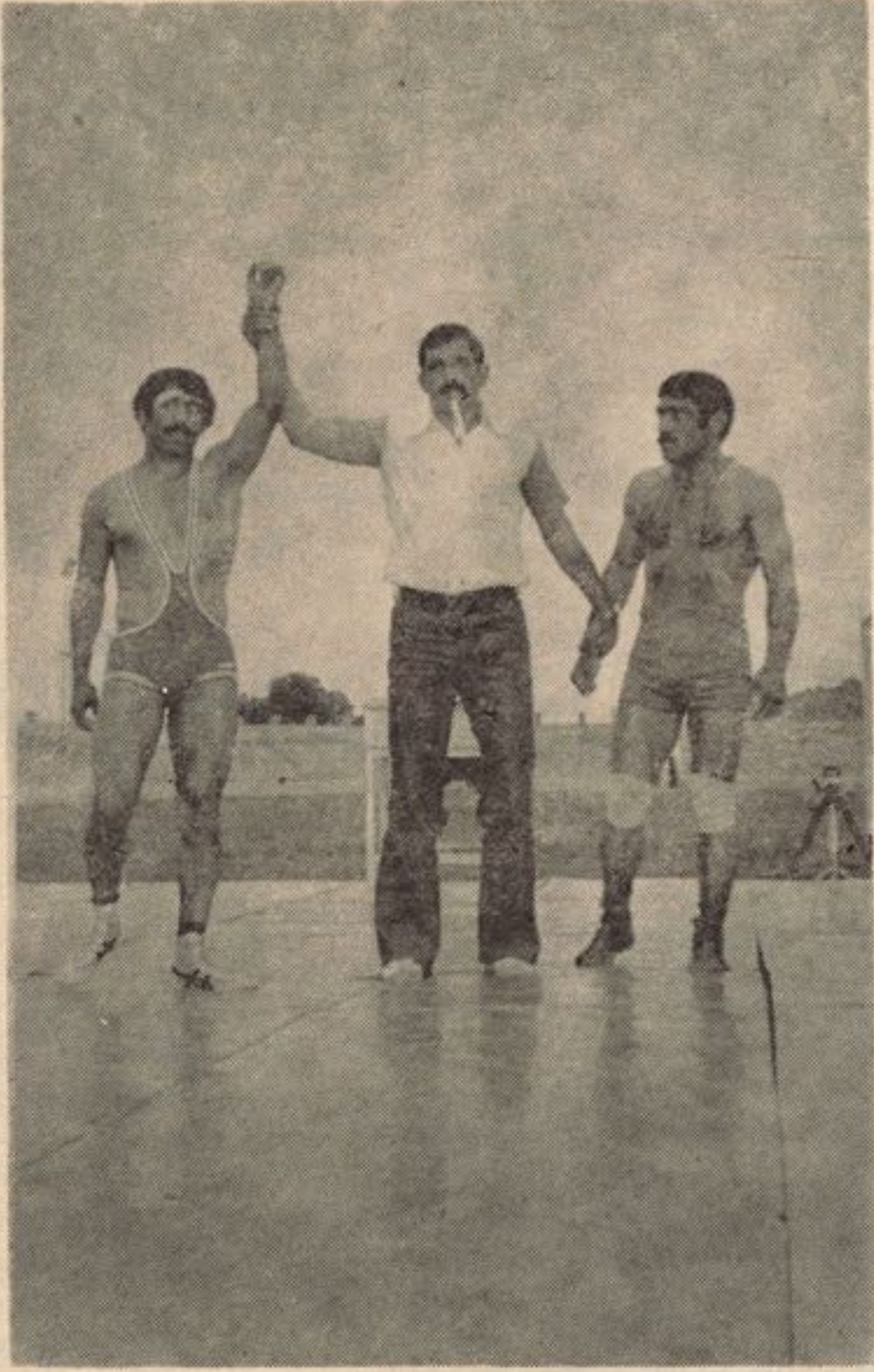
انتخاباتی در وزن ۴۸ کیلو گرام شمس الدین اختر ، در وزن ۵۱ کیلو گرام نثار احمد از کلب عزیز و در وزن ۵۷ کیلو گرام غلام ربانی از کلب آریانا و در وزن ۶۰ کیلو گرام عبد الحی از کلب یا را ن

صدیق در تیم ملی جا گرفتند و اینها به حیث اعضای تیم ملی در مسابقات المپیک ۱۹۸۰ مسکو اشتراک می کنند .

تلاش های پیگیر توانست نسبت بسنه حر یفان اول و دوم پیشقدم شود در وزن ۶۸ کیلو گرام غلام صدیق زرگرسر با خیال آرام دور از هر گونه اندیشه از عنوانی قهرمانی همیشه خود از مسابقات داخلی و خارجی دفاع نمود و بازم در مکان اول سکوی قهرمانی با لا رفت . و بعد الر شاد از تعلیم و تربیه یکقدم با تین تر از زرگر دیده شد در وزن ۷۴ کیلو گرام خواجه وحید زاهدی از کلب امیری چهره و موفق

دیگر وزن ۵۲ با اندک اشتباه در مکان دوم ماند و زمان الدین از کلب اردو سوم شد .

در وزن ۵۷ کیلو گرام خلیل الله از کلب اردو بعد از دبر زمانی حقوق اش را دست جا گیری در مکان اول قهرمانی ثابت ساخت با غرور و سر بلندی در مکان اول سکوی قرار گرفت . عین الدین از کلب افغان مدعی همیشه کسب عنوانی قهرمانی ایستاد در مکان دوم ماند و محمد عمر از

صدیق زرگر در وزن ۶۸ کیلوگرام بازم از عنوان قهرمانی خود دفاع کرد

و بر قدرت این وزن توانست با در یسا روی شدن چند حر یف دیر مانده و با تجربه پیروز شده پیشروی بکند با صبر و شکیبایی در سکوی قهرمانی بالا میرود . درین وزن عبدالله از تعلیم و تربیه و عبد الله از کلب افغان را در دو طرف خود یافت که این دو در مقامهای نو سوم رسیدند در وزن های ۸۲ کیلو هر یک شجاع الدین از کلب اردو - رو هینا از کلب اردو بحیث برندگان اول و دوم

کار همیشه و تمرینات متد و ام مسیر ترقی و تکامل خود را میپیماید که این چهره جوان و سایر کاندیدان جا گیری در وزن ۴۸ کیلو گرام محمد شریف از کلب انور بود که در صدر قطار ۴۸ کیلو نسی ما چون اختر محمد از کلب افغان صمدعلی از کلب اردو و محمد شریف از کلب میوند قرار گرفت در وزن ۵۷ کیلو گرام خلیل الله از نیم اردو محتاطانه از بین کاندیدان این وزن سر بلند نمود با عبور نمودن از چند مسابقه همراه با پیروزی در سکوی قهرمانی با لا رفت و توجه زیاد تماشاگران را نسبت به خود جلب کرد و در یک دیدار خود در دور اول این مسابقات عین الدین از کلب افغان را با مهارت و دلیری کامل از سر راهی جهت پیشروی در صدر جدول کنار زد و در دیدار بعدی خود بدون اندیشه با پیروزی در سکوی قهرمانی گام گذاشت در مسابقات وزن ۷۴ کیلو گرام خواجه و حید زاهدی عضو کلب امیری کارش را در زمینه پیشروی جا گیری در تیم ملی موفقانه انجام و یکبار دیگر عبدالله از کلب تعلیم و تربیه راه را نو در آورد و با ردیگر عبدالله از کلب افغان را که این دو حر یف سر سخت ضرب به فنی و امتیاز مطلوب ساخت و نامش را یکبار دیگر سر زبانه انداخت و به حیث بهترین کشتی گیر در وزن ۷۴ کیلو گرام معرفی شد .

در وزن ۶۲ کیلو گرام نو حر یف خوب مقابل عبد الحفیظ و نجف قرار داشت که لعل محمد از کلب افغان و حبیب شاه از کلب اردو بودند که اینبار از مدعیان قوی با موجودیت چهره های شناخته شده چون نجف علی بودند که هر کدام با نام نجف علی آه میکشیدند و میگفتند برو سپرد به خدا . لعل محمد و حبیب شاه در جریان مسابقات انتخاباتی چند مسابقه خوب و موفقانه را پشت سر گذاشتند لیکن آنها در دور های سوم و چهارم در برابر حر یفان قوی و با مهارت از پا ماندند و نشد که به دور های بعدی بگذرند .

مسابقات طی چهار دور با شور و گرمی خاص پیش رفت هر روز بعدی مسابقات نسبت بروز اول تعداد زیاد تماشاگران را به محل برگزاری مسابقات به سوی استند می کشاند و هر دسته از تماشاگران با ابراز احساسات نیک و گرم کشتی گیران طرف نظر شانرا تشویق میکرد و سرانجام از بین همه مسابقه دهندگان این کشتی گیران به حیث برندگان اول - دوم - سوم شناخته شدند .

در وزن ۴۸ کیلو گرام محمد شریف از کلب انوری در مکان اول سکوی قهرمانی دیده شد اختر محمد از کلب افغان و صمدعلی از کلب اردو در مکان دوم و سوم پهلوانی محمد شریف قرار گرفتند در وزن ۵۲ کیلو گرام محمد فاروق چهره موفق بر قدرت این وزن در پالی سکوی جا گرفت و محمد ابراهیم کشتی گیر بر ازنده و پر قدرت

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off.

دشپي په وخت كې درود سطحه توري لري نيو لي وه . بيړي نسول كولاى چې وړاندي ولاړه شي خكه چې د لري تر شانه كومه نښه نښانه ښكاريدنه او نه دلارښو دني خراغونه ليدل كيدل .

ما شا كلیمووا نیمه شپه له خوبه راويښه شوه . په بيړي كې داسې چوپه ، چو پتيا وه چې ديو مسا پر د خسر يد لو آواز له ليري خايه اور يد ل كيده . ما شاد خپل خوب پر تخت كينا سته پا كه او تا زه هوا له خلاصې كې كې خخه كوښي ته را ننوته . دولي دبا ښو خوږ بوي لكيده . هغه بو ټي چې دتو ري او تيا ري لري له مينځه ليدل كيدل دبيړي په شاوخوا راڅوړند وو . دماشيا په نظر دا سي ور غله چې دهغوي بيړي ديو نا معلوم علت په واسطه په وچه كې دبو ټو په منځ كې پرته ده . خو ورو سته يې داو بو دشر هار غلي آواز واوريدنه او پوه شوه چې بيړي يې درود غاړې ته در يدلي ده . ناڅا په دبو ټو په منځ كې دڅه شي غږ پور ته شو او بيړته غلي شو . دغه غږ بيا و اور يدل شو او غلي شو . چې يو خلي ديو بلبل دوا مداره او خوږه نغمه د بو ټو له منځه پيل شوه . ما شا مو سكي شوه او خپل لا سو نه يې د مخي خواته وغږ ول . دشپي په نيا زه كې يې لاسو نه تور ښكار يدل يوازي دگوتو په منځ نو كونه يې سپين ښكار يدل .

ماشيا څو مو ده دمخه دڅنگلو نو په بو هڅي كې خپله زده كړه سرته رسولي وه او او سدكار له پاره جنوبي ولكاته روانه وه اودكار خاي يې هم په يوه څنگلي كلخو ز كسي ټاكل شوي و . ما شا فكر كاوه چې په زړه كې لږڅه تشويش او ويره لري . خو خپل ځان يې گول اچو لي او اوڅه يې كولي چې داو سو سه هيره كړي . هغې لږه نه بنكي ډيره وسو سندر لوده هغه په جدي ډول سره زيا ته وپړ يده . هغه د هغو شيبو درا رسيد و په خيالونو كې ډوبه وه چې د لو مړي ځل له پاره په څنگله كې د خپل ما موريت ځاي ته ورسيدې او د نو مو ږي سيمي رئيس چې يو مغرور او قهر جن سړي به وي د خپلي چر مي تو ري كړ تي ، پر سيد لو جيبو نو اوگل لرونكو ټپيو سره به به خيږ خيږ دي او ددي او بدل شوو تورو څپو ته وگوري او طبيعي ده چې به زړه كې

به ووا يې ، همد اوه چې نه مو درلوده . اوزياته به كړي چې دغه خورا نه نجلې خوك ده چې مور ته يسي را لير لي ده ؟

دماشيا په ستر گو كې خوب وتښتيد . خپلي جامي يې وا غوستي اودبيړي څنډي ته ولاړه هلته په ټولو شيانو پر څه پر ته وه . له ليري خايه ، دتيارو له منځه دچر گت زړه وړو نكي غږ اور يدل كيده . دا سي ښكار يده چې هلته دتوري لري ترشا كلي پروت دي . دي د خپل مامور يټ خاي ته دبيړي پوا سطحه سفر ، دخپلي نيا دوصيت په اساس چې دكښتي ډيوه كپتان كونده وه كړي وه . څر نكه چې ماشيا د هغې خبره منلي وه ، خوشحاله وه . ددوي بيړي لو مړي دنوا له رود څخه روانيده . او بيا يې دلادو گا

د ل . با نو ستو فسكي ليكنه
دتوريا لي اياز خاخي ژباړه

سور گل

كوچني رود قطع كاوه . دا لو مړي ځلو چې ماشيا خړي و به دډبرو خلي اود لارښووي خرا غو نه په دي هوار ودها غو كې ليدل . د بيړي مساپران دلاري په اوږدو كې بد ليدل خو هغوي ټول دماشيا په نظر كې جا لب ښكار يدل . په بلوزر سك كې يو ځوان پيلوت چې د شقيقو ويښتان يې سپين شوي وو په بيړي كې سپورشو داسي ښكاريدنه چې هغه د رخصتسي په وخت كې بلوزر سك ته دخپلي مور دليدلو له پاره را غلي و ، مور يې چې يوه ډنگره او سپين سړي ښځه وه دخپل زوي دډنگر كې له پاره ورسره راغلي وه . په داسي حال كې چې خپلي ستر گي به ده كې نيو لي وي او نه يې ورڅخه پور ته كولي ، پرله يسي يې ژړل .

پيلوت خند يده او ټو كې يسي كولي ، خو خپلي ستر گي د خپلي سپين سړي مور څخه نه پور ته كولي اوغښوري يې ريدل . ورو سته بيا يوه ډله هنرمندا يې بيړي ته را وختلي . هغوي ډيسر غا لمقال اوشور ما شور جوړ كړ .

دوي ډيري خو ندوري خبري كو لي او ډير ژر دبيړي له ټو لو مساپرانو سره آشنا شو لي . د هغوي له را تك څخه ورو سته دبيړي په صا لوند بيا نوغږ ، چې دصا لون هوا دلري دموجو ديت به اساس مرطوبه وه هيڅ چپ نه شو او له دي مر طوبي هوا سره يې ډير خو ند پيدا كړي و . يوه دبا څه غږ څښتنه هتر منده چې دنورو په نسبت چا لا كه ښكا ريدنه له نورو څخه يې زيا تي سند ري ويلي . ما شا په ډيري مينې هغوترا نو ته چې تراو سه يې نه وي اور يد لي غوږ نيو لي و او په هغوي با ندي يې شا با سي وايه نوموړي هنر مندي د مين غل په نامه لهستان يې ترا نه ډيره ويله . د ترا ني مو ضوع به دي ډول وه : هغه غل چې زړه يې يوي جلي وړ څخه

سورشو ، له هغې شيبې څخه چې محصلين بيړي ته را غلل هغه دباڅه عمر هنر منده چپ شوه او توره يې دمين غله ترا نه ونه ويله نوزه گرازه كيناسته اوده زماژوند په هنر كې دي ، نومي كتاب چې د استا نيسلاو سكي اثر دي ، يې مطالعه كاوه . او س د بيړي ټول هسا فر ين ویده وو . فيلوت ، هنر منده او محصلين ټولو يده وو . يوازي ما شا ويښه وه . دشپي زمزمي ته يې غوږ نيو لي واويزار يې ايست چې په هغې ځان پوه كړي . ناڅا به د ماشا تر شاد اور لكيت د لكيد لو آواز پورته شو . ماشيا چې خپل مخ را وگرځاوه ، شاته يې پيلوت ولاړ و او سگرت يې روښانه كړ . هغه لكيد لي اور لكيت دلاندي او بو ته وغور ځا وه او ماشيا وليد چې څنگه داوړ لكيت لركي دتوري لري په منځ كې ښكته ولو يده اود هغه شغلي په خپلي شاو خوا كې رنگار نكه بخار به ځان پسي راټول كړ .

پيلوت وويل :
بلبلان سړي خوب ته نه پر يږدي . ما شا سره له دي چې هغه يې نه لیده خو حدس يې ووايه چې هغه به تيا ره كې مسكي مسكي كيږي ، په خواب كې يې ورتو ويل : ماهيڅكله داسي بلبلان نه ووليدلي

پيلوت وو يل :
سره شو روی اتحاد كې چې سفر وكړي ډير دليد لو وړ شيان به وويني داسي شيان چې انسان په خوب كې هم نه وي ليد لي .

ماشيا ورتو ويل :
داله دي كبله وا يې چې تاسي تل دلو تلو په حالت كې يا سني او څمكه تل ستا سي تر ورتو نولاندي به تغيير كې ده .

نه ، فكر نه كوم . پيلوت په خوا ب كې همدو مړه ورتو ويل او نوردويو شيبې له پاره چپ شو . او ورو سته يې بيا زيا ته كړه :
هوا ډرو ښانه كيدو په حالت كې ده . دخيژ آسمان شين شوي دي . تاسي كوم خاي ته ځي ؟

سزه ليري خاي ته ځم .
په دي وخت كې پيلوت خپله څنگل په ديوال با ندي تكيه كړه د خيژ افق ته چې دسبا وون سپيدي بكي درا ختو په حالت كې وي ، يو نظر وا چا وه . دهسك په لانديني برخه كې ورو ستي ستو ري دسپينو زرو ديو سپين شاڅكي به خيږ بگسي خليده .

موش‌های صحرایی

که یکدسته سی میلیون موش‌های خطرناک و دشمن غله چات و حبوبات را از بین ببرند. در کوپنهاگن و هینچان در میدان هواپیما قاهره در ابارهای کنترل دسته ازین موش‌ها حمله برده. سیم‌های تلگراف را جوید و ارتباط تلگراف را قطع نمود. حیوانات مذکور حتی اشیای بزرگتر از خود را که بعضاً بلندتر از هم نمیخوردند، نزدیک به چاه‌ها می‌پرند و در چاه‌ها پاك موش‌های صحرایی کلان سینه‌های مخصوص خط آهن (توکوساوساکا) را با دندان جوید و درست می‌دقیقه سر یعتر این قطار چنان متوقف گردیده، علاوه بر سر زمین هاگ مانیلا، لوبیتو، انگولا، نیویارک و نیبال از مجموع موش‌های کلان فراوان است و مضار آن نیز فراوان. قطع کردن فلزات سخت و سوراخ کردن دیوارهای ضخیمی کاترینی ازین موجودات به سادگی ساخته است. موجودات مذکور بسا دگی از میله‌ها و پایه‌های هموار بالارفته. چنانکه گویی آرتسیف خوبی با شد (هانس زیلن) یک فیلم تلویزیونی ازین موش‌ها و نقصان و کمبری که عاید بشر می‌نماید بطور مستند تهیه دید و بود که برای تماشاگر واقعاً پس شگفت انگیز بود. وی واضح ساخت که از زیان‌های اقتصادی که موش‌ها برای ما وارد می‌آورند زیاد مهلك دشمن اقتصاد است (دان رد گان) یکی از پرو فیموران حیوانشناس میگوید که از چنین موش‌های مضار از قرن هاست که انسان‌ها مضرر گردیده‌اند که با یستی در جهت رها بی انسان‌ها از زیان‌های این موجودات جلوگیری بعمل آید و یک تحقیق تا ز قدیگر ثابت ساخت که موش‌ها از خود پسرزیت‌ها بی تولید پیدا رند و حتی مریضی خطرناکی چون طاعون را بسا دگی انتقال میدهند بزرگس ازین موش‌های موذی در اروپا و همین طاعون بود که در قرن شانزدهم ریختند.

اینهم تازه ترین طریقه از بین بردن موش‌ها بوسیله تازه ترین نوع نلک مخصوص شکار این حیوانات.

درینوقت زلزله شدید بسو قسوع بیوست وعده زیادی از موش‌ها در بحیره کسین گر یخند و موش‌های مذکور توانسته از بحیره نیز شنا کنان گذشته و جان بسلا مت برند و ۲۵ سال بعد این موش‌ها ات به غرب رسیدند. دندان‌های این موش‌ها

ولی لیوال ساغر

بحشی در پیرامون روانشناسی

جنایی:

سخنی چند بجای مقدمه:
انسان موجودیست هدفمند و پیکار جو که از بدو پیدایش بر روی زمین همواره با عواملیکه زندگیش را مورد تهدید قرار داده در نبرد و پیکار بوده است. این موجود تلاشمند در بر تو تجارب خویش همواره راه‌های تهلکه و دشوار رادلیرانه پیموده و در فتنه و پیروزی را درمقا بل نیروهای خشن و وحشی طبیعت بر افراشته کرده‌است.

جنگ و ستیز با موانع و نا مایعات زندگی بوی آموخت تا بمنظور ادامه حیات خویش دست به تشکیل اجتماعاتی بزند که بر مبنای تعاون و همکاری استوار بوده و در پر تو آن آسایش فر دی میسر شده بتواند. نا توانی‌های وی در جریسان مبارزات فر دی شیوه‌های دوستی و رقابت را بوی گوشزد کرد. گو- شمالی‌های ببر حمانه و بیهمین حوادث روزگار بیش از پیش ویرا بر اهمیت زندگی دسته جمعی و اجتماعی متقاعد ساخت.

اما انسان‌های بدوی که در اجتماعات ابتدایی و قبایل وحشی زندگی میکردند از درك خصوصیات انسانی و رموز زندگی اجتماعی عاجز بوده و از مشاهد بعضی حالات بوحشت می افتادند آنها که برای تبیین این حالات نمیتوانستند جواب قانع کننده براهی پیدا کنند بعضی بر- سیدند که چرا انسان در بسی موارد برخلاف اراده اش کارهای ناشایسته را انجام داده و منحرف می‌گردد؟ چرا همه فعالیت‌های انسان دقتاً به سکوت مواجه شده و برای ابد از جنبه جوش می‌ایستد؟ این موجود متجسس و کنجکاو صرف به این پرسش‌ها اکتفا

نکرده بلکه در طول تاریخ همواره تلاش ورزیده است تا علل حوادث و اتفاقات را کشف و پریشانی موانع و نا مایعات زندگیش را یکی پس دیگری برطرف نماید. با شنیدن گمان، یونان باستان عقیده داشتند که امور و حقایق عالم هستی و قوانین حاکم بر طبیعت و اجتماع را نباید از امور لاینحل پنداشت زیرا بشر استعداد آنرا دارد که به نحو شناخته شده و مطلوب از عهده درك این قوانین بدر آید.

عده از دانشمندان یونان باستان عوامل جرم آفرین را در تشکیلات اقتصادی و اجتماعی جوامع بشری جستجو و این دودیده را در ارتباط با نفسانیات و عواطف، خصم، غبطه خودخواهی، نفرت و غیره، در ارتکاب جرایم مهم میدانستند. طوریکه قبلاً تذکر داده شد دانشمندان یونان باستان به استعداد و توانایی بشر جهت درك و شناخت حقایق و قوانین حاکم بر طبیعت و اجتماع اعتقاد و اعتماد داشتند در اثر این طرز تفکر عالی علوم گام‌های سریعی بسوی ارتقا برداشت. اما با تا سف که در قرون وسطی یاشنب‌های تاریک تاریخ ایسین سیر ارتقا بی بطور وحشتناکی عقب‌گرا بی نمود چنانچه مدعیان علم و دانش جهت بیان حقایق از يك سلسله عوامل ماوراء طبیعت و اجتماع بشری استمداد جستجو و چگونگی شؤن زندگی اجتماعی را از طریق موضوعات ماوراء الطبیعه توضیح و حتی سلوک و کردار انسان صرف به این پرسش‌ها اکتفا

سرگرمی ها و مسابقات

جدول کلمات متقاطع

افقی :

۱- یکی از ولایات سر سبز کشور مازان دریا است و هفتلی هم به همین نام در کابل است - هر کشور از خود علیحده دارد - ۲- عکس چپ - از کشور نپال انتخاب کنید - گهواره انقلاب هفت نور - نصف شنگ - غری نیست

۳- رنگی است بزبان پنتو اما پراکنده - باریدن بزبان عوام - نصف دانه - سرش را قطع ما زید از آن طرف از ما ه های عیسوی می گردند - مدار نامکمل - ۴- اگر نشد جمع پیر و است - در هفت نور پیروز شد - از حروف آهنگ انتخاب کنید - ۵- ضد ماده - از فلم های هندی - شروع و آغاز

منگ - یکی از پایتخت های افریقای - خود ما - ۶- فرا مو ش به پنتو - سرش را ببرید رفیق بری میشود - نگهبان زیارت - آرا جمع آن است - شهر بزبان عوام ۷- از آنظر ف مو است - یکی از ولایات مشهور کشور ما که لعل آن شهر جهانی دارد - سبب که میانش خالی است - سردیف

عمودی :

۱- با جمع يك الف چند پروانه میشود وظیفه مهم يك انسان - ۲- تلمیح نوعی از حکومت

۳- گویند سبب ناتمام یکی از براعظم های جهان - ۴- امتحان خارجی - منسوب به روایت است - دو حرف در سه خانه - ۴- در بین میتر - سرو پای پلنگ - گرد - مرگ ناقص - بیل نامکمل - مشغولت کردن اموال و صحت - يك حرف و دو خانه - يك عمل مذموم و نا پسند است - ۷- منسوب

به يك نوع رنگ است - روز انقلاب - ۷- یکی از ولایات کشور ما - ضد خوب - زندانی - بعد از دیگر - پایش را قطع ما زید پای میشود - پوره نیست - ۹- یکی از

ولسوالی های کشور ما - مفرد آن مد بر است - دروازه - ۱۰- ادای پراکنده - از حشرات مضر صحرایی - از خزنده گان جمع رای - ۱۱- در بین اسباب است - از آنطرف

شنگ - ازالات دهفانی - با لای چت - ۱۲- پهلوان - جای کارگر - ازماه های عیسوی - ۱۳- منقار کوتاه - درانگشت چادارد - مدار بی پایان - آترا نول هم میگویند - تکرارش

اب مقدس است - بزرگترین سر هایشه دار تا ریخی سئو نوع از خورا که با ب را یکجا کنید - برج ایفل در آن کشور شهرت دارد - ۱۶- روان - جام آن شهرت دارد - بشیمان - ۱۷- از خورا که باب - حرف

تعجب - بی عقل است - دو پنج - میسند تند - ۱۸- سخت نیست - یکی از شب های مقدس - منظم آن لنا و صفت میشود - ۱۹- خود و عده ما - رنگ نشد - منسوب یکی از کشور های اروپا است - ۲۰- یکی از آبشار های مشهور جهان - آبهای که از جای بلند به زمین جریان دارند -

۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				
۱۲																				
۱۳																				
۱۴																				
۱۵																				
۱۶																				

طرح کننده - محمد محصل صنف سو ۴ و هنر اکادمی خاندلوی

حدس و تفسیر

پیوسته بگذشته

آب آشامیدنی ابوظبی را از نوبی که ۹۰ میل طرف مشرق آن موقعیت دارد میاورند. تقریباً بیست سال قبل که در یکی از جزایر تابع امین شیخ نشین بنام جزیره داس نفت بدست آمده وضع بکلی عوض گردیده و دره آمد سرشاری ازین املاک بدست حاکمان آمده.

در آغاز در آمد نفت ۲۰ میلیون بود در سال پوده که این در آمد سرعت بالا گرفته و حالا بیشتر از ۴۰ میلیون بود محاسبه شده

است ابوظبی کنون از آن شیخ نشین های بحساب می رود که کمتر از کویت و قطر نیست. شرکت نفت ابوظبی هنر خشکی نام دارد

که در ناحیه ی بنام طریف فعالیت دارد امتیاز نفت لانات قاره ی ابوظبی را شرکت

محدود دریایی ابوظبی در انحصار دارد که مرکز فعالیت آن در جزیره ی داس قرار گرفته سرمایه این شرکت را به نسبت ۲ بر ۳

شرکت بی - بی که یک شرکت انگلیسی است و ۱ بر ۳ دیگر را یکی از شرکت های نفت فرانسوی تامین کرده اند.

شیخ نشین دوی :

محل این شیخ نشین در ساحل جنوبی خلیج فارس تقریباً در مقابل بندر لنگه است. یک پیشروی دریایی بعرض ۲۰۰ تا ۴۰۰ متر و طول ۹ الی ۱۰ کیلو متر از وسط شهر دوی گذشته آنرا بنو قسمت دیره در شرق و بر دوی در غرب تقسیم می کنند.

جمعیت دوی و توابع آن در حدود ۹۰ هزار نفر است که از این عده فقط تقریباً پنجاه هزار نفر ویا کمی بیش تر در شهر دوی زندگی دارند و حد اقل شصت فیصد این نفوس زهمه - جیرین اطراف خلیج فارس میباشند. چون در بین این مهاجرین ایرانی ها نیز شامل بودند زبان فارسی نیز تا حدی آنجا معمول است دوی از آن شیخ نشین هایست که به سر - عتجلو رفت و به ترقی رسید.

که بدون شک در عمران و آبادی دوی مثل دیگر شیخ نشین ها سرمایه ی سرشار نفت نقشه خلیج فارس :

تأثیر دارد.

خوانندگان عزیز مجله (دو نوبت) بهتر میدانند که در روند تکامل تاریخ موفقیت های بی گمانه گو نه یک پاره و یا در عرضه های صد سال و یا دو صد سال در کف بشریت فرسیده و یا اینکه هیچ موفقیت

و به هدف نایل شدن، گما هر بدو ن کار، حرکت، تیش و تلاش نصیب نمی گردند. هر موفقیت مولود نتیجه کار است.

موفقیت های بزرگ و ارزش مند نسل بشر تنها به کار کردن و تپیدن میسر نیست بلکه، تلاشها و زحمات بیوسنه و پیگیر توأم با فداکاری ها و حتی قربانی ها، موفقیت های عظیم و جاویدانه بسزای ايجاد مینماید.

تحقیقات، مطالعات، بررسی ها، کاوشها و اوزن یا بی های علمی در مورد زندگی و آن پدیده های زندگی که ما را مساند جزیره احاطه کرده

شکل (۱) نقشه جهان نمای بابلی ها

میدهم و گما هر تم غنا و صیقل میبخشیم بشر همواره عملش دیا لکتیک و علمی است، اگر چنین نمی بود و بیوسنه در پیرامون تخیل و انویبایی خفته تنها تسوی خلق می نمود و به هیچ پناه میبرد، چنان ما، چنانی که از حرکت و تغییر تکامل یافته بایسن مدارج عالی، که گاهی موفقیت های خود بشر را به تعجب اندر میسازد تا بیل نمی شد.

در مورد نقشه بر داری و تهیه نقشه های خلیج فارس نیز مطلب بهمین متوال است. کار نقشه های خلیج فارس از از منته بسیار قدیم تا آنجا که سراغ شده در حوالی هزاره ی قبل از میلاد، آغاز یافته و در هر دوره، بشر فت و تکامل نموده و تا امروز که نقشه های مکمل عصر ما از آن بدست آمده، اما برای نسل های آینده شاید این هم تکامل یافته خوانده

هنوز کامل نیست و باید با جدیت نسا آنجا که میسر است و فن امروز ایجاب می کند نقشه های موثر و مکمل تری تنظیم و ترتیب گردند.

زیرا در عصر رشته کشاورش و آبادانی های گوناگون هر قدر در پلان و نقشه مرتب، علمی، فنی و موثر جز با شد بهمان پیمان را به سوی هدف سهل و کوشا میسر آید.

اکنون برای توضیح مدارج تکاملی نقشه های خلیج فارس، بهتر خواهد بود آنرا در دوره های مختلف تاریخ، مورد بررسی قرار دهیم.

وبعد بپردازیم در زمان حال.

اساز منته قدیمه

۲- دوره قبل از اسلام تا ظهور اسلام:

۳- دوره بعد از اسلام

عشوره رسیدن اروپاییان (بر تقال ها) ها لندی ها سفرای نموی ها و انگلیسیها، از طریق دریا به خلیج فارس.

مقدما با یاد تذکر داده شود که نقشه های دریایی اصولاً بجهت کار و بشر می خورد است.

ایضا جنبه تفنن داشته بایر برای مرتفع کردن یکی از حواصیل زندگی بشر بود است؟

بهر پیمان تقریباً با زندگی بشر آغاز گردید، در ابتدا، انسانهای که در کنار رسوا حل دریاها زندگی میسر میبردند، به منظور انتقال از یک گوشه ساحل به گوشه دیگر آن، سهل ترین وسایلی که لذیذ آن روی آب میماند و با پارو زدن و یا وسیله بادبان بچلسو حرکت کنند، همان انسانها نیز نیاز داشتند که از یک نقطه معلوم یک نقطه دیگر بچگونگی دریا پیمانها بد، این چگونگی ایجاب یک پروگرام را می کرده.

چطور؟ بجهت مسافت، تا چه مدت، شب و یا روز، تا کجا میسر شد. آنجا که توقف می کنند، کجا است و به نقطه مطلوب چقدر راه دیگر مانده ذهنای ایجا بشناخت اطراف و ماحول را می کند، با یسند شکل سواحل و محیط اطراف را شناخت، که این روحیه نخستین گام در راه مجسم کردن نقشه بوده دریاوردان ذهنا

آنرا در حافظه نقشه می کردند، لیدانیا و تهیه نقشه ی دریا بی چه کامل باشد و یا ابتدا بی و ناقص، در همان آغاز به منظور رفع نمودن مشکل ضروری بشری یعنی دریا پیمان بوده است.

نیاز مندی ها و تکاپو و تلاشها به منظور تکامل بیشتر زندگی بعدی، انسانها را مجبور و مکلف ساخت تا اطراف و حواصیل و سیعتر دریا و جزایر را بشناسند

نخواهد شد. زیرا چون شرایط محیطی و اقلیمی مطابق به قانونمند تغییر طبیعت تکامل و تغییر میابد و بدو ن شک در تغییر ازها ن و نقشه های که از طرف آینده گمان مطرح میگردد متکا ملتر تر تبسب و تدوین خواهد گردید.

آنچه کنون در دسترس ما یعنی نسل حاضر قرار دارد، با وصف تلاشهای گذشتگان که درین باره بکار رفته

و تسلسل زندگی بشریان نامستنی است، یکی از کارهای بسیار براهیت بشر بحساب می رود، که بنیاد های آینده زندگانی انسان روی آن اعمار میگردد.

اجداد و گذشتگان ما، قرنهای قبل اساس بسیار کارهای حیاتی و مشغری را نهاده اند که ما بصورت محسوس و نامحسوس، پیدا و پنهان در میسر آن عمل می کنیم، گما هر آنرا تغییر و تکامل

تاریخ

را احاطه کرده است می ریزد ، بدین
 ترتیب ملاحظه میشود که با بلی ها اطلاعات
 بسیار محدودی از جغرافیای کره زمین
 خارج از منطقه زیست خود داشته اند .
 ۲- نقشه جهان نهای مهر (شکل ۲)
 قرن ۹ قبل از میلاد همای نظیر که روی
 نقشه جهان نمایی متناسب به هر ملاحظه
 میشود در اینجا نیز طبق فرضیه های موجود
 آن زمان ، زمین مسطح و دایره ای شکل
 ترسیم شده دور تا دور آنرا جریان آبیسی
 فرا گرفته است .

درین نقشه حدود شرقی دریا بی مدیترانه
 و یونان و شبه جزیره ی آسیای صغیر و
 سواحل فنیقیه تقریباً صحیح نشان داده
 شده است .

۳- نقشه ی جهان نما بی هر و دوت

مانده است مراجعه کرد .
 اما چون در آن زمان بشر هنوز به
 کروی بودن شکل زمین پی نبرده بود
 و اصولاً ترسیم نقشه نسبتاً صحیح را نمایی
 نداشتند و بحر پیمایی نیز طوریکه در بالا
 گفتیم بسیار ابتدائی و محلی بود لهذا نقشه ی
 که به اصطلاح امروز آنرا نقشه دانست بوجود

امتداد سواحل را برای مدت درازی
 ترک کنند و آنرا از نظر دور سازند بلکه
 هنوز به از پیم گم شدن در دریا ، بقاصله
 های نزدیک و در سواحل دریا ، راه پیمایی
 میکردند ، به همین ملاحظه تجارشان از
 دریا نیز محدود بر همان سواحل مسکونی
 و آشنا بی خودشان می ماند .

وقتی ستارگان را در جهت راهما بی در
 یایی خویش شناختند و با چرنت و دلیری
 دل به دریاها زدند ، از یک ساحل به
 ساحل دور دیگر سفرهای دریا بی کردند ،
 و قطب نما را رهنمای سفرهای دریا بی
 بیشتر گردید ، ذهن و حافظه شان انکشاف
 نمود و نقشه های نیز از ذهن به ترسیم
 آوردند .

برای پیدا کردن سابقه و تاریخ نقشه
 های خلیج فارس و یا لا اقل ادراک ذهنی
 آن ، با توجه با اینکه سواحل این قسمت
 ، مسکن یکی از قدیمی ترین تمدنهای
 بشری بوده است ، باید بسواقی بحر پیمایی
 اقوامی که در ازمنه قدیم درین دریا و
 سواحل آن رفت و آمد داشته اند مراجعه
 شود .

قرن ششم قبل از میلاد اقوامی از قبیل:
 عیلامی ها - سومری ها اکدمیها و بابلی
 ها در حوالی خلیج فارس زندگی و بحر
 پیمایی میکردند لهذا به دست یا بی به
 قدیمی ترین نقشه های خلیج فارس باید
 به تاریخ این اقوام و آنچه از آنها بجا

درازمه قدیم مسئله بحر پیمایی ، مشکل
 عملی داشت ، زیرا وسایلی برای ترسیم
 وجود نداشت ، دریا نوردان و آشنایان
 دقیق و چسور دریاها در اثر بلندیت
 تجار ، رموز و راز در عا رومی دانستند
 و در مسیر آن حتی المقنور عمل می کردند
 کشتی ها را از یک نقطه به نقطه مطلوب دیگر
 می راندند ، بعد ها تر اثر همین تجار
 مکرر و تثبیت و تلاش عملی ، عمل به یک
 علم ، با پایه ها و اساسات علمی و استدلال -
 تعویض گردید ، از آن هنگام که بحر
 پیمایی بسوی علمی شدن روان بود در
 پهلوی آن نقشه های دریا بی که لازم
 و ملزم و مریک دیگر اند بسط و توسعه
 علمی همه جا به نمود و از ذهن در ترسیم
 در آمد .

در قدیم ها ، دریا نوردان ، جهات اصلی
 و سمت حرکت خود را در روز از روی
 خورشید و شبها از روی ستارگان تشخیص
 میدادند ، دریا نوردانی که تجار و
 بلدیت دقیق داشتند ، در مناطق معین ، از
 سمت و زش بسا د های موسمی نیز استفاده
 میکردند . و چهار مورد نظر خویش را مشخص می
 نمودند ، مسافت نیز از روی یک روز
 دو روز بحر پیمایی تعیین میشد .
 دریا نوردان اولیه جرئت نمیکردند

شکل (۳) نقشه جهان نمای هرودت

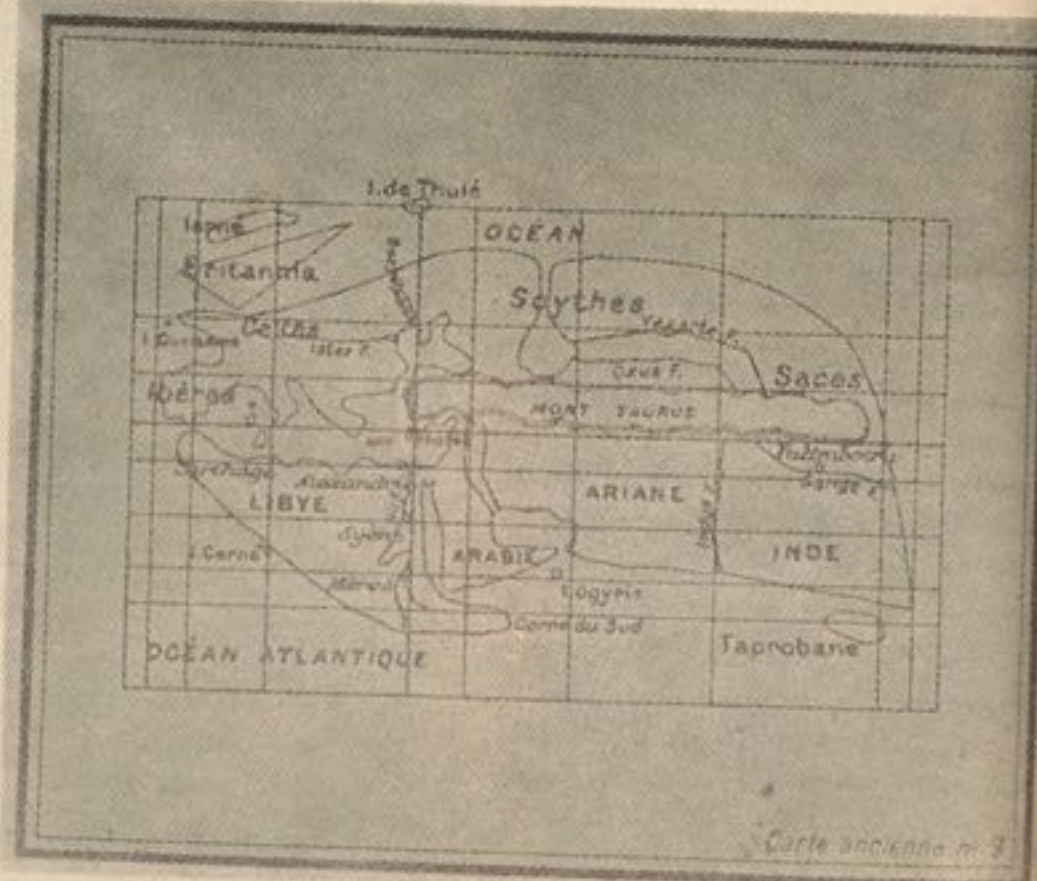
نیامد ، و اگر هم نقشه های باشد جنبه تصویری
 داشته و روی فرضیه های مخصوص و نا
 قصی که برای شکل زمین داشته اند ترسیم
 گردیده است ، بطور مثال بشر چند نمونه از
 نقشه های مسطح به آن دوران
 که در کاوشها و در کتب مسطح
 بدست آمده است می بر نازیم .

۱- نقشه جهان نما بی بابلی ها (شکل)
 قرن ۶ قبل از میلاد این نقشه که روی لوحی
 حک شده و در آلرکاشها بدست آمده
 است معروفی فرضیه ای است که با بلیها
 برای شکل زمین و وضع شهر خود و خلیج
 فارس داشته اند ، همای نظیر که ملاحظه
 میشود زمین را مسطح و دایره ای شکل فرض
 نمودند که دور آنرا جریان آب
 تلخ و شور فرا گرفته .
 درین نقشه شهر با بلی در مرکز زمین
 قرار گرفته و دور رودخانه بصورت تازی
 از جوار آن گذشته و بند یا بی که دنیا

این نقشه که متناسب به هرودت است
 بیش از نقشه های قبل حدود دنیا بیسی
 شناخته شده ای امروز را نشان میدهد ،
 چنانکه ملاحظه میشود تمام دریای
 مدیترانه و سواحل شمالی و جنوبی
 آن و همچنان شبه جزیره عربستان و قسمتی
 از آسیای غربی بطور غیر صحیح ترسیم
 گردیده است . درین نقشه دو رودخانه ای
 دجله و فرات و خلیج فارس بسیار گشود
 بطور ناقص نشان داده شده است .

هرودت که اطلاعات محدود جغرافیایی
 پشتیبان خود را مورد تمسخر قرار داده است
 خود نیز تکلیلی برای شکل اصلی کره
 زمین و قسمت های اروپای شمالی و
 آسیای شرقی تعیین نکرد و آنرا بهم
 گذاشته است

بقیه در صفحه ۵۰

شکل (۴) نقشه جهان نمای اراتستن

زیستگفتی های رنگارنگ جهان

سینما در ادوار باستان

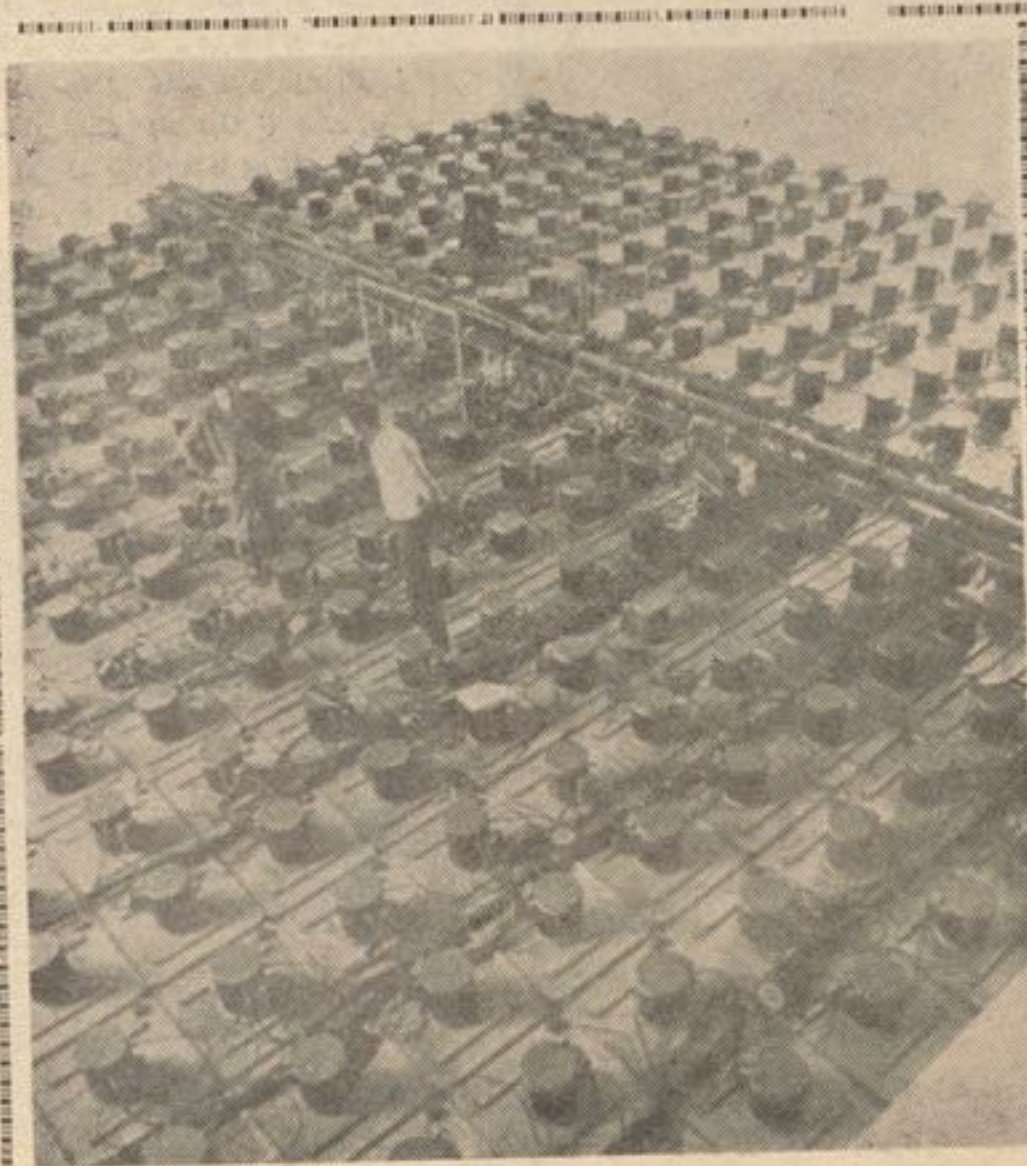
اوام صحنه های زنده که طبق آن سینمای امروز بنیان گذاری شده در حدود پنج هزار سال قبل انسان با آن آشنا می داشت. این نتیجه گیری غیر مترقبه را نامزد علوم تاریخی لاوشکین اعلام داشت. لاوشکین زمانی به این نتیجه رسید که مطالعات خویش را در قسمت رسامی های پالای صخره ها در ساحل شرقی جبل اوتزسک (شمال غرب شوروی) به انجام رسانید. در دیواره بسوی نوسانها که تراشیده رسامی به نظر رسیده است که این خود یکی از نما یشتگاه های نایاب محسوب دست انسان ما قبل تاریخ را نشان میدهد. نما یشتگاه مذکور زمانی به اوج شمرت رسید که یکی از پارچه های گرانبست آن که دارای (۵۸) رسامی بود به لیتنگراد آورده شده و در آن میناژ منجبت یکی از آثار نایبی قرار گرفت.

علماء تحقیقات شان را درین مورد هنوز هم به شدت ادامه میدهند. طوریکه یکی از آنها چنین سوالی را به خود مطرح کرد: چرا صیاد ما قبل تاریخ «معناهای» خویش را در محل نامناسب به امتداد به دریا ترسیم کرده است؟ رسامی های دیگر سطح اژاد جهیسل را به دو قسمت تقسیم میکنند و در ساعاتیکه باد در وزش باشد اشکال موج کنان به مشاهده میرسد. عجیب اینست که در نواحی معتدل مناسب و سطوح صخره یسی خوبتر برای رسامی وجود است. طبق اظهار لاوشکین حالاتی را که بکتهاد فلان در مورد هنر نمانا شان قدیم اتمیاه میخواهند کلید حل معمای نما یشتگاه اسرار آمیز را در دست میدهند. زیرا این همه در صورت امواج ناچیز و زاویه نور افکنی معین گوئی به حرکت آغاز کرده و حکایت مخصوصی را قصه میکنند. صیادی که چندین بار و لیزه اش به هدف نمی خورد بالاخره سرگرم را آبدیده میسازد. تبر سنگی که توسط صیاد دومی بر تار می شود به هدف اصابت میکند. فکر میشود مار زنده بیخ میخورد و تمام لهر ما تا صحنه به حرکت می آیند. ساحر به «میاحت» خویش آغاز کرد و برای این کار قو (یکتوغ پر لند) را زمین میکند. تا بقها به سفر شان برمی آیند حشرات، آهو و غیره به جستجو آغاز کرده، پرندگها

سفر باتکسی از تانزانیای تا مسکو

به يك بخش رهائشی شهر «کینودونی» داده شده است. چطور و چرا این نامگذاری صورت گرفته است. بعضی از مردم می گویند مردمی که در آن قسمت (که رسماً يك کشتزار - کورکوفوت بوده و بیک خارجی تعلق داشت) سکونت اختیار کردند باجرات تمام و از روی طمطراق بخاطر دفاع از حق زندگی و سکونت شان در آن قطعه زمین دعوی ضلیمت کردند بخاطر حل این دعوی نام شهر مذکور را (مسکو) گذاشتند. عدد دیگری گویند این بخش شهر مذکور بخاطری به مسکو سمنی گردید که مردم بدولت دوست شان (که با تانزانیایی عاروابط خیلی دوستانه دارد) احترام و اظهار علاقه کرده باشند.

اگر کسی در دارالسلام (مرکز تانزانیای) تکسی می بگیرد و به دربور می گوید که: «مرا به مسکو ببر» دربور بدون چون و چسرا او را (مسکو) می رساند. قابل تعجب نیست زیرا مسکو نامی است که

درین عکس دستگاه ها و آلات مخصوص مطالعه اشعه آفتاب دیده می شود که در بلغا ریا ساخته شده است

عنکبوت سمبول سعادت و خوشبختی!

عنکبوت یکی از مخلوقات عجیب طبیعت دانسته میشود که تعداد زیاد شان درین جهان زندگی میکنند مگر عده کمی از آنها به انسان ها ضرر می رساند. ناگفته نماند که متخصص این رشته میگویند که عنکبوت ها را مردم در همه نقاط جهان حتی در قسمت های بزرگ کوه های همالیه نیز دیده میتوانند. هم چنان يك تعداد این موجودات در قسمت های سطوح پالین تر از سطح ابحار - در مناطق قطبی نیز امرار حیات می نمایند. دریا نوردان درین اواخر ملاحظه نموده اند که يك تعداد این موجودات در عمق ابحار مانند يك قهر پارا شو نیست که از هوا به زمین فرود می آیند فرو میشوند. دانشمندان عقیده دارند که این موجودات بنا م تر نتولا یکسال عمر داشته و بعد از آن از بین میروند ولی یکنوع ازین موجودات که بنام تر نتولا یاد میشود میتوانند ده ها سال زندگی نموده و هشت تا ده سال بعد به نوره بلوغ می رسند. تعداد زیاد این موجودات بصورت

صحنه‌ی از شکار عنکبوت

نمی‌رساند. این عنکبوت که درای رنگ های زیبا و مشول است بالای حشرات و سایر موجودات خورد طبیعت چون پلنگ تیز دندان حمله نموده و آن را طعمه خویش قرار میدهد. این نوع عنکبوت ها یعنی عنکبوت های خیزنده به تعداد تقریباً اضافه از بیست و نو هزار نوع در قله کوه های شاخ و سر بفلک کشیده مونت اورسیست دره‌مالیه دیده شده است و بعضی اگر ازین نوع عنکبوت ها در قسمت های سر سبز جنگل ها و درخت های خورد و وحشی زیست می‌نمایند.

یک تعداد ازین عنکبوت های خیزنده و شکاری دارای صدای خاص بوده که وز وز آن از فاصله های دور بگوش طنین می‌افکند

علیه انساج سرطان مبارزه نموده و ریشه آن را کاملاً نابود می‌سازند آنها میگویند در صورتیکه مرض سرطان در شخص رشد کند همین عنکبوت ها در همان نقطه سرطانی به حرکت نورانی پر ناخن بعد از مدتی بدور میشود بعد از اینکه شخص تحت مظاربه قرار گیرد آنرا و علاج که قبلاً در بسازه موجودیت سرطان مشهود گردیده بود کاملاً ناپدید میشوند.

داکتر پترویت متخصص عمده و شهید دیگر که در لابراتوار بزرگ عنکبوت شناسی کار میکند میگوید که عنکبوت ها از خود عکس العمل درقبال تاثیرات خارجی نشان میدهند چنانچه اگر کوچکترین چیزی به بدنه آنها تماس

علیه زنده زنده می‌نمونه ولی اغلباً بصورت متحرک میتوانند امرار حیات نمایند. این موجودات اغلباً به اندازه یک سر قلم بزرگی و جسامت داشته در حالیکه عده یی از آنها نابزرگی یک بشقاب نیز می‌رسند.

عده یی از مردم به عنکبوت ها به مشابه یک حشره می‌نگرند اما چیزیکه این موجودات را از سایر حشرات متمایز می‌سازد همانا خصلت نیدن تار است گرچه انسان ها باوجود پیشرفت های تخنیکی جدید تاره های زیبا و نفیس می‌ریسند ولی از نگاه نفسی بودن و مرغوب بودنش نمیتواند به پیمان نه مرغوبیت و زیبایی تار عنکبوت برسد.

یکی از مورخین یونان باستان مهارت عنکبوت ها را شباهت به مهارت انسان ها دانسته است و میگوید که انسان ها در روزگار پیشین نیدن تار را از عنکبوت تقلید نموده اند. داکتر گرتس عقیده دارد که عنکبوت ها برای سایر حشرات غذای کافی فراهم میسازد او میگوید که عنکبوت ها خصلت مشخص دارند که از دیگران تفریق میگردند و در دگر موجودات و حشرات این خصلت کمتر ملاحظه میشود. او میتواند تار به تند و هم بعضی حشرات دگر را به طریق خاص بلعد و از آن تغذی نماید.

شتری بزی متخصص دیگر این ریشه از زبان یک عنکبوت چنین میگوید: ما باید بخوریم تا ابریشم تولید کنیم او هم چنان میگویند در صورتیکه عنکبوت ادویه های لازم چون کافین - ال اس تی را تغذیه نمایند تار های تولیدی و حاصله آنها نیز تکامل و بهبود قابل ملاحظه پیدا خواهد نمود. دانشمندان میگویند که بعضی امراض عصبی انسان نیز با تغییرات بیوشیمیک همراه بوده که در انساج بوجود میاید آیا این تغییرات میتواند تاثیر مهم در فعالیت نیدن عنکبوت نیز داشته باشد؟ در صورتیکه اگر چنین باشند عنکبوت ها قادر خواهند بود با نظر نداشت تغییرات تار ها نشان بتوانند تاثیرات عمده مرض را وانمود سازد و با انکشاف طرق معالجه آن را از طریق علوم روان کاوی روشن گردانند. این یک امر است که هنوز هم در حالت تجربه قرار داشته و نتایج از آن بدست نیامده است.

ولی عده یی از دانشمندان طبی بر کشف این موضوع نایل گردیده اند که یکنوع از این عنکبوت قادر طبیعت وجود دارد که

این هم نمایی از یک لانه عنکبوت که با مهارت و ظرافت خاصی ساخته شده است

و بخاطر سد جوع و گرسنگی خویش مورچه ها و حشرات دیگر را می بلعد یکی از خطرناکترین این نوع عنکبوت عنکبوت ماهی مانند (دولومید) است این عنکبوت نه تنها از آب چشم میکند بلکه مدت های مدیدی هم در عمق ابشار نیز امرار حیات می نماید.

بعضی از این عنکبوت ها که بنام پی کابو یاد میشود در داخل لانه اش به شکار حشرات می پردازد چنانچه در عقب درب ایستاده در پ را با پای های عقبی اش باز نگهبان دارد زمانیکه حشره داخل گردد درب را بسته بالای حمله میکند عنکبوت ها که در جای خانه می‌سازند درون خانه تنبلی شان را با ماده لاروا و اثر-پروف می نمایند.

عنکبوت های آبی که در روی آب چشم میکند و هم در آب زندگی میکند گفته میشود که از کشور های اروپایی نشان کرده باشند این عنکبوت ها در بعضی از حصص خلا های بدن هوای آزاد را گرفته و جوش را سبک تر نموده که بخوبی میتوانند بعداً در روی ابشار و آب شنواری کنند این ها اکثر وقت

کند پرواز نموده و از خود تار های بیرون می‌تند.

این موجودات چه در صورتیکه گرمای روز کم شود خصوصاً در طول شب از سوراخ ها بیرون شده در جستجوی غذا پرواز میکنند در صورتیکه انواع مختلف آن با هم روبرو میشوند باهم متاخره میکنند خصوصاً متاخره عنکبوت با زنبور خیلی ها دلچسب و جالب است زمانیکه زنبور به عنکبوت غالب میشود عنکبوت به جسم پی جان تبدیل میشود زنبور ها بعداً اجساد مرده را به پشت کشانیده در سوراخ که در آنجا در میان ریگ و یاسنگ است می کشانند و بعداً سوراخ را با ریگ و یا سنگ محکم می بندند.

عنکبوت های شکاری دارای چشم های بزرگ بوده اما عنکبوت های که دارای چشمان نیز هستند واز فواصل نور میتوانند اشیاء و پدیده ها را ملاحظه و بررسی نمایند تمام عنکبوت های خیزنده یاد میشود این عنکبوت ها اکثراً دارای چنه خورد و کوچک بوده و کدام آسیب و ضرری را به آنمیزان

نمونه‌ی از عنکبوت های شکاری

شان را در سطح ابشار سپری میکنند این عنکبوت ها تخم گذاری شان را نیز در عمق ابشار می نمایند در مورد عنکبوت ها نیز اساطیر کهن تاریخی وجود دارد چه یونانی ها چه امریکایی ها و غیره عقیده داشته اند که عنکبوت ها یک موجود خارق العاده طبیعی و با قدرت اسد برای یک عده مردم عنکبوت سمبول فرانس بوده عده ارواح بزرگ را ناشی از عنکبوت میدانند. عده از هندی های مئیم هندوستان را عقیده بر این است که اولین مخلوق روی جهان همین عنکبوت ها هستند برای دیگران رسیدن تار از طرف عنکبوت موبت به ارت مانده است.

باستان شناسان را عقیده بر این است که اولین خلقت حیوانات غیر فقاریه در حدود چار صد میلیون سال قبل صورت گرفته است که بعداً عنکبوت ها به تدریج در سایر نقاط جهان خصلت تطابق و توافق را حاصل نموده اند و در هر یک از شرایط اقلیمی توانستند امرار حیات نمایند دانشمندان میگویند نه تنها عنکبوت در هر جایند می‌شود بلکه به تعداد زیاد در همه جا پیدا میشوند در یکی از تحقیقات که در منطقه اتلانتیک وسطی صورت گرفته اضافه تر از شصت و چار هزار عنکبوت در یک جریب زمین ملاحظه شده است در صورتیکه همه عنکبوت های جهان را بشماریم هیچگاهی نمیتوانیم آن را بشماریم.

زمانیکه عنکبوت ها از تخم بیرون ویا به جهان میگذارند یکنوع محبت بین جفت نرو ماده و جوجه های آن هادیده می شود که تا حدودی شباهت تام به محبت بین آنمیزان را وانمود می سازد جفت ها مدت چند هفته جوجه های شان را در پشت گذاشته از یک جا به جای دیگر می برند.

دانشمندان مربوط میگویند که عنکبوت ها هر کدام در حدود صد تخم در یک مرتبه میگذارند حتی عده از آنها به تعداد یک هزار تخم نیز میتوانند در یک مرتبه بگذارند. در نقاط تاریک اگر ملاحظه شود عنکبوت های که دارای پا های تراز هستند به چشم میخورند و در دهن خود تخم را از یک نقطه به نقطه دیگر انتقال میدهند در صورتیکه اگر خطر متوجه این ها گردد از یک نقطه به نقطه دیگر که تاریکتر باشد پناهی برند و خود را از سر خطر نور نگهباندارند.

بدون شرح

دو گانگی ها

تو دو ست از دو ست سو نشان صحبت
میگرداند .

تلام سرور بچه های دو گانگی دارند

که بسیار بهم شبیه هستند . و بر کسی

تشخیصی آنها از یکدیگر بسیار دشوار

است . و اغلب حتی ما در شان هم با اشتباه
می افتند .

خوب . پدر شان چگونه آنها را از هم

تشخیصی میدهد ؟

- پدر شان با آنها میگویند که حساب

کند .

- یعنی چه ؟

- یکی از آنها که تا هشتصد و پنجاه

یاد دارد که بشمارد ، اسمش جاهد است . و

آن یکی دیگر که تا هشتصد و چهل و نه

میتواند بشمارد اسمش محمود است .

این تو نبودی

جوانی تازه با دختر زیبای از نواح
کرده بود و برای گذراندن ماه عسل با

دربین راه قطار وارد تونل طویل بلندی

شد و مدتی همه در تاریکی گذرانند

وقتی که قطار از تونل خارج شد جوان

خنده ای کرد و آهسته به خانمش گفت:

مخترم . اگر میدانستم این تونل

آن یکی دیگر که تا هشتصد و چهل و نه

میتواند بشمارد اسمش محمود است .

- ایوای او پس این تونل نبودی !!

اولی - برادر جان در بین این دینگ چی
می بزی ؟

دو می - چیزی نیست فقط یک دا نه تخم .

خود کشی

مرد اسکاتلندی که از زندگی سیر شده
بود . تصمیم به خودکشی گرفت و بدین
منظور به دواخانه ای رفتویک افغانی را

روی میز گذاشت و گفت :

- این را «مستر کتین» بدهید .

دوا فروش نگاهی به بول کرد و گفت :

- آقا . کمترین مقدار «مستر کتین» لاقیل

۱۲ افغانی می شود .

مرد اسکاتلندی بول خود را در جیب گذاشت

و گفت :

- اگر خودکشی اینقدر گران تمام میشود

من زندگی دار هرگز ترجیح میدهم !!

بچه با تریه دستش را هیچ وقت در بین سوراخ بینی کسی داخل نمی کند

بسیار مقبول و زیباست

روزی مرد پیری با تفاق خانمش که
مثل خودش پیر بود . بگردش رفتند . در
بین خیابان مرد پیر ، چشمش به زن
جوانی افتاد که با عشوه و ناز را به پیر
مرد مدتی او را تماشا کرد و بالاخره
گفت :

واقعاً زنی مقبول و زیباست .
خانمش باز وی او را گرفته کتش کرد
و بعد گفت :

مقبول و زیباست ولی بهر حال یادت
یا شد که باید در خانه خودت را از
مقبولی من سیر کنی !

برادر جان تنها اشتباه من این بود که
زلم را بعنوان شاهد معرفی کردم ...

بدون شرح

مرد - آه ... مثل اینکه بعد از رفتن ما، بچه ها از خواب بیدار شده اند ؟؟

اینهم یک ماجرای هنری

خانم زیبا در تئاتر تعریف خود را شروع کرده بود . نویسنده - نمایشنامه هم در تعریف ها شرکت داشت . آن شب ، دو بار نمایشنامه را تعریف کردند ، و خانم زیبا از شدت خستگی نمی توانست راه برود .
نمایشنامه نویس که از این زن خوشش آمده بود ، و میخواست محبت او را جلب کند ، در پایان تعریف خانم هنر پیشه گفت :
- اجازه می دهید شما را با عوالم بخانه تان پرسانم ؟ ...
هنرپیشه با عسوه گفت :
- اوه ، نی ! من بسیار خسته هستم و باید زود تر استراحت کنم و باین جهت ترجیح میدهم که پیاده بخانه بروم ؟

فرمانده اسکاتلندی خوب گوش کن
بمجرد اینکه گلوله به کشتی دشمن اصابت کرد ، تو فوراً با آن پرمیگری !!

مژده خوشی

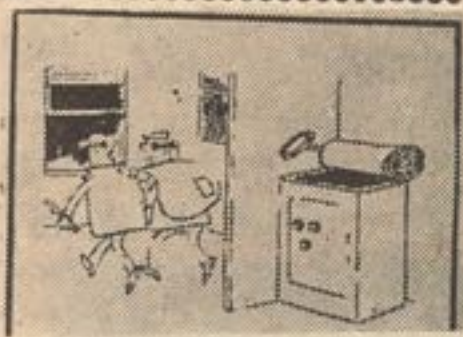
مردی بعد از آنکه مدتی از هوش سرشار خود تعریف کرد . بدوستش گفت :
- سیمیلانی . اصلاً پیشگویی شغل خانوادگی ما است اجداد من همه در این حرفه تخصص داشتند .
- آخر این ... ممکن نیست پس بفرمائید یکی از پیشگویی های مهم آنها را برای من تعریف کن ؟
ماه گذشته از تولد من به پدرم خبر داد که بزودی دارای فرزندی خواهند شد !!

دوست عزیز حالا تو باور کنی که خوراک این رستوران تازه است !

مریض

داکتری مریضی را که هیچ حالتی خوب نبود با دقت معاینه کرد و بعد از مدتی تامل گفت :
- جانم ، عزیزم . شما هیچ چاره ای بجز عملیات ندارین .
مریضی که معلوم شد دل و جرانی هم ندارد رنگش پرید و گفت :
- سابتا ... ترجیح میدهم بمیرم و لسی عملیات نشوم .
داکتر ، حکیمانه گفت :
- جانم توجه داشته باشی ، این نوتابیبیچوچا مانعة الجمع نیستن !

منکه گفته بودم که درکارخانه بی فولاد سازی کار میکردم .

کم سنی خانم

خانمی نسبتاً پیری نزد نقاش معروفی رفت و گفت :
- می خواهم یک تابلو زمین بکشید . اما یک شرط
- چه شرطی خانم ؟
- باید دراین تابلو من بسیار جوان نشان داده شوم .
نقاشی سر تکان داد و گفت :
- نمیفهمم ... اگر شما را در حالیکه در آغوش مادران خوابیده بدوستانکرم ، بدان گرفته اید بکنتم چطور است !!

دختر مادرجان - پدرم امروز بسیار خوشحال است !
مادر : بلی ، برای اینکه بکس پولش را در خانه گذاشته !!

آرزو

مردی با پسر کوچکتش از سینما بیرون آمدند . پسر لاتیگامی به عکس های پستکارت کرد و گفت :
- پدر جان سو فیالورن را دیدی ، واقعاً زن قشنگ و خوبی است . ... چند دلم می خواست که او مادر من می بود .
مرد آهی سوزناک کشید و گفت :
منم همینطور پسر !!

مهمانان عزیز خوش آمدید

اوزن صد مرتبه گفتیم که پیش باید رابین

برد گمشو که شکل ته ...

مادر جان هر روز به سرگب های عادی پانه میگیره

برادر عزیز مرا خفه ساختی به سرو صوع عادی خانمت رادق کردی

خدا حافظ برادر اگر می فهمیدیم ما ...

توباش کسر خود چمی گوید ۱۰۰۰

امپرياليزم و نوکران رنگارنگ آن ..

کوجيان زحمتکش و کلیه نیرو های ملی و دموکراتیک انزال داد لذا منافع آذربایجان و آن عناصر بر توجع و باداران ارتجاعی و امپریالیستی شان نقش بر آب گردید. ارتجاع سیاه داخلی به همدستی امپریالیزم جهانی بحکم ماهیت و خاصیت شان از همان لحظات اول پیروزی انقلاب شور در راه پیشرفت انقلاب وارد می مردم افغانستان بنای سنگ اندازی را گذاشتند و سنگ اندازی ها با شکل گوناگون چون توطئه ها ، تسمیه ها ، قضاوت الطریقی ها و تبلیغات زهر آگین همراه بود و است ولی امپریالیزم و ارتجاع برای رسیدن به اهداف شوم خود از شیوه های ماکیاو لیستی استفاده نمود در قدم اول مرتجعین و فرارسان از خشم خلق افغانستان را با حیل و تیرنگ های رنگارنگ در همسایگی کشور ما جمع نمود

و بنام های واسی و غیر واقعی ای که گویا اسلام در افغانستان در خطر افتاده و مسلمانان در افغانستان اذیت می شوند تعداد دیگری از مردم ما را که فریب این تبلیغات را خوردند با آنها یکجا کرده و بعد از تعلیم و تربیه ی نظامی به آنها ، ایشان را برای تخریب و تسمیه و توطئه و قتل و غارت روانه وطن ما ساختند ولی دستگاه های جاسوسی امپریالیزم بخصوص امپریالیزم امریکا به تلاش خود برای خفه ساختن انقلاب از داخل در

تکابو بودند چنانچه طری این تلاش خود موفق شدند جاسوس گه گه کار و نوکر حلقه بگوش امپریالیزم امریکارا مأمور خفه ساختن انقلاب از داخل بسازند . هوشوستان از چندین آ...

گاهی دارند که این جاسوس نالام صفت امپریالیزم یعنی امین بنابه حافظه منافع و تعیل کننده احکام بادران خونخوار خود وطن ما و انقلاب شور را به لب پر نگاه بر بلدی و نا بودی رسالیده و منتظر حکم بعدی اربابان

خود بود که طوفان خشم مردم و حامیان واقعی وطن و انقلاب برخاست و او ویا دان دون صفتش را به گور نابودی سپرد. آری آخرین وسیله ی توطئه آمیز ارتجاع و امپریالیزم یعنی امین و طغریوش بی نظیر و سفاک دون صفت با خیزش ظفر مند شش جلی ۵۸ نابود گردید و انقلاب وارد مرحله ی نوین ، انقلابی و واقعی خود شد و هکذا انقلاب شور که توسط امین جاسوس به بیراهه کشانیده شده بود به صراط المستقیم سوق گردید .

آری پیروزی ظفر مندانله ی خیزش جلی آتشی بود که بجان همه مرتجعین و امپریالیست جهانی افتاد و آنها چون با این تحول شگرف که می توان آنرا نجات کامل وطن، انقلاب و مردم فغانستان نامید دیگر همه امید های خود را نقش بر آب دیدند و باشتد و دیوانگی بی نظیر و لهایی علیه انقلاب و مردم

افغانستان دستنکار شدند و با فرستادن اجیران و دزدان و قطاع الطریقان به داخل وطن، مأمورانه انداختن تبلیغات و پروپاگند های دروغین در عمل دشمنی خود با مردم قهرمان افغانستان عملی نمودند . انقلاب ظفر مند شور که با خیزش ظفر مند شش جلی هر روز بر پایه های محکم تر از سابق استوار می شود و این موضوع به نا امیدی دشمنان انقلاب و مردم ما می افزاید . این عناصر ضد ترقی و دشمن پیروزی مردمان جهان یعنی ارتجاع و امپریالیزم که با مقاومت و صریات شدید مردم افغانستان مواجه شده اند و راه نفوذ عملی شان در کشور ما بطرف مسدود شدن کامل می رود باز هم به تلاش های مذبحخانه ی خود

ادامه می دهند و در جبهه ی تبلیغات و فعالیت های منفی دیپلوماتیک دست میزنند . سیریل لیزم در راس امپریالیزم امریکا که دستش به خون مردم قهرمان و شور و یتام رنگین است و هنوز خون های پاک آن خلق قهرمان خشک نشده است . هنوز خلق قهرمان و آواری

عرب فلسطین در بدر و بنون خانه و کاشانه بسر می برند و این موضوع در نتیجه ی سیاست ضد انسانی امپریالیزم انگلیس و امریکا برایشان تحمیل شده است . هنوز روح زخمیده ی محبوب ها ، لومبهاها ، الینده ها و غیره قهرمانان بر امپریالیزم امریکا تفرین می فرستند ولی

این غول پرور و صوغ افغانستان و به اصطلاح تجاوز شوری بر افغانستان را بهانه قرار داده و سر و صدا های دروغین را براه انداخته است و به نوکران خویش چون ارتجاع نظامیگر پاکستان ، صبو لیزم جهانی ، شو لیزم چینی و غیره را امر می نماید تا توطئه

ها و تسمیه های اعم از مسلحانه و تبلیغاتی را علیه انقلاب و مردم افغانستان براه اندازند و با بهانه قرار دادن مطالب فوق و به اصطلاح مهاجرین افغانستان می خواهند بر اعمال جنگ افروزانه و ماجرا جویانه ی خویش بزم خود

برده بکشند و در زیر آن پرده اعمالی را مرکب شود که جهان را به نابودی و خطر جنگ نزدیک سازد . عناصر برا که امروز ارتجاع و امپریالیزم بنام به اصطلاح مهاجرین و سر کردگان آن در بقل گرفته کمی ها هستند چه می خواهند . بهتر است آنها را با ذکر بخشی از چانه ی علمی و انقلابی بزرگ کارمل

منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان ، خوبتر بشناسیم . ایشان در بیانیه ی شان خطاب به اولین کنگره ی معلمین جمهوری دموکراتیک افغانستان چنین می فرمایند «گفتمان به صراحت

ابراز بدارم که آن اشخاص بی وطن و گمنام و مزدوران زر خرید اجنبی پرست که سالها نوکران واجت های استعمار و امپریالیزم

بوده اند و یا تحت رایت فلان و بهمان کشور خارجی و طبق دستور امپریالیزم و دالر امریکائی بنام افغانستان حرف می زنند و یا آن حرفه ی بی مسوولیت که چنین امر نا جایز ، نامشروع و نا عاقبت اندیشانه را می پذیرد و عواقب وخیم آن بخود آنها رجعت خواهد کرد ، هرگز و هرگز نمی تواند نمایندگان افغان

نستان انقلابی آزاد و مستقل بوده باشند مردم افغانستان آنها را طرد شده از وطن اعلان می کنند و هرگز آنها را هوشوستان خود نمیشناسند .

يك نگاه گذرا به سرگذشت زن

وقتی ما اوراق زرین تاریخ کشور را مورد مطالعه و ارزیابی قرار دهیم بدین نتیجه می رسیم که در دوران «ریک وید» یا «آنگه» مرد یعنی پدر ریاست خانواده رابه عهده دارد و به صفت

قائله سالار خانواده امروز نمی نماید پس سراعیت دیده می شود که زنان مو قعت واقعی ممتاز داشته و از همه خوبی ها و امتیازات یک انسان واقعی مانند مردان بر خود دار هستند مردان ، زنان را مورد لطف و محبت قرار داده صمیمیت و دوستی توأم با احترام جایین در میان شان دیده می شود .

وقتی در فامیلی دختر تولد می شد با مهر و نوازش مقدس را گرامی داشتند و جشن ها می گرفتند و با یکدیگر می کردند .

زنان به صورت دسته جمعی در محافل خوشی و جشن ها شرکت می نمودند ، همچنان

زنان حق داشتند تا در شورای قبیله خود حاضر شده بیاورند مساوی زندگی خویش ابراز نظر نمایند که البته نظریات شان با ارزش بوده و مورد قبول واقع می گردید .

در شرایط کنونی نیز مردان و زنان مادر همه ساحات زندگی دست پرست هم معروف بیشتر امور اند که ما نمی توانیم از پس همکاری ها انکار نماییم آرا نادره بشماریم از شواهد انکار ناپذیر این همکاری و تعاون است که همین اکنون کار و فعالیت زنان چه در ادارات و موسسات دولتی و چه در بخش امور صحرایی و سیاسی و آموزشی و پرورشی و یا هم مطبوعات اقتصاد همه و همه چون روز روشن است و چون آفتاب درخشان که نیازی به اثبات ندارد .

دو طرف و اکتاف کشور نیز زنان نه تنها در تنظیم مواظبت کردن خانواده و اطفال و سایر امور منزل و فامیل سازی و پر تلاش

آری مردم شور ، آزاده و سر بلند افغان نستان هیچوقت و بخصوص پس از پیروزی انقلاب شکوهمند شور و مرحله نوین آن یعنی هر حله ی نجات انقلاب و مردم به کمی اجازه نمی دهد تا بعضی آنها و به نمایندگی شان سخن زنند . امپریالیزم امریکا و نوکران رنگارنگ آن حق ندارند تا باقرینه سازی و جعل کاری بنام افغانستان و مردم افغانستان راجع به سر فوشت شان تصمیم بگیرند .

مردم افغانستان اعلام می دارند که مداخلات آشکار و پنهان ارتجاع ، امپریالیزم ، صیوی لیزم شوینیزم ، فاشیسم و سایر نیرو های ضد انسانی از دامان پساک مردم و کشور ما کوتاه !

اند بلکه در امور زراعت و فلاحت نیز نقش مبارز و فعال داشته و دارند ، چرخ زوار صنایع دستی عمده به نیروی پلزون لطیف ایشان دور می زنند و این نیرو را زمانی در فالین های رنگین و مرغوب و گاهی در گلیم های سفید و سیاه تجسم می بخشند و هزارها ابتکار دیگر که فقط از سلیقه و سر رشته زن منشاعیگرند و فقط کلک هنر آفرین اوست که معجزه می کند ، وقتی این همه ساخته ها و زحمات سعی و تلاش زنان به جهانیان عرضه می شود تقدیر و تحسین ایشان را می انگیزد و تماشاگران رابه حیرت و بهت می اندازد ایسن و فسخ از یک سو نمایا نگر ذوق لطیف است و از جانب حکایتگر حوصله و ذممتکشی سرشار که خوشبختانه از صفات و معیارات خاص زنان افغان زمین است .

در دوران ما آرمان های عمده جوامع انسانی در حوزه آسایش و رفاه همگانی ، ترقی و انکشاف اجتماعی است و در ساحت سیاست و تأمین حقوق ، برابر در سطح جهانی استقرار صلح و دوستی ، دست یافتن به این آرمان و آرزو های انسانی و بزرگ بدون اشتراک و مساعی زنان ناممکن و حتی غیر عملی است ، زیرا زنان در هر جامعه بخش عظیمی از نیروی فعال آنرا تشکیل میدهند و اگر این نیروی فعال عظیم در ساحت کار و تولید نعمات مادی و حوزه خدمات اجتماعی جلب نشود مردان قادر نخواهند بود که فقط با اتکا به نیروی خود گام های وسیع و استوار در طریق رشد و انکشاف اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی بردارند و در يك مدت زمان کوتاه به سر منزل مقصود که رفاه و بهبود خانواده ، اجتماع و بالاخره آسایش همگانی است نایل گردند .

حمام دادن طفل

اسلین ، آب شیر گرم ، کمی پنبه چرب برای
وشپها ، دستمال روی ، قدیغه کلان و لباسهای
را آماده نمائید و جای حمام دادن کودک را
زری انتخاب کنید که در معرض شمال و یا جریان
و قرار نداشته باشد در صورتیکه هوا کمی
رد باشد کنار بخاری و یا کنار منقل آتش که
وب نازه شده و بوی نداشته باشد جای
ناسب خواهد بود .
کودک را قبل از شیر دادن باید غسل داد و
پس از آنکه به آب تماس داده شود پنبه هارا
وشپهای بگذارید البته بانگشت فرو نبرید
ونکه پنبه چرب است میتواند خود را بگیرد و
نوع نفوذ آب بدخل گوشها گردد .
همچنان باید قبل از شروع حمام دادن آبر
تحنان کنید تا شیر گرم باشد و آرنج مادر بهترین
ای برای این آزمایش میباشد ، زیرا این قسمت

طرف شما باشد ، دست تا نرا زیر بغل و سینه اس
بگیرید و سعی کنید که غلت نزنند ، بعد لیف
را به صابون زده تمام بدن کودک را صابون
بزنید تا کف نماید در صورتیکه کودک گریه و
غالمغال زیاد نماید بهترین طریقه اینست تا مادر
پارچه ضخیمی را بالای زانوان خویش انداخته
و کودک را بصورت خوابیده شستشو بدهد و
وقتیکه لیف زدن تمام بدن او تمام شد او را بلند
گرفته در پشت تانگرن به آب غوطه نموده و یا
توسط ظرفی در حالیکه بایکدست او را محکم
گرفته بادیست دیگر بالایش آب بیاندازید .
گاهی اطفال از آب می ترسند و وقتیکه شما
او را به آب غوطه میکنید فریادش بلند میشود
که این ترس عاموقتی بوده و به اثر غسلهای
زیاد از بین می رود و طفل آهسته آهسته عادت
منماید و تا اینکه احساس آرامی و خوشی باو دست

بهد .
بهترین موقع غسل دادن کودک شبها
قبل از غذا میباشد که ازدوسالگی بعد اگر
هفته سه بار حمام دادن کودک صورت بگیرد
مفید واقع می گردد .
(اگر موقع حمام دادن کودک گریه شدید نسوا
با کبودی چهره را سردهد حتما باید شستن را
متوقف سازید زیرا استخوانهای طفل نهایت ظریف
حساس و نرم میباشد که اندک بی توجهی باعث
شکستن و یا بر آمدن استخوانها می گردد)
وقتیکه آبکشی طفل تمام شد فسورا او را در
لای یک قدیغه کلان که تمام بدن او را در بر
بگیرد بیجانید بدقت بدن ، دستها و پاهای کوچکش
را خشک کنید .
با کمی زیتون یا روغن معدنی پوست بدنش را
چرب کنید تا پوسته پوسته نشود مخصوصا
قسمت تناسلی کودک باید خوب پاک و تمیز گردد
و اگر کوچکترین سرخی پیدا کرد باید با اسید
بود یک شستشو داده شود ، لازم نیست بعد از
هر شستشو بود تلک به تمام بدن زده
شود مگر به گردن ، زیر بغل و قسمت های تناسلی
در آغاز باید سر طفل را شست او را به صورت
و باند روی زانوان بگیرد سرش را خوب
شامپو و یا صابون بزنید خوب بمالید تا کف نماید
کودک طوری قرار دارد که رویش بطرف
چماست و سعی گردد تا چشمهایش آبشامپو
یا صابون در صورتیکه مخصوص اطفال نباشد
خل نشود . بعد سرش را خوب آبکش نمائید
کف باقی نماند . بعد بادستمال روی سرش
خوب خشک نموده و شروع به شستن بدنش
باید البته نباید فراموش کرد که طفل را
ملا برهنه نمود بلکه بکنزیر پیراهنی تا هنگامیکه
روش را خشک می کنید بتن داشته باشد و
وقتیکه شروع به شستن بدنش میکنید او را از
ش در آورید . طفل را در پشت به صورت
از کشیده بگیرید بدین ترتیب که پشتش به

کودک بودر باید زده شود تا از شاردگی و سرخی
جلوگیری گردد بعد لباسهای او را بتتنش نمائید .
وقتی می خواهید گوشهای کودک را پاک نمائید
باید یک گوشه دستمال روی یا قدیغه را تم کرده
و صرف قسمت بیرونی گوش را پاک نمائید اما
باید به قسمت داخل گوش ابدا دست زده نشود
و یا توسط چیز نوک دار پاک نگردد زیرا برده
گوش بسیار نازک و حساس بوده و به کوچکترین
فشار و یا عطسه و سوسه ناگهانی چیز نوک دار بدخل
گوش فرو می رود و سبب گری در کودک
می گردد .

بینی کودک را هم در صورتیکه کثیف باشد و مانع
تنفسی وی گردیده باشد بایک توت پنبه و یا

تکه نرم بسیار آهسته پاک نمائید .
بعد از اینکه از غسل دادن لباس پوشاندن
وپاک کردن گوشها و بینی طفل فارغ شدید سرش
را کمی چرب کنید طوری که چربی بیوست سرش
برسد . بابر سر نرم یا شانه ای که زیاد تیز نباشد
سرش را برس یا شانه کنید .
بالاخره او را در آغوش گرفته و باستان و یا
شیر جوشک هر طوریکه عادت دارد او را شیر
بدهید ، و بگذارید که آرام بخوابد .
بعد از حمام در حالیکه کودک بغواب عمیق
رفته باشد ناخنهای دست و پایش را بگیرید
زیرا موقع خواب بهترین وقت برای گرفتن
ناخن های کودک میباشد زیرا ابراحتی شما میتواند
کار تا نرا انجام بدهید .

در محکمه چه خبر است . . .

زن گفت : برای قسم میخورم که دیگر شوهر
نمی گتم منصد تو مرا طلاق بده .
مرد گفت : زن بیا از عریضه و عر یضه
با زی بگردد و مثل آدم سر خا نه و زدن گیت
بر سر مردم منم هر چه تو بگویی قبول
میکم و بحضور قاضی صاحب تو به میکنم
که دیگر مهبان بخاله نیاورم و اگر از
نزدیک هاهم باشد اول اجازه تو را می
گیرم دیگر چه میخواهی آنچه سر نمی
کنم .
زن گفت : من ترا می شناسم بجزر دیکه
ازین دروازه بایت را بیرون بگذارید عهدت
را می شکنی و همان چیز یکه پو نی میشی .
بگو مگوی شان بالا گرفت . و میانجیگری
قاضی محکمه هم سونی نبخشید و زن به
حرف خود باقی ماند .
در آخر قاضی محکمه گفت ما اول گوشش
میکشیم که در همینجا صلح کنند و در
صور تیکه موفق نشدیم مو ضوع رسید گی
به قضیه اینجا از صلاحیت مسأ خا ر ج
و بنحوزه محل سکونت شان تعلق می گیرد
چون فعلا بر ددر کو هستان زندگی میکند به
مو ضوع شان باید به آنجا رسید گسی
صورت گیرد .
در همین موقع زن چادری نار دیگر بسا
چهار کودک قندو لیمقد که بسیار زیبسا
صحتمند معلوم می شدند از تر و ارد شدند
تا گفته نباید گذاشت که اطفال لباسهای خامک
دوزی و گلدوزی شده پاک و تمیز هم بتن
دا شتند و شما در عکس هم یخو بی آنها
را مشاهده کرده می توانی د .

زن امروز . . .

امروز به چشم سر مشاهده میکنیم که زن
افغان این شهامت و قدرت را دارد که بهترین
و حساس ترین وظایف را به بهترین شکل
آن انجام دهد و پیش ببرد . باید گفت
که دیگر دوران انزوا برای زن گذشته است .
زن افغان از طول تاریخ همیشه شهامت و قدرت
خویش را ثابت ساخته و امروز هم نبوغ خویش
و اخلاقیات خویش و پشتکار و وظیفه شناسی
خویش را ثابت ساخته است .
راهی را که امروز زن افغان در پیش گرفته

به یقین راهی است که او را به سر منزل
مقصود می رساند امروز زن افغان میدانسد
که نوران نا برابری و تبعیض سپری شده
واز حقوق مساوی با مرد بر خوردار است .
از همین رو با فعالیت بیشتر و چشمگیر سیمی
خود را در امر آبادی کشور ایفا می نماید .
سیمی که امروز زن افغان در امر آبادی کشور
خویش بعهده دارد خیلی ظخیر و پردگت است
واز همین رو زنان کشور ما با آگاهی و تدایت
وظایف محوله خویش را به شکلی بیش می
برند که اجتماع از آن توقع دارد و به یقین
در آینده نیز زنان کشور ما وظایف سپرده
شده را به بهترین نحو انجام خواهند داد .

خلیج فارس

۲- دوره ظهور اسلام :

طوری که خوانندگان عزیز مستمعانند، شروع سلسله هخامنشی از حدود سال ۵۵۰ قبل از میلاد بوده است. درین تاریخ در مورد آنچه گفته شد، بشر در اطلاعات ناقص خود از شکل زمین و عدم شناسایی طرق مختلف تصویر، هنوز توفیق نیافته بود که نقشه های علمی نسبتاً صحیح چه در خشک و چه در دریاها ترسیم نمایند، لیکن درین دوره نواحی بین ملل متحد آن زمان در رشته جغرافیا و نجوم پیدا شدند که راه تپه نقشه های صحیح را هموار کردند و اصولی را شناختند و وضع کردند که با مختصر تغییرات هنوز هم قابل قبول و مورد استفاده است.

از روی اختلاف طول سایه ی شیبی که با ارتفاع معینی بود در دو منطقه اسکندریه و آسوان که فاصله ی آنها قریب ۸۰۰ کیلومتر است توانست طبق فرمول زیر محیط کره زمین را حساب کند.

کیلومتر ۸۰۰ = ۷۲ (زاویه ی اختلاف موقعیت آسوان - اسکندریه)
 کیلومتر ۴۰۰ = ۳۸ = x درجه ۳۶۰

این اولین مرتبه بود که از روی قواعد علمی و ریاضی بکرویت زمین پی بردند و تعجب درین است که محاسبه انجام شده بوسیله ی آرا توستنس بسا ریاضت نزدیک است. زیرا اندازه حقیقی محیط کره زمین ۴۰۰۰۰ کیلومتر است.

نقشه جهان نمای بطلمیوس

تعداد این جغرافیه دانها و منجمین زیاد است و چون ذکر مطالعات و اکتشافات کلیه ی آنها درین صفحه به درازا می کشد به فشرده کارهای انجام شده توسط دو نفر از آنها که شهرت جهانی دارند و تفحصاتشان با نقشه خلیج فارس ارتباط نزدیک دارد می پردازیم.

الف :- «آرا توستنس» جغرافیه دان و منجم یونانی است و در شمال مصر (اسکندریه) مسکون بوده، او ضمن بررسی های خود متوجه شد که در فصل تابستان هنگام ظهر در منطقه ی «اسوان» امروزی آفتاب تا قعر چاه نفوذ کرده و کف آرا روشن می کند، و لی در همان موقع سال و همان ساعت روز اشعه ی خورشید در شهر اسکندریه تا قعر چاه نفوذ نمی کند و کف آرا سایه می اندازد. چون هر دو چاه، دارای عمق مساوی و در امتداد شاقول حفر شده لذا اختلاف متسود، او را به تعجب واداشت و بالاخره چنین استنباط کرده که شکل زمین باید کروی باشد.

آرا توستنس در دنباله ی تفحصات خود

یکی دیگر از ابداعات این دانشمند بکار بردن عرض جغرافیایی است برای نشان دادن تفاوت روی کره زمین که تا آن روز شناخته شده بود.

و برای معرفی آن تقسیمات محیط دایره (درجه و دقیقه) استفاده کرد. (توضیح آنکه طول جغرافیایی قبل شناخته شده فرسویه های با بلی ها و «هیر» یونانی که آن سطح می پنداشتند، کروی است آنوقت موضوع تازه در علم جغرافیه و تهیه نقشه پیش آمد که عبارت بود از نمایش سطح زمین که کروی است، بر روی صفحه کاغذی که سطح است بدو آنکه تغییراتی فاحشی در مسافتات و سمت های نقاط کروی زمین ایجاد شود، برای این کار لازم گردید از انواع تصاویرها استفاده شود.

باین شرح اساس کلیه نقشه های که قبل ازین تاریخ تهیه شده بود. «آرا توستنس» مجموعه ی مفصل از دنیای شناخته شده ی امروز را گسرد آوری نمود که در واقع با جغرافیای

علمی امروزی گردیده است. یک قطعه از نقشه ها نیکه توسط نابرد کالیسپ شده در شکل شماره (۴) ملاحظه میشود که برای اولین بار مدارها و نصف النهارها را طبق اصولی که حتی امروز هم متداول است ترسیم نموده و شامل نقشه ی خلیج فارس نیز میباشند.

بعد ازین شخص، جغرافی دانان و منجمین آروز، دنباله ی تحقیقات و تفحصات او را ادامه دادند و سعی نمودند تا آنچه که مقدور یا شد نقشه های صحیح تری چپه استفاده ی بحر پیما (تجاری و جنگی) فراهم نمایند.

ب:- بطلمیوس :

در حدود ۴۰۰ سال بعد از آرا توستنس و ۱۵۰ سال بعد از میلاد.

یک نفر ریاضی دان - جغرافی دان - منجم و نقشه نگار، بنام بطلمیوس در شمال مصر بوجداد ۰۰۰ این شخص از نظر تفحصات و بررسی های نجومی و جغرافی با اندازه ی پیش رفت و مشهور شد که طبق نقشه های محققین این فن، تا پیدا یث «کو بر نیکو» س - یعنی قرن ۱۶ میلادی در دنیا نانی نداشته است.

این جغرافی دان و نقشه نگار می ماند زمان خود، تعداد زیادی نقشه از دنیای شناخته شده ی آن روز از روی مپانی علمی صحیح و با استفاده از گزارشهای دریاوردان و مسافران ترسیم نمود. تعداد این نقشه ها تا ۲۷۰۰ قطعه شناخته شده است که شامل نقشه ی خلیج فارس نیز میگردد.

وی در پیروی از «آرا توستنس» در کارهای خود طول و عرض جغرافیایی را بدرجه و دقیقه بکار برد و در جمیع نقشه های خود قریب ۸۰۰۰ نقطه ی شناخته شده از دنیای آروز را بوسیله ی جمع آوری اطلاعات و یا مشاهده ات نجومی مستقیم مشخص کرده و روی نقشه های ترسیم خود محل آنها را نشان داده است.

بقیه صفحه ۱۴

رباب

مرگ استاد مرمی بود آرام و بی درد او همان گونه که آرزو داشته تا آخرین ساعات زندگی خود تارهای رباب را به لرزه آورد و دل دوستداران هنر را از انبساط انبساط و هنوز چند ساعتی پیش از آخرین کنسرت وی در جمع دوستان هنر در گوته انستیتوت نگاشته بود که ناگهان قلبش به درد آمد و چشمانش سیاهی کشید، استاد دست روی قلب گذاشت و بعد در یک لحظه کوتاه همه چیز تمام شد قلبی که هفتاد و پنج سال تمام تپیده بود ناگهان از تپش باز ایستاد و وانش شاد باد.

ناتمام

بحثی در...

را معلول آمیزش عناصر چهارگانه آب، باد خاک و آتش می پنداشتند. پروگرام درسی مدارس اروپا از دایره علوم هفتگانه دستور زبان فن بلاغت، منطق، حساب، هندسه نجوم و فن موسیقی پافراست نداشت. اساتید علوم با

واقعیت های عینی جامعه و طبیعت تو جهی نداشتند زیرا به عقیده آنها دانشمندان اعصار گذشته هم مطالب را توضیح و گفتنی ها را گفته اند که بدینترتیب به نظر آنها دیگر پدیده نا منکشف وجود نداشت تا آنان روی آن به بحث و مذاکره می پرداختند. بنا بر این ایشان پیوسته نظریات قدما را بر جویندگان علم و دانش با اصرار

هرچه بیشتر تحمیل نموده و زیاد روی از آنرا جرم می پنداشتند. صاحب نظران این دوره به مدار کهن افکار و عقاید گذشته گان چرخید و از اظهار نظریات علمی عاجز بودند. درین دوره تعلیم و تربیه بنا بر تقاضای محیط اجتماعی شکن خرافی داشت، صاحب نظران و دانشمندان قرون وسطی علل از یاد جرایم را در سر کشی و تمرد از او امر قدرت های ما ورا لطیفه جستجو میکردند. اسانهای این دوره به جای آنکه قدرت دفاعی خویش را بر علیه دشمنان خارجی و نیروهای سرکش طبیعت متوجه سازند همه قدرت و توانایی شانرا متوجه قوه های باطنی شان که به شکل دیو، اهریمن و نفس سرکش تمثیل می شده گرد

دانیده و در بسی موارد به اساس عقاید خرافی که داشتند جهت غلبه بر اهریمن و شیطان بسازند ریاضت کشیدن و گوشه گیری از اجتماع پرداخته و میکوشیدند با استغاده از این روشها به تزکیه نفس نایل گردیده و ازین طریق جلو انحرافات و جرایم را بگیرند.

ناتمام

سلام عليكم خوانندگان و همکاران عزیز !
به امید سلامتی و کامیابی شما، میبهرتازیم
به جواب نامه ها :

نوست عزیز راحله ابوی !
قبل از همه چیز از همکاریهای بی دریغانه
شما تشکر میکنیم و آرزو میبریم که همچو
گذشته این رشته را با مجله ژوندون محکم
نکه دارید و از گزیده های ارسالی خویش
غفلت ندرزید .

نوست عزیز ، پیوسته از ارسال اشعار
گزیده یی تان استفاده میبریم و استفاده
خواهیم برد ، اما ... مشروط بر اینکه در
حین یادداشت گیری اشعار و دیگر مطالب
انتخابی ، توجه مبذول دارید تا مطلب از
پراکندگی و کاستی، بر کنار بماند و اثر
انتخابی را تمام و کامل باز نویسی کنید و
در ثبت کلمه ها و واژه ها دقت بیشتر به خرج
دهید که از اشتباهزدگی دور باشد ... من ثابت
مثال پارچه شعر بارق شفیع را بصورت
درست و صحیح یادداشت نکرده بودید و قسمت
های آن، از قلم افتاده بود که شعر را به
سنگی وحی بهی معنی ساختن آن نزدیک
می ساخت که از سو یی به شعر شاعرانه
میزندواز جیتی به شخصیت ادبی خود شعر...
گرچه شما قصصی در این زمینه نداشتید ولی
عدم دقت و حوصله ، اینکار را مینماید که
دریغ !

نوست عزیز جاوید ازفاکونه طب !
از لطف و سپاس تان تشکر میکنیم ، اینک
مطلب ارسالی شما .

قبل از هر چیز دیگر سلام های گرم
و صمیمانه خدمت تمام کارکنان مجله ژوندون
نقدیم نموده ، موفقیت و بهر روزی شانرا در امور
محوه و بهتر شدن و خوانندگی شدن مجله
خواهیم .

محترم مدیر مسوول مجله ژوندون ! شما
در یکی از شماره های گذشته مجله بصاحبه
داشتید با ظاهر هویدا خواننده رادیو تلویزیون
که محترم هویدا نکاتی چند را در مورد آواز
خوان محبوب کشور که اکنون جایز در
آسمان هنر و موسیقی خالیست یعنی احمد
ظاهر مرحوم بیان نموده است که دور از
حقیقت میباشد و بنا بر خطبوت شخصی ابراز
داشته .

این بر همگان آشکار است که احمد ظاهر
هنرمندی بود که با آواز گیر و رسا و با نغمه
های شادی آفرین و با سرود های غمگین و
دلنشین در دل مردم جادادست و دارد و اکثر
علاقتمندان کسان هستند که به جز آوازش
و صدای حنجره طلایی اش چیز دیگری در
شان او جستجو نمی کنند و تنها از آواز

رسید و از کلایه یی شما هیچ رجشی بماندست
نداد و چرا بدهد ای برادر . هر که حق
آورد گویدار ...
مطلب ارسالی شما را به متصدی صفحه
جوانان میسپاریم که در صورت لزوم به چاپ
بسیار .
نوست عزیز جلال الدین جای فروش از
مزار شریف .

هر کس که نامه جلال الدین جای فروش
را میخواند به دیگران تو صیه کند که اینگونه
نکنند

برادر عزیز ما تاکید ورزیده اند که این
نامه باید چاپ شود تا بند و عبرتی باشد به
دیگران . ما به پاس دوست عزیز
ولایتی خود نامه را به همانگونه که هست به
چاپ می سپاریم و خوانندگان را به خواندنش
دعوت میکنیم ، او مینویسد : جوان ۲۸ ساله
هستم و مسدست ۸ سال از ازدواج میگذرد و
صاحب ۳ طفل هستم . وضع اقتصاد بسیار
خراب است ، نا گفته نماند که از مصارف
ازدواج تا حال قرضدار و پریشان میباشم .
یکانه خاطر تلخ اینست که مدخله خسویم
در زند گیم مرا سخت رنج میدهد که مرا
از پدر و مادر جدا ساخت ، خلاصه خرج دیگ
و کاسه ... ولی باز هم خوب نشد و خانم
نیز به گفته های خسویم میکند .

بارها برایش گفته ام ، فکرت را به سرت
بگیر و مرا جگر خون مکن . چون پیشه ام
دکانداری است ، صبح که از خانه به طرف
دکان میروم میگوید که برایم صد افغانی
بکار است . من برایش پنجاه یا هفتاد افغانی
میدهم ولی خشم آلود میگوید که به بد صد
افغانی لغت که برایم نمی دهی و یا شامگاه
هان که از دکان به خانه بر میگردم در حین
خستگی و ماندگی میگوید صبح پول را کم
داری کی خلاص میشوی و بسیار سخن های
درشت و زشت میگوید که حتی قلم به نوشتن
آن عاجز میماند . گرچه خانم در خانه کدام
تکلیف مثل خیاطی و رخت شویی و نان پختن
ندارد و لباس را خیاط و کالا شویی ، مس
سازد و می شوید و نان را از بازار میخرم ولی
سیالی و شریکی او به اندازه است که تا بم
قرضدار میباشم ... گرچه به شروعات را باید
و مادرش در میان گذاشته اما کدام فایده نکرد
و یکی از روزها مادرش گفت اگر د خسرم
به تو کار نیست بما به کار است .
خوب خوانندگان عزیز خود قضاوت کنید
که یک مادر طور مثال خسو مثل خسوی
من لازم است که به مقابل داماد و دختر خود
چنین رویه کند ؟

جواب نویسی : بیاد تو میدانی و ظاهر هویدا
و هویدا میداند و احمد ظاهر و من میدانم و کار
های مجله نگاری !! اینهم شوخی جواب
نویسی بود که خدا کند مورد قبول طرفین
دعوا نیافتد !!

نوست عزیز محمد حکیم هزیر تالیست .
دستگاه ساختمانی بنایی

بپذیرید سلام ما را .
از همکاری شما ممنونیم . عرض شود که
تا هنوز نامه های بر شمرده شده به دست
قلمزن این ستون نیافتاده است و گر نه پاسخ
ارایه میداشتیم و در زمینه چند کلمه یی
با هم میگفتیم و حل مطلب میکردیم ... اضافه
شود که نامه شما با مضمون (میانروی) به اداره

میدهد آخر اینها که تکلیف نیست . اگر
کس لباس برای خود دوخته بتواند کسار
بسیار پسندیده است و از این لیاقت خانم
نان استفاده باید کنید لباس خو یشتن و شما
را و فرزندان را باید بدوزد و نان پخته کند
و با شما با اشتیای زیاد بدور یک سفره بنشیند
و دوستانه و عاشقانه نان بخورد ...

وقتیکه پول ندارید خانم محترم شما کار
درست نمیکند که هر صبح از خواب بیدر
شود و صد افغانی به یاد آورد که از جیب
شوهر باید بگیرد . شما با یکدیگر در قافم
برسید و ببینید آیا این پولهای را که خانم
میگیرد به چه درد زندگی مشترک تان میخورد ؟
مالز خانم محترم تان تقاضا میکنیم که داس
به کلوخ تیز نکند و بهانه های بی جا بگیرد
و نگذارد که شیرازه خانواده از هم پاشیده
شود و به خسوی بزرگوار هم یاد آور میشویم
که اگر داماد تان زندگی نا میمون و نا مبارکی
داشته باشد خواه مخواه دختر دلپند شما
نیز از این اوضاعی تیره و تار خانوادگی
سهمی به خوشی نمی برد و روز و روز گارش
با سیاهی آمیخته میشود و زند گیش تیره
میکردد که آنرو زافسو س میخو رسد و
ناسف مینماید که چرا عاقل کند کاری که
باز آرد پیشمانی .

ما باز هم از مادر و پدر خانم تقاضا
میکنیم که در روابط و رفتار خویش با شما
تجدید نظر کند و اجازه ندهد که مسایل بسیار
پیش پا افتاده ، زندگی شما و فرزندان شما را
خراب بسازد . و به سر حد جدایی و طلاق
بکشاند .

از شما میخواهیم که مشتاقانه با خانم و
فرزندان تان زندگی نمایید و این اندیشه های
نا بجا را در فکر نگذارید که او را طلاق بدهید
و خود ترک وطن گوید و فرزندان را رها
نمایید .

کوشش نمایید برای ایجاد فضای بهتر
خانوادگی از گذشت و حوصله مندی کار
بگیرید و اشتباهات خانم خویش را ، با خود
ش یکجا تصحیح نمایید و او را واقف بسازید
که من آدم دکانداری هستم و بیشتر از این
عاید ندارم که حیف و میل بی جا گردد و چرا
همین مقدار پول را با سنجش درست مصرف
نکنیم ما آرزو میبریم که بعد از این زندگی
پرسعداتی رادنیال کنید و روابط بسیار حسنه
و نیک میان شما و خانم شما و خسوی محترم
قائم گردد که از جوارو چنجال ها بر کنه
گردید .

درخت دوستی بنشان که کام دل ببارد
نهال دشمنی بر کن که رنج بیشتما ر آرد
والسلام

مدیر مسوول : راحله راسخ خرمی
معاون : محمد زمان نیکرای
آمر چاپ : علی محمد عثمان زاده
آدرس : انصاری وات - جوار
ریاست مطابع دولتی

تلفون مدیر مسوول : ۲۶۸۴۹
تلفون توزیع و شکایات : ۲۶۸۵۹

دولتی مطبعه

شنبه ۷ سرطان ۱۳۵۹
۲۸ جون ۱۹۸۰
شماره چهاردهم
سال سی و دوم
قیمت یکشماره ۱۳۰ افغانی

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**